

LANE

MEDICAL

LIBRARY

Seidel Collection

**HISTORY OF MEDICINE
AND NATURAL SCIENCES**

AMERICAN BANK NOTE CO. LITHO

Herrn Prof. Dr. A. Fleckeisen
in treuer anhänglichkeit u.
erwartung v. v.
DE

CLAVDII GALENI SVBFIGVRATIONE

DATE 10-11-1988
STANFORD UNIV. MED. CTR.

www.libtool.com.cn

EMPIRICA.

APR 8 1998

STANFORD, CA 94305

DISSERTATIO PHILOLOGICA

QVAM

SVMMORVM IN PHILOSOPHIA HONORVM
AVCTORITATE AMPLISSIMI PHILOSOPHORVM ORDINIS
IN VNIVERSITATE FRIDERICIA GVILELMIA RHENANA

RITE OBTINENDORVM CAUSA

VNA CVM SENTENTIIS CONTROVERSIIS

DIE VI. MENSIS AVGVSTI A. MDCCCLXXII

PVBLICE DEFENDET SCRIPTOR

MAX BONNET

MOENNO-FRANCOFVETANVS.

ADVERSARIORVM PARTES SVSCIPIENT:

AVG. FRESENIVS SEM. PHIL. SODALIS ORD.

F. LEO SEM. PHIL. SODALIS ORD.

GVIL. MOELLER SEM. PHIL. SODALIS ORD.

BONNAE

FORMIS CAROLI GEORGI

1872.

75

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

Extat inter Galeni opera libellus de quo haec refert I. C. G. Ackermannus in Fabricii Bibliotheca graeca to. V p. 442 ed. 3^{ae}:

N. 84. *De subfiguratione empirica. Exstat in edit. Charterii tom. II pag. 340. in septima Iuntarum in isagog. fol. 31. graeca desiderantur. Videtur geminus esse, et exhibet rationem pleniorē medicinae empiricorum. — Interpretes sunt Dominicus Castellus, Nic. Rheginus.*

Repetita sunt haec sine additamento in Kuehnii editione Galeni uol. I p. CXLIX s.

Operae pretium est accuratius recensere illius libelli editiones. singillatim numquam quod sciam editus est. habemus autem illum in his operum Galeni editionibus latinis quarum quas ipse uidi asterisco notauī.

* 1) in editione Veneta anni 1502 quae inscripta est *Secunda impressio Galieni quaecunque in prima continebantur apprehendens. Cui plurima uariarum traductionum eisdem in fine duplicata: Nouaque annectentur Galieni opera. Summis impensis ac laboribus correcta emendataque. Cum gratia et priuilegio.* Deinde haec secuntur: *Libri superadditi cum in prima non essent impressione. Thegni Laurentiano interprete. De ystoria philosophorum. De subfiguratione empirica. De natura humana siue Compagine membrorum* cet. Extremo uol. I haec leguntur: *Predicto ergo de pronosticatione libro finito totam terminari uolumus partem primam operum Galieni — — quam — — tibi tradidit Hieronymus Surianus physicus clarissimi condam artium ac*

medicines doc. dñi mñri Iacobi Suriani de Arto omnium etate sua precipui filius. Anno dñi MCCCCCII. Venetiis Ducante Inuictissimo ac Serenissimo Principe Leonardo Laurentano. — Suriani nomen est etiam in primo folio uerso. Alterum uolumen inscriptum est *Pars Secunda operum Galieni. Impressione secunda.* eam solam nouerat Ackermannus p. CCXXIII K. ibi in fol. bbb iiii. post librum *de istoria phylosophorum* decem fere columnis contenta est *Galieni subfiguratio empirica* quam infra describendam curauimus.

2) in Iuntinis annorum * 1541 (priuilegia data sunt mensibus Martio et Nouembri 1540) * 1550. 1556. 1563. * 1576. 1586. * 1597. 1600. 1609. * 1625 inter libros isagogicos fol. 31 ss. hoc titulo: *Galeni de subfiguratione empirica. Incerto interprete* (in Indice addita sunt haec: *qui liber mendosissime translatus olim legebatur*). Incipit his uerbis: *Omnes empiricae sectae cultores, cognomen ab Hippocrate ductum renuentes, se ab animi affectu denominari maluerunt.* haec sunt extrema uerba: *Neque enim ob alium quam hunc ipsum errorem etiam Empirici medici maxime inter se discrepant, ut in commentariis ostendi, quae de illorum edidi discrepantia.* Inde ab anno 1550 in XIII capita distinctus habetur.

3) in Frobenianis * 1542 (col. 113—125) * 1549 (col. 121—136) * 1561 et 1562 (p. 61—69) eodem titulo totus iisdem uerbis inter libros isagogicos ex Iuntinis repetitus. secunda editio XV capita habet, XIII cum Iuntinis tertia.

* 4) in editione Veneta *Augustino Ricco Medico Lucensi auctore* 1541—1545 apud Ioannem de Farris et fratres de Riuoltella. In complurium uoluminum exemplaribus quibusdam alioquin plane paribus ut non possit esse alia editio deest in titulo Ricci nomen. Victoris Trincauelli nomen quod addit Ackermannus p. CCXXXIII K. non repperi nisi in Ricci epistula ad Alexandrum Pharnesium data postmodo inserta in sectionem tertiam. ibi alteram editionis partem a Trincauello curatam multaque ab eo translata esse refert. In eius editionis sectione sexta p. 1205—1214 (sic

habet, est autem 1231 *) libellus ille sic inscriptus est: *Galenus adumbrata figura Empirici, Dominico Castello interprete*. Incipit sic: *Sectae Empiricae studiosi eos philosophos secuti, qui, quoniam de quacunque re dubitabant, Sceptici a Graecis dicti sunt, ab animi potius affectione, quam ab Hippocrate se Empiricos appellari uoluerunt. desinit in haec: Neque enim aliunde nisi ob hanc causam et ipsa Empiricorum discrepantia emersit, quemadmodum monimenta, quae de ipsorum discordia fecimus, aperte declarant. Venetiis, ex Officina Farrea, MDXLV.*

* 5) in editione Frellonii Lugdunensi anni 1550 inter libros isagog. col. 101—114 eodem titulo iisdem uerbis atque in Iuntinis.

* 6) in editione quae inscripta est *Galenus omnia quae extant — studio — Io. Baptistae Rasarii — in latinam linguam conuersa. Venetiis apud Vincentium Valgrisiu 1562, uoluminis VII extra ordinem classium libros continentis fol. 26 uers. ad 31 rect. hoc titulo: Galeni liber qui empirici medici informatio inscribitur e uetere translatione meliorem in statum a Io. Baptista Rasario restitutus*. Prima uerba haec sunt: *Qui sectam empiricam adamarunt, eos secuti philosophos, qui, quoniam singulis de rebus dubitabant, sceptici sunt a Graecis appellati; ab animi affectione, quam ab Hippocrate nomen ducere maluerunt; extrema haec: eadem quoque causa fecit, ut empirici medici inter se maxime dissenserint: quemadmodum in iis commentariis, qui a nobis de illorum discrepantia scripti sunt, aperte demonstrauimus.*

* 7) in Charterii editione Hippocratis et Galeni tom. II Lutet. Paris. 1679 p. 340—347 eodem titulo quo in Iuntinis iisdem uerbis nisi quod typosetorum mendis scatet.

Num esset Subfiguratio in iis editionibus quas inter Surianam anni 1502 et Iuntinam a. 1541 factas esse Ackermannus p. CCXXIV—XXVIII K refert operam dedi ut certior fierem, sed adhuc nullus est adlatus nuntius. ex iis quae adnotat Tiraboschi ad p. 282 Hist. litt. ital. uol. V ed. Flor. 1807 ueri simile est in editione Rustici Placentini

a. 1515 et 1516 Subfigurationem a Nicolao translata legi, sed ut illa aetate fieri solebat e Suriani editione descriptam.

Post Charterium nemo quod sciam libellum illum edidit. neque graecum exemplar aut ipse uidi aut ab aliis post interpretum tempora uisum esse comperi. quo factum est ut Iulius Rosenbaum uir doctissimus in C. Sprengelii Historia Medicinae (I p. 576 adnot. 56 ed. 4^{ae}) etiam dubitare posset num graecum umquam extitisset. is uero non incidisset in eius modi dubitationem si eas quas supra memorauius editiones omnes cognouisset. sed Charteriano exemplari solo uidetur usus esse. ceterum ita quoque facile erat diuinatu qui *nominibus apud Latinos quam maxime consuetis* se usurum profiteretur (Subfig. p. 44 2^s s. ap. Inc. c. 5) eum interpretem esse, non ipsum scriptorem. nam illa uerba tamquam argumentum suspicionis Rosenbaumius affert (cf. ea de re adnot. nostr. ad Subf. 28¹⁸). contra graeca uocabula hic illic seruata uel pertenui ut ita dicam uelamine latinitatis induta uelut *subfiguratio* (ὑποτύπωσις) ueri illum admonere debebant. Nobis cum ne minima quidem eiusmodi dubitatio esse possit hoc statim quaerendum est quae intercedat inter uarias illas editiones ratio atque adeo quae sit cuique fides habenda.

II.

Magister Nicolaus de Regio de Calabria — ita enim ipse nomen suum scribit — multos Galeni libros latine uertit qui in editionibus Galeni latinis compluribus ex ea uersione descripti sunt. (Cf. ipsius subscriptiones et Tiraboschi l. s. pag. 281 s.) quo modo ille in munere suo uersatus sit in *prohemio traductoris ad gloriosissimum Hierusalem et Siciliae regem Robertum* scripto et libro *Myamir* praemisso ipse his uerbis prodidit: *Ego Nicolaus de Regio medicus fidelis et subditus uester iuxta mandatum uestrum de graeco idiomate in latinum transtuli nihil addens minuens uel permutans*. Quam uere haec dixerit (nam quae

ad Subf. 37, adnotauimus uix excipienda sunt) uidebit quicumque paucas Subfigurationis empiricae paginas legerit. ita enim uerbum *de uerbo* *ac* *paene* dixerim syllabam de syllaba transtulit ut non nimia opera et plerumque certo possimus graecam orationem refingere. Hac ratione fieri potuit ut magna cum fide graeca redderet, cum ipse hic illic ea non satis intellegeret uelut 46²¹ s. 55⁸ al. sed etiam librariorum uel typothetarum uitiiis loci quidam sensu priuati sunt. non pauca quidem a typothesis peccata esse perspicuum est. lectionis autem uarietatem quandam ipsum exemplar Surianum exhibet cuius in margine octo locis uariae lectiones adscriptae sunt (35⁴. 44⁹. 54¹⁶. 57¹. 61²⁴. 63¹. 18. 65²). quas ne quis suspicetur editoris esse coniecturas aut uerba illius coniecturis loco mota, primum satis est ueri simile per annos plus centum sexaginta (cf. subscript. Subfig.) librum nostrum saepe descriptum esse ut potuerint a Suriano duo exemplaria adhiberi. dein modo in margine (35⁴) modo in textu (61²⁴) ea leguntur quae uera esse uix quemquam qui modo attenderet fugere poterat. postremo quod grauissimum puto ad ea uerba adnotata sunt (uelut 54¹⁶. 57¹) in quibus certe non haereret qui tam patienter euidentissimas corruptelas recepit (uelut 36¹⁸. 66¹⁴). Veras esse marginis lectiones in 35⁴. 44⁹. 63¹⁸. 65², falsas in 61²⁴. 63¹, quibus hodie uidebit. de 54¹⁶ et 57¹ uide quae adnotauimus. Quo magis dolendum est si libri manu scripti omnes interierunt. nam etiam in aliis praeter eum quem edidit Surianus aliqua uera inueniri potuisse par est sperare. Ceterum quamuis multis locis Nicolai uerba corrupta nobis sint tradita, qua de re conquestus est iam pridem Iacobus Syluius in libello qui inscriptus est *Ordo in legendis Hippocratis et Galeni libris* Paris. 1549. p. 17, relicui tamen libelli ea est indoles ut paene idem utilitatis nobis adferat ac si ipsa graeca uerba seruata essent. sed accuratius de ea re dicendum est simul considerantibus Iuntinam et Farream editionem. nam de Rasario paucis absoluere possumus quae post disputabuntur.

Hic autem nobis confitendum est neque de Incerto illo interprete cuius Iuntae usi sunt opera neque de Dominico Castello qui Farreae editionis interpres dicitur qui homines fuerint aut quid praeter uersiones illas boni fecerint nobis compertum esse. tamen iam hoc loco monendum uidetur Nicolai Subfigurationis interpretis nullam fieri in Iuntina editione mentionem quamquam complures libri ab illo translati dein ab aliis recogniti esse referantur; quin paene solius illius libri Incertum dici interpretem (praeterea eius tantum qui est *de incantatione* cet. in classe VII) ut perspicuum sit editores ipsos quis fuerit ille ignorasse. unde colligi licet aliquanto temporis ante annum 1540 eam interpretationem confectam et in bybliothea aliqua uel apud bybliopolam ab editoribus repertam esse. Atque confirmaretur haec coniectura Gesneri testimonio, nisi eius auctoritas ut paullo post apparebit ualde eleuanda esset. leguntur enim haec in *Catalogo secundo siue Medicinae instauratorum Nomenclatore* a Gesnero confecto et editioni Frobenianae a. 1562 praefixo: *Innominatus et incertus quidam interpres uetus, siue unus is quidam fuerit, siue plures forte, multos ex Galeni libris Latinos fecit, sed inelegante et barbarico stylo: quorum nihil fere, ni fallor, typis excusum est: quoniam meliores et doctiores nostri seculi hominum translationes ex libris Graecis, ueteris interpretationis loco sunt receptae. Suspicio equidem Gerardum Cremonensem, de quo supra diximus (cf. de eo Gesnerus in *Bibliotheca* s. u.), aliquos eorum uertisse. Excusae sunt cum Galeni operibus translationes illae ueteres inter spurios tantum libros, qui fere Graece non extant: ut sunt de *Dynamidiis* libri duo cet.* Deinde etiam Subfigurationem ab Incerto translata esse testatur. quam tamen non debuit inelegante et barbarico stilo scriptam dicere. sed spurios illos libros qui sunt de *Dynamidiis* cet. respexisse putandus est qui sunt sane illis epithetis digna.

Castellum autem minime imperitum aut insipientem siue medicum siue litteratum fuisse crediderim cui Riccus

aut Trincauellus conficiendae nouae translationis quam editioni suae insereret negotium commiserit. Vitarum scriptores quos quidem adire potui omnes de eo silent praeter Simlerum in Gesneri Bibliotheca ab ipso aucta (Tigur. 1574). is autem nihil nisi translationem libelli Galeniani sub illo nomine memorat. Hoc tamen addendum uidetur, ab Alidosio (I Dottori Bolognesi di Teologia, Filosofia etc. Bologn. 1623. p. 68) atque post eum a Fantuzzio (Scrittori Bologn. t. III p. 148) et a Mazzettio (Repertorio di tutti i professori — di Bologna 1847 p. 87) Felicem Castellum professorem Bononiensem filium dici Dominici quem per aetatis rationem licet eundem putare qui Subfigurationem interpretatus est. praeterea Alidosi (ib. p. 48) haec habet: *Domenico Gianasi da Castel, Bolognese*, ne uno quidem uerbo de uita aut scriptis adiecto, ut si hic est Subfigurationis interpres nullo alio opere eum nobilem fuisse credere debeamus.

III.

Iam uero ut ad comparandos trium quos diximus interpretum libellos procedamus felici casu factum est ut aliquam saltem commentationis graecae partem inueniremus. extat ea in Galeni libro de simplicium medicamentorum temperamentis et facultatibus XI c. 1 (XII 312 ss. K). quem locum si quis cum Nicolai et Incerti illius et Castelli interpretationibus conferre uoluerit multa uidebit ab Incerto omissa aut in breuius contracta esse, alia addita transposita ex arbitrio mutata, ut fide cum Nicolao certare minime possit; Castellum autem inter utrumque fere medium esse.

Maiores autem illius inuenti haec est utilitas quod ex eodem fragmento et Incertum et Castellum e Nicolao sua descripsisse, non ex ipso graeco libro uertisse satis certis argumentis confirmare possumus quae iam deinceps enarranda sunt. primum duo uerba a Nicolao omissa ab illorum quoque exemplaribus absunt. 58 π $\epsilon\pi\iota$ $\chi\theta\alpha\mu\alpha\lambda\omicron\upsilon$ $\tau\omicron\upsilon$ $\lambda\omicron\phi\epsilon\upsilon$. Nic. in loco eleuato a planitie. Inc. in edito loco.

Cast. in excelso quodam loco. 59²¹ παλλακίς δ' ἦν αὐτῇ δοῦλη
 νέα τε καὶ καλή. Nic. amica uero erat ei serua pulcra. Inc.
 hic ancillam suam formosam deperibat. Cast. perpulchram
 ancillam quam perditē amabat. dein 60⁴ s. haec graeca uerba:
 ἐπειδὴ γὰρ πρὸς ποσὺν τοῦτο τὸ νόσημα φιλοσοφώτερος ἦ κατὰ
 τοὺς πολλοὺς ἐδυσχέραινε τε δεινῶς κτλ. cum Nicolaus sic uer-
 tisset: quidam enim qui aegrotabat hac aegritudine philoso-
 phorum existens qua secundum multos annos anxietate for-
 titior, Castellus et Incertus in eundem de multis annis erro-
 rem inducti sunt. Inc. philosopho cuidam multos antea an-
 nos hac ipsa aegritudine afflictim laboranti. Cast. eodem
 morbo per multos annos afflictus philosophus. postremo, id
 quod per se solum rem conficere poterat, 59²¹ ss. Nicolai
 obscuritate plane occaecati sunt eius assecrae cum de Galeni
 clarissima sententia dubitare minime possent. graece sic
 scriptum erat: παλλακίς δ' ἦν αὐτῇ δοῦλη νέα τε καὶ καλή πολ-
 λὰς ἐραστὰς ἔχουσα· ταύτῃ καὶ ἄλλα μὲν πρὸς τῶν κατὰ τὴν
 οἰκίαν, ἀτὰρ οὖν καὶ τὰ κατὰ τὸ ταμεῖον ἐπίστευεν ὁ κάμνων. ea
 Nicolaus sic uerterat: amica uero erat ei serua pulcra mul-
 tos amatores habens. huic et alia quae secundum domum
 et etiam quae secundum cellarium committebat confidenter.
 Inc. hic ancillam suam formosam deperibat. contra illa
 foedum hominem odio habebat aliisque amantibus clandestine
 miscebatur. cuius doli consciis utebatur; altera penui prae-
 erat altera cellae uinariae. Cast. perpulchram ancillam
 quam perditē amabat secum adduxit. haec et aliis amatori-
 bus sui copiam faciebat. cuius rei et conseruae quarum
 custodiae penu et cella uinaria committebatur erant con-
 sciae. Scilicet uerba quae sunt alia quae singulari numero
 posita credidit bonus Incertus, ea autem quae sunt comitebat
 (sic ed. pr.) confidenter ita cepit quasi scriptum esset conscia
 erat, deinde ab illo in errorem inductus est Castellus quem
 ab Incerto pendere cum iam cognouerit quicumque attente
 ea quae supra ex utroque attulimus legerit tum postea con-
 firmabimus.

Nunc ex relicuo libro pauca addenda sunt quibus in-

tellegitur Incertum Nicolao sua debere. ac primum multi loci sunt ubi cum sententiam manifeste peruerterit Nicolai obscuritate in ~~errorem~~ ~~inductus~~ ~~esse~~, uel cum omiserit quaedam deterritus esse eadem obscuritate non sine ueri similitudine credi possit. uelut 37₂ *purum* omisit. 46₂₁ s. omisit haec uerba: *una quidem* e. q. s. usque ad *distinctionis rerum*. 64₁₂ s. haec posuit: *necessitatemque suis assertionibus inculcat ubi plurima sunt contingentia*. 37₉. 39₁₅. 42₂₄. 53₂₄. 55₆ ea quae Nicolai interpretamenta esse perquam probabiliter adnotauimus, ea integra aut leuiter inmutata apud Incertum reperiuntur. postremo artis quaedam uocabula eadem habet ac Nicolaus quamquam per naturam suam facillime poterant permutari uelut 36₂ *indicatio* 38₁₅ *ambigua ratio* 48₁₇ *determinatio* et *distinctio* 49₄ *definitio* et *descriptio*, ante omnia autem ipsum illud *subfiguratio* quod nomen plane abhorret ab Incerti pura et eleganti latinitate neque receptum est a Castello aut Rasario.

Iam uero nonnulla quae in contrariam partem trahi posse uideantur nos repperisse non debemus dissimulare. eius modi hi sunt loci: 38₁₈ s. *αὐτοψίαν* et *αὐτόπτην*, item alia nonnulla graeca uocabula habet pro latinis Nicolai (*per se inspectio* cet.). praeterea in quibusdam, ita a Nicolao recedit ut sine dubio uera praebeat. 40₁₀ *quaeritur autem numquid, quemadmodum existimauit Serapion, tertia pars medicae artis sit de re simili ad similem transitus, quod aperte negauit Menodotus*. 41₂₀ *qui haec tria proxima medicinae partes esse uoluerunt* (Nic. ed. pr. *partes totius emperie*). 45₂₀ *symptomatum igitur quae simul incipiunt — — cognata uocari possunt* (Nicolaus ad passiones haec refert). 47₂₇ *plethoricum* (Nic. *pleureticum*). 51₁₆ *ad usum deduci* (Nic. ed. pr. *ad uisum*). 58₂₂ pro eo quod habet Nicolaus *in quadam uilla* Incertus dedit *in pago quodam* (graece *κώμην*). 59₁₆ pro corrupto illo *kimorum* (*κακίμων*) *cancros* posuit. 63₁₅ *uersuum* (Nic. *uerborum*). longe autem grauisissimi duo sunt loci 35₁₀ et 45₆. illo enim loco pro *Simone* *Orttonis* nomen apud Incertum legimus, pro eo autem quod

nos quandoque tractauit. minus peritis ut exemplum proponatur, ad illum locum de simpl. med. temp. qui item legitur in Subfiguratione 59 ²³ in Iuntinae editionis margine haec posita sunt: *Ex cod. Graecis haec adduntur. Ille istius fidei tum nonnulla alia ad rem domesticam spectantia tum penu ipsum crediderat.* item permulta alia. atque etiam in indicibus editionum latinarum multi libri e ueteribus graecis exemplaribus emendati dicuntur.

Itaque et *medicinae* 41 ²⁰ et *plethoricus* 47 ²⁷ et *usum* 51 ¹⁸ et *canceris* 59 ¹⁸ et *uersuum* 63 ¹⁵ et *pulsus asperitatem* 45 ⁸ unde fluxerint satis probabilem mihi uideor rationem reddidisse. Ea autem quae desunt 57 ⁸ quod non suppeditauit liber ab Incerto adhibitus id minime refragari coniecturae nostrae perspicuum est. Tum si quis quaerat cur non ab ipso Incerto graecum librum conlatum esse statuamus, primum potuisse id fieri non omnino negauerim. at mihi quidem minime probabile uidetur. cur enim cui graecus liber ad manum esset is locos eos conferret ubi nulla dubitandi causa esset uelut 45 ⁸ 58 ²², omitteret autem quae non intellexeret uelut 46 ²⁴, alia falsis interpretationibus tentaret uelut 48 ⁵ (*si — — fuerit — — aut certe syncopam pati assueuerit*) 50 ⁸ (*dum in rationales demonstrationes incidere uererentur*) 50 ¹⁵ (*tribonicos*) 54 ⁸ (*agere pro indigere*) 55 ⁷ (*neque propterea pollicitus quod exquisitissime uerum est sed quatenus fieri potest inuenire profitetur quod probatorum historiae maxime congruat*) 56 ⁷ (*urinae difficultates pro yliacis*) 64 ¹² (*necessitatemque suis assertionibus inculcat ubi plurima sunt contingentia*) 66 ¹ ss. (cf. infra p. 16)? ante omnia autem si graeca inspicere licebat cur latina uerba coniecturis emendare maluit? id quod ab eo susceptum esse iam ni fallor omnibus probabitur.

De medicorum enim nominibus (35 ¹⁰) paullo plura dicenda sunt. Nicolai illud *phylion* quin sit pro *Philino* positum nemo opinor dubitabit. is enim cum empiricae sectae auctor perhibeatur in Introd. siue Med. 4 (XIV 683 K) — qui liber

ut non sit Galeni, certe est a uiro docto et fide digno conscriptus — uix potuit hoc loco silentio praetermitti. contra Philistionem ~~clarus~~ ~~quidem~~ fuit inter medicos, at empiricum eum fuisse nemo quantum scio contendit nisi qui forte in Subfigurationis Iuntina lectione nisi sunt, uelut Fabricius in Elencho Medicorum quem Baehrius in Paulyi Encycl. s. u. secutus esse uidetur. e plurimis autem locis quibus illius mentio fit dogmaticum fuisse, ne nimium dicam, perquam ueri simile est. uidesis in primis de usu resp. 1 (IV 471 K) ubi de utilitate respirationis eius placitum refertur; de alim. fac. I 1 (VI 473 K) coll. de acut. morb. uict. I 17 (XV 455 K) et in Hipp. aphor. comm. I 1 (XVIII A 8 s. K) ubi Galenus libri *περὶ διαίτης* qui Hippocrate dignus dicitur Philistionem auctorem habitum esse refert. neque probabile est pro *Φιλίστιωνος* interpolatione aut librariorum errore *Φιλιστιωνος* scriptum fuisse. eruditulum autem aliquem qualis fuit Incertus noster ex illo *phylion* quod corruptum esse manifestum erat coniectando effecisse nobilis alicuius medici nomen plane consentaneum est. Atque idem fere de *Simone* et *Critone* nominibus dixerim. Simo enim cum inter medicorum nomina non celebratus esset — nam obscuri sunt illi omnes homines quos Fabricius Bibl. gr. in Elencho Medicorum s. u. composuit — Critonem cuius saepe a Galeno referuntur praecepta in eius loco posuit Incertus non multo felicius quam in Philistione negotio suo functus. Crito enim qui Traiani aetate floruit quo modo potuit inter eos collocari qui Acrone quidem iuniores reliquis autem empiricis uetustiores haberi dicuntur? praeterea methodicorum sectae addictum fuisse eum scimus. is autem quem Fabricius l. s. s. u. *Crito* empiricum Erasistrati aetate uiuentem facit, non medicus sed aegrotus aliquis est apud Galenum de uenae sect. adu. Eras. 1 (XI 193 K) ad quem falso refert Fabricius nostrum Subfigurationis locum (i. e. T. II ed. Paris. p. 340). ceterum in hoc nomine uariare potuisse graeca exemplaria inter *KPITΩΝΟΣ* et *ΣΙΜΩΝΟΣ* ego non

prae-fracte negauerim. sed cum neutrum conueniat, corruptela illud *Simone*, dein ut dixi pessima interpolatione *Critone* ortum esse merito censebimus.

Atque ego quidem non dubito quin uera scriptura haec sit: *Timone*. Timonem enim Phliasium Laertius Diogenes IX 109 filium suum Xanthum medicinam docuisse refert, unde iam Menagius (ad L. D. IX 106) multique postea ipsum quoque medicum fuisse effecerunt; cf. in primis C. Wachsmuth de Timone Phliasio p. 5. Quod contra illum E. Zeller quamquam ipse in Paulyi Encycl. VI 1 p. 859 credibile putauerat medicinae a Timone operam nauatam esse in Historia philosophiae Graecorum (III 1 p. 441 adnot. 1. ed. 2^{ae}) monuit, ἐδίδαξε etiam ita accipi posse ut narretur Xanthum a patre ad artis magistros deductum esse, id etiamsi cum grammaticorum ueterum praeceptis pugnat, in eius modi scriptore qualis fuit Laertius sane defendi potest. certe apud ipsum Galenum de praenot. ad Post. 2 (XIV 608 K) haec legimus: καὶ γὰρ ἐπέπειστο τοῦ πατρὸς ἐπὶ φιλοσοφίαν ἄγοντός με προσπαχθὲν αὐτῷ δι' ὀνειρώων ἐναργῶν ἐκ διδάξαι καὶ τὰ τῆς ἰατρικῆς, οὐχ ὥς πάρεργον τὸ (π K) μάθημα τοῦτό μοι γεγονέναι (συνέβη ante μοι γεγονέναι K). at tamen tam arte conexa sunt illa ἰατρ. ἐδίδαξε cum iis quae sequuntur καὶ διάδοχον τοῦ βίου κατέλιπε ut uix possit dubitari quin ipsum medicum habuerit Laertius uel potius Apollonides Nicaeensis (109 init.) cuius etiam illa uerba esse uidentur. ceterum satis constat plerosque Pyrrhonios medicinam professos esse (cf. Ritter Hist. phil. IV p. 274) inter quos fuerunt empiricorum principes. atque ut permulta indicia constantis inter scepticos et empiricos conspirationis hoc loco omittam, in Subf. et 35 s. utrosque coniunctos habemus et 62¹⁹. 63² 64¹⁴ uidemus ipsum Pyrrhonem ab empiricis sibi ad imitandum proponi solitum esse. quid mirum si eius discipulum qui aut ipse medicinam professus erat aut filium saltem ad eam capessendam impulerat et sine dubio ad Pyrrhonis praecepta eam reuocandam esse contenderat homines qui ne Acronis quidem

nomen sectae suae uindicare ueriti sunt disciplinae auctorem et patronum ascuerunt?

Incertus utrum a Suriano receptam an ab eo in margine positam scripturam secutus sit in plerisque locis non potest discerni. 35 ¹ *Hippocrate* habet 61 ²⁴ *sanitatis* 63 ¹ *plasmatus* (?) legit (cf. adnot.). Denique ut eius indoles plane cognoscatur locos quosdam infra recensuimus in quibus manifeste errauit aut certe neglegenter in negotio suo uersatus est. 44 ⁵ *abominabilem* et *nocuum*, item 44 ¹⁴ uerba q. s. *neutrum* usque ad *fugendum est*, ac multa praeterea, omisit. 42 ²⁸ sic habet: *fortasse enim eandem omnes rei rationem intuentur, sed ut diuersa concipiunt, ita et diuersa explicare necesse est.* 48 ³ pro eo quod est *in frigidissima regione* posuit haec: *instante hieme frigidissima.* 49 ²⁸ et 50 ¹³ uix dici potest quam inepte pro iis qui *irrationalem eruditionem pertractant* posuit *dogmaticos.* 61 ⁷ sic habet: *obtulit enim fortuna ut non incommoda tantum sed commoda quoque ex quibus ars confici posset conspiciamur.* 67 ³ *dimissa omnino inquisitione de rei substantia.*

III.

Dominicus Castellus quam insumpserit in libello nostro adornando operam facilius fuit ad perspicendum et breuius dicitur. Graeco libro is quoque caruit, Nicolai autem interpretationem ita retractauit concinnauit perpoliuit ut nonnulla etiam ab Incerto mutuaretur quae ceteris admiscuit.

Graeca uocabula etiam plura quam apud Incertum per opusculum sparsa ne quem decipiant, in plerisque solummodo graecis litteris latinas mutatas esse moneo uelut 42 ¹ *χειρουργίαν* et *φαρμακίαν*, 42 ⁵ *εὐεχτικήν*, 42 ⁶ *γεροκομικήν* (sic), 63 ²⁰ *δριμυμῶρους* et *δριμυλέοντες* (sic), 65 ²² *ἐπιλυτικόν* et *ἀνταρθεγορικόν* (sic), 67 ⁹ *θεραπευτική μέθοδος*. alia apud Incertum graece scripta inuenit uelut *αὐτόπτης αὐτοψία* *πρίβων ἔμπειρος* cet. restant denique tria 41 ²⁴ *ὑγυεινή* (sic) 47 ¹⁸ *σημειωτικὸς* 49 ²⁸ *ἄλογον πρίβην* (sic) quae quam facilia fuerint ad fingem-

dum etiam mediocriter erudito, nemo est quin uideat. praeterea coarguuntur illo *συσυμμάχῃ* pro eo quod est *συσυμμάχως* posito. scilicet graeca consulto intermiscuit bonus Castellus ut e graeco exemplari hausisse uideretur. multa autem quod latinis uocabulis pro Nicolai graecis expressit, uelut *phlegmone phlebotomare hypochondrium* multa alia, hoc elegantiae gratia uidetur fecisse.

Nicolai interpretationem ex editione Suriani a Castello retractatam esse nihil repperi quo credere uetemur. nam 47¹⁷ quod pro illo *fictionum futurum* posuit casu uel facili coniectura fieri potuit. 50¹⁵ ex *τρίβωνος* ad analogiam graeci sermonis scripsit. 52²⁴ *alui* ad *sanguinis subductionem* ex suo penu quamuis exiguo adicere potuit. 54¹³ quod *brachium humero* mutauit Galeni certe non expressit sensum. 54¹⁷ ss. elegantiae gratia interuertit enuntiatorum ordinem. 55⁷ s. sententiam ex iis quae secuntur effecit: *quod fieri posse uidetur, inuenire promittit, si hoc idem praeterea probatissimorum hominum historia doceat, cui citra huiusmodi experientiam credimus.* 68² *geometras rationales arithmeticos* neglegentia omisit. 63¹⁹ quod pro *homine qui est in platea hominem forensem* posuit, id quod sine dubio ad graecum *ὡς αὖ ἀγοραῖος* propius accedit, hoc quamquam est admirandum potuit tamen casu fieri. Plurima autem supersunt uestigia illius interpretationis. uelut 41⁶ e *mansione sedem in anima* effecit contra sententiam (*μὴν*). 41²⁰ *totius experientiae partes* (Nic. *totius emperie Inc. medicinae*). 45⁶ *refrigerationem* (de *pulsu* nihil). 46²¹ Nicolai illud *licet* coniunctionem esse credidit, non autem neglexit quae incertus omiserat. 47²⁷ euidentem illum Nicolai errorem secutus est cum *pleuriticum concursum* scriberet. 63¹⁵ *ad decem milia uerba.* 66² ut aliquid tamen illa *ueritate* quam Nicolaus *uirtutis* loco habere uidetur efficeret scripsit haec: *sed et si ad artium constitutionem memoriam et sensum praecipua esse existiment, tamen ad diiudicandam ueritatem, quae in ipsis est, haec sola non sufficere arbitrantur.* 66⁸ uero etsi de sermonibus nihil habet tamen uerbum quod est *rogati* ad eos rettu-

lit: *nam nisi eiusmodi facultas in nobis insit, ne uerbum quidem rogare, neque redarguere, qui perperam rogati sunt, tentabimus.* De Suriani in margine in Castellum eadem cadunt quae supra (p. 14) de Incerto diximus nisi quod 65: *statim* posuit (Nic. ed. pr. *protinus*).

Incerti tamen praeterea adhibitam esse interpretationem his locis manifestum est: 35¹⁰ *Critonem* et *Philistionem* recepit. 44⁸ *phialam* item atque Incertus pro illo *collum* posuit. 46¹⁷ *ut in rebus appellandis ambitiosi sunt.* Inc. *nimis ambitiose.* 48⁵ *aut exanimatus totis uiribus saepe deficiat.* Inc. *aut certe syncopam pati assueuerit.* 51¹⁶ *remocanda in usum* (Nic. *uisum*, cf. p. 9). 66¹ ss. eandem quam Incertus sententiam siue easdem ineptias expresssit his uerbis: *sed et si — — arbitrantur.* (cf. p. 15) *quare recte illi uim quandam in nobis insitam necessario ponendam esse putant, quae quid repugnet, aut consequatur cognoscere, et indicare queat. nam — — tentabimus* (cf. supra). *at quod in huius excolendae usu et studio insistat Empiricus, ut Heraclides Tarentinus credit, non necessarium esse existimo, primis enim a natura insertis seminibus imbuti, ab eademque luminibus quibusdam illustratis ingeniis contenti esse debemus. Videre enim licet Tarentinum, qui licet uim illam plurimum exercuerit, Hippocrate tamen in medendo longe inferior habetur Menodotus quoque huic non dissimilis fuit, qui interdum cet. Inc. neque enim, si sibi in ea secta constare uoluerint, ad artium constitutionem putabunt aliud esse necessarium, quam sensum rerum euidantium, et memoriam: nihilominus recte admittunt uim quandam in nobis esse, qua eorum, quae apprehendimus, consonantiam et repugnantiam discernamus. Sed non propterea Heraclides Tarentinus recte putauit hanc prius exercendam atque arte acuendam. sufficiunt enim primordia illa et ueluti lumina quibus humanum ingenium a primo statim ortu natura illustrauit. Videtur enim Heraclides in ea dudum exercitatus in operibus tamen artis Hippocrate fuisse longe deterior sicut etiam Menodotus fuit. Praeterea cf. quae nos infra adnotauimus ad 37⁵. 39¹⁹. 65¹³.*

Denique in fragmento illo de elephantiacis hi loci a Nicolao sumpti facile cognoscuntur: 59¹ *huic* — — *sufficerent* 59²⁰ *spe commodi* 59²³ *hospites*. 60⁷ *cum miser ita iaceret* 60¹⁹ *per transpirationem*. ab Incerto hi: 58²¹ *referam* — — *oportunum, in quodam* — — *pago*. 59²¹ ss. cf. quae supra (p. 8) diximus, praeterea *penus* et *cellae uinariae* uocabula animum aduerte. 60¹ s. *incolumis* — — *retulimus*. 60⁵ *afflictus*. 60⁸ *euentus*. 60¹⁰ *ipse in se ipso experiretur*. 60¹² *ex elephantiasi ad lepram malum declinauit*. 60¹⁵ *consulebat*. 60¹⁸ *anguillarum more*. 60²⁴ *perfectae uoletudini est restitutus*. Sibi ipse indulsit his locis: 59² *dum* — — *traducit*. 59¹¹ *turpi*. Denique quod 59¹² *ita* aduerbium habet (gr. *τοιούτω*) hoc post ea omnia quae disputauimus e sententia, non e graeco libro fluxisse iudicabimus.

Castelli licentias et errores adnotauimus inter multa alia haec: 55²⁰ *quae solo gustu (inter se similia sunt) multo magis*. 56²² *maior uel minor concipienda est spes*. 59¹⁸ *in Mysia, quae et ipsa Asiae pars est, non procul a nostro oppido posita*.

Quae supra disputauimus si uera sunt non idem fuit Incerti et Castelli consilium. ille enim ueterem Nicolai interpretationem recentioris aetatis multo eruditioribus et latinae linguae peritioribus et circa puritatem ac uenustatem sermonis magis curiosis hominibus adcommodare uoluit. longe enim abest ab horrido illo et barbaro dicendi genere quo usus est Nicolaus. quin etiam praeter perspicuitatem et puritatem uidetur elegantias quasdam uenatus esse. Castellus autem hoc uidetur uoluisse ut nouam et ex graeco haustam suam interpretationem homines crederent. in qua re Nicolai potius quam Incerti uersione usus est quia plenior illam et integriorem esse uidit; sed Incertum idem ad auxilium uocauit qui locos obscuros sibi inlustraret et hic illic alia quam Nicolai uerba suppeditaret.

IV.

www.libtool.com.cn

Rasarium seposueramus quoniam de eius interpretatione non prorsus eadem quaestio erat. scilicet in ipsa inscriptione ille confessus est se non e graeco sed e *uetere tralatione* suam confecisse siue ut ipse dicit librum *restituisse*. nihil igitur quaerendum est nisi quae fuerit illa uetus tralatio ut sciatur num alium hic fontem praeter Nicolaum adierit an eiusdem aquas deriuarit. quod negotium iam nobis suscipiendum est. nam quo tempore uixerit Iohannes Baptista Rasarius et quibus rebus excelluerit Ioecherus aliique uitarum scriptores dixerunt.

Possumus autem breuiter dicere quoniam ualde perspicua est eius interpretationis ratio. scilicet non ex una *uetere tralatione in meliorem statum* ille libellum Galenianum *restituit* sed ex Incerti et Castelli interpretationum particulis quasi tessellatum quoddam opus ita composuit ut tamen in eligendo fortuna potius quam consilio ductus esse uideatur. quae quo facilius ab omnibus intellegerentur fragmentum illud de elephantiacis integrum describendum curauimus. praeterea ad conficiendam demonstrationem adposuimus pauca quaedam sed grauissima.

Sed etiam Nicolaum illi ad manum fuisse paucis sed certissimis indiciis constat. inspexerat eum procul dubio his locis : 41²⁰ ubi cum ex Incerto descripsisset *medicinae partes* in margine haec adposuit: *Vetus tralatio habet empiriae, i. experientiae* (cf. p. 9). 50¹⁵ ubi cum Inc. haberet *tribonicos*, Cast. *τριβωνικούς* (sic) Rasarius *τριβωνας* posuit (Nic. *tri-uacas*). etiam 65⁸ uerba quae sunt *insanire permittentes et commiserunt* e Nicolao sumpta esse uidentur. praeterea non omnino abhorret a ueritatis specie quae ad 47²⁷ in margine posita sunt: *Plethoricus, legitur in uetere tralatione, ea ex Nicolai illo exemplari manu scripto deprompta esse ex quo etiam Incertum hanc lectionem hausisse supra suspicati sumus. sed multo tamen probabilius est ipsius Incerti opus*

hoc loco *ueterem tralationem* appellari. nam ne in inscriptione quidem uerba illa *e uetere tralatione* ad Nicolaum referenda sunt sed ad tres illas uersiones quas a Rasario adhibitas esse uidemus.

Castelli expilationem cum permulta prodant pauca exhibuisse sufficiet. 38¹⁸ ss. *ipsamet inspectio* est pro *αἰτιολογία*. 41⁶ *memoria sit quasi sedes in anima quaedam* (cf. p. 15). 45⁶ *refrigeratio* (cf. p. 15). In fragmento illo haec e Castello sumpta sunt: 59¹ *ibique aegrum collocant*. 59³ *mes-soribus* — — *faciebant. odorati uini lagena offertur* (Cast. l. o. u. a.). 59¹⁴ *quae dura et quasi testacea erat reddita*. dein 59¹⁹—60⁵ et 60⁹ ss. paene omnia.

Quae secuntur inde a 60⁶ ex Incerto pleraque excerp-sit. quem ne quis dubitet praecipuum Rasarii fontem fuisse, ipsa XIII capitum diuisio ex illo petita est, translationis uerba autem tam multa ut etiam exempla proferre pigeat. sat erit actum si *Critonem* quoque et *Philistionem* 35¹⁰ receptos esse dixerō, item *usum* 51¹⁶ *uersuum* 63¹⁵.

Ceterum ut nulla est huius compilationis auctoritas ita utilitas quoque multo etiam minor quam aut Incerti aut Castelli. nam innumeris fere locis cum mutandi tantum libidine mutaret uel male intellecta frustra priorum coniungeret, sententias prorsus obscurauit, uix semel aut bis e Nicolao illos correxit.

V.

Satis superque dictum esse puto ut omnes intellegant longe praestare ceteris Nicolai interpretationem fide et integritate. Itaque de libelli origine et auctoritate iam pauca adicere placuit. Ackermannus quidem quod inter dubiae fidei libros illum rettulit eius rei causam non repperi ab ipso proditam. eo ductus esse uidetur quod graecum exemplar non uiderat. Baehrius autem in Pauli Encyclopaedia VI 1 p. 1141 dubitare non uidetur quin sit Galeni liber *πρὸς ὑποτυπώσεως ἐμπειρικῆς* (de titulo infra dicetur). item Ga-

takerus et Osannus in Stephani Thesauro ed. Didot. s. u. *ἀντίτυπα* et *δουλεύματα* libellum Galeno tribuere uidentur. Contra Rosenbaumius (l. s. supra p. 4) haec habet: *Der Verf. der von Sprengel angeführten Schrift* (huius libelli) *will freilich den Unterschied zwischen distinctio, descriptio und definitio nicht für erheblich anerkennen, allein seine Auktorität ist nicht von Belang, da die Schrift höchst wahrscheinlich ein späteres Machwerk ist und vielleicht niemals in griechischer Sprache geschrieben ist.* -

Graece scriptum esse libellum iam nemo opinor dubitabit. a Galeno eundem scriptum esse non habeo qui demonstrem, nec profecto satis mirari queo eorum confidentiam qui librum ullum a certo aliquo homine conscriptum esse ita probari posse arbitrantur ut arithmetici et geometricae sua theorematum comprobant, uel ne nimium dicam ut libri quidam a certis hominibus conscripti non esse probari possunt. at cum satis notum sit et ipsius Galeni testimonio constet inter eius libros unum certe fuisse quo empiricorum doctrina et praecepta adumbrarentur (cf. infra p. 23 s.), cum porro Nicolaus Rheginus homo ut uidetur nec imperitus et probus eius argumenti libellum inter Galeni opera se reperisse et transtulisse testetur, atque ea translatio nobis tradita sit librumque talem repraesentet qualem fere illum a Galeno scriptum fuisse exspectare debebamus, nisi certae causae aderunt alienam originem suspicandi, sine ullo nimiae credulitatis opprobrio Galeni esse eum librum quem nos tenemus non pro certo et comperto at pro ueri simili et credibili habebimus.

Magnum accederet huic fidei nostrae firmamentum si narrationes illas quae leguntur 58²¹ ss. ex nostro libello in librum de simpl. med. fac. (XII 312 ss. K) translatae esse credere possemus. nam ibi quin sint ab ipso Galeno positae dubitari non potest. interpolatores enim non solent tam sollerter ea quae in libros inferciunt cum ceteris coniungere et conectere quam hoc loco factum esse censendum esset si quis de interpolatore cogitaret. non solum uerba illa p. 312 *ἐν*

δὲ καθαίρουν — — δέμι et p. 315 u. 17 s. ἡμὲν — — δυνάμει
 dico sed etiam p. 312 ἐπὶ τῆς ἡμετέρας Ἀσίας antecepta et p. 316
 u. 1. αὐτὴν ad p. 315 u. 18 illud σάρξ conueniens (p. 312 σάρκες
 plurali numero praecesserat). At neque ab ipso Galeno ex
 Subfiguratione repetitum est illud fragmentum neque a Sub-
 figurationis scriptore quisquis fuit in eum librum insertum.
 immo ibi deprehendimus manifesta interpolationis indicia.
 quorum primum hoc est quod narrationes illae plane alienae
 sunt ab opusculi ratione. nam de casu et imitatione uno
 tantum loco 36¹⁶ ss. dictum est, ibi autem non ut de aliqua
 re apud empiricos maxime celebrata aut praeter alias ab
 aduersariis impugnata, sed obiter potius atque ita ut decla-
 ratione aut confirmatione nequaquam opus esse uideretur
 praesertim longo post interuallo in fine totius libri posita
 ubi partium illarum τῆς αὐτοψίας paene obliti esse debebant
 legentes. cur igitur hac in re a compendiosa relicui libelli
 uia tam longe scriptor discederet? ad haec ipse respon-
 dere fingitur 61⁵ ss. at hercule quod responsum, quae cau-
 sae! ineptissimum eae falsarium produnt. idem facit subi-
 tum illud et sine transitionis uinculo factum narrationis
 initium 58²¹. denique ea uerba quae leguntur 61¹³ s. *iste
 quidem sermo* cet. post longam digressionem paene ridicula
 sunt, statim post quam empiricae rationis expositio ad finem
 perducta est (qua de re cf. adnot. ad 43²) aptissime secuntur.
 euidentissima autem interpolationis uestigia, quibus argu-
 menta alia addere paene superuacaneum erat, inde a 60¹⁸
 deprehenduntur. nam praecepta illa ad pharmacopolarum
 officinas et medicorum singula artificia adcommodata pro-
 fecto nemo sanus in empiricae sectae subfiguratione po-
 suit sed sine ullo dubio stolidus interpolator ex iis quae in
 libro de simpl. med. fac. p. 316 K secuntur excerpsit et ra-
 tionis minime curiosus illic collocauit. cf. p. 317 ἐπεὶ δ' ἔθος
 ἡμῖν ἔστιν ὅταν τοὺς καλουμένους ἀρτίσικους θηριακούς σκευάζωμεν
 ἀφαιρεῖν οὐ μόνον τὴν κεφαλὴν αὐτῶν ἀλλὰ καὶ τὴν οὐράν cum
 60³¹ ss. item p. 319 γίνονται δὲ καὶ οἱ διὰ τῶν ὀπτηθειῶν
 ἐχιδικῶν ὄλες ὑπὸ τὸν αὐτὸν καιρὸν εἰς χύτραν καυτὴν ἐμβαλλόντων

ἡμῶν τὰς ἐχίδνας ζώσας ἅμα τοῖς ὑπεστορεσμένους τε καὶ περιει-
 μένους αὐταῖς φαρμάκοις cum 60²⁸ ss. atque cum uel in simpl.
 med. libro Galenus digressionem illam de conficiendis pa-
 stillis operose excuset (p. 319 K ἵσως γὰρ τὰς ἡμῖν εὐλόγως
 ἐγκαλέσει καὶ περὶ τῶν ἀρτίστων τῆς κατασκευῆς ὡς οὐκ ἐν καιρῷ
 διελθοῦσιν κτλ.) quanto magis id in nostro libro facere debebat!

Nunc si quis quaerat quae causa fuerit narrationes illas
 in librum nostrum inserendi sine dubio eam inueniat 60² ss.
 cum enim aliquis documenta illa uirtutis theriacae a Galeno
 ad duo genera casum et imitationem reuocata uidisset, com-
 modissima ea esse exempla eiusdem fere distinctionis quam
 in Subfiguratione cognouerat arbitratus propere ibi adposuit.
 id autem iam in graeco libro non in uersione latina factum
 esse graeci sermonis uestigia in 60²⁵ ss. relicta docent.
 uelut 60²⁶ *pharmaco copioso quod per echidnas* 61⁹ *eorum*
quae secundum artem al.

Sed quamquam hoc argumento non potest effici ut
 Galenus libelli nostri scriptor habeatur, nihilo magis in con-
 trariam partem eodem argumento uti licet quasi totus libel-
 lus ex eiusmodi pannis Galenianis consutus sit. reliquus
 enim liber bene dispositus est ut certe uno ore profluxisse
 uideatur. quod autem multa iisdem fere uerbis in aliis
 Galeni libris leguntur, ex eo si quis uolet efficere compilatione
 factum esse nostrum libellum, eadem suspitio in omnes Ga-
 leni libros cadet. nemo unquam scriptor tales repetitiones
 minus cauit. sunt autem inter eiusmodi locos in Subfigura-
 tione hi : 36²⁰ ss. cf. de sect. 2 (I 66 K). 45¹² ss. cf. Therap.
 VII 2 (X 461 K). 46²⁵ s. cf. Therap. XI 12 (X 772 K). 47²⁸ ss.
 cf. de sect. 3 (I 71 K) et 8 (I 89 K). 52¹⁵ ss. cf. de opt. sect. 14
 (I 148 K). 68¹ s. cf. Therap. I 4 (X 34 K). cf. 54¹⁶ adnot.

Sunt autem alia pauca quae possint aliquem inducere
 ut de Galeno auctore dubitet. de quibus breuiter disseren-
 dum esse putauimus. Ante omnia audiendus est ipse Gale-
 nus de libro suo. ac primum quidem cum in Therap. I 4
 (X 31 K) et II 6 (123s. K) de empirica inuentione se scripsisse,
 in Subfig. autem (67⁹) Therapeuticam iam scriptam esse

testatur, hoc tenendum est, non Subfigurationem illis locis significari sed alium librum. dicit enim inuentionem ab experientia profectam ~~eam~~ ~~quam~~ et ipse commendat, non eam quae est sectae empiricae propria, dicitque eiusmodi inuentionis fructus non eius descriptionem; cf. XIII 6 (X 895 s.K). nihil igitur neque hic neque alii eiusmodi loci ad nostram rem pertinent. Maioris momenti hoc est quod de lib. prop. 1 (XIX 12 K) librum qui inscriptus erat *τῆς ἐμπειρικῆς ἀγωγῆς ὑποτύπωσις* dudum a se scriptum esse narrat, certe ante quam iterum Romam ueniret, id quod breui post factum est quam in Asiam redierat annos natus XXXVII (de lib. prop. 2, XIX 16 s. K al.). Therapeutica autem illo tempore non extabat. etenim iam V 12 (X 360 ss. K) magnae illius pestilentiae qua exorta Roma in patriam rediit (de lib. prop. 1 XIX 15 K) initium quasi iam satis remotum memorat (*πρῶτον εἰσβάλλοντα* p. 360 s.), multo autem post tempore totum opus absoluit et edidit (Therap. VII 1, X 456—58 K). Hic aut non esse eundem librum illum ac Subfigurationem nostram aut postmodo uerba illa 67, addita esse sumere possumus. neutrum incredibile. certe non est quod a Galeno libellum abiudicare malimus. nam retractatos esse a Galeno quosdam libros ipse testatur non solum de lib. prop. praef. (XIX 11 K) et c. 1 (XIX 12, 13 K) sed quod etiam magis ad rem facit ibid. c. 2 (XIX 17 K) ubi haec leguntur: *τούτων τῶν βιβλίων τῷ τρίτῳ κατὰ τὸ τέλος προσέγραψά τινα τῶν ὑπ' ἐμοῦ προσεξευρισκομένων ἐπαγγελίαν ἔχοντα*. saepe autem ab illo binos uel ternos libros eodem fere argumento et persimilibus titulis conscriptos esse nemo est qui nesciat; et habemus de lib. prop. 9 (XIX 38 K *ὑποτυπώσεις ἐμπειρικαί* quas a duobus librorum Serapionis commentariis Kuehnii in interpretatione saltem recte distinxit) alterum titulum quo alterum quoque librum significari nihil obstat quo minus credamus. scio equidem de librorum inscriptionibus omnino tenenda esse quae Galenus de lib. prop. in prooemio narrat (XIX 10 K) *φίλοις γὰρ ἢ μαθηταῖς ἐδίδωτο (τὰ ἐμὰ βιβλία) χωρὶς ἐπιγραφῆς* (p. 11) *ἐγὼ δ' ἀπλῶς δὸς τοῖς μαθηταῖς οὐδὲν*

ἐπέγραψα καὶ διὰ τοῦθ' ὕστερον εἰς πολλοὺς ἀφικομένων ἄλλος ἄλλην ἐπιγραφὴν ἐποιήσατο. plus tamen aequo inde effecit Iohannes Marquardt qui in Observationibus criticis in Claudii Galeni librum *περὶ ψυχῆς παθῶν καὶ ἀμαρτημάτων* p. 3 *Galenum nulli suorum librorum quidquam superscripsisse uideri* ait. Galenus quidem Therap. VII 1 (X 457 K) negat ulli scripto nomen suum se inposuisse, at non omnino quidquam inscripsisse. aliquando et nomen suum et titulum libro inposuit antequam scriptus esset, cf. Artis med. 37 (I 412 K), si modo extrema eius libri uerba ab ipso profecta sunt. Sed quidquid ea de re senties, hoc certum est, non necessario eundem librum c. 1. et c. 9 significari. immo, quamuis neglegenter in ea re Galenus uersatus sit, etiam probabilius uidetur in eodem libro cum duos diuersos inter se titulos memoret etiam duos diuersos inter se libros significari. quod autem ille non item atque is qui est *περὶ ἱατρικῆς ἐμπειρίας* alique in catalogo c. 7 ss. iterum positus est, id quae de causa factum sit si quis quaeret non ante responderi poterit quam Galeni de libris propriis liber iis sordibus quibus nunc obrutus iacet purgatus erit. Ceterum ut de inscriptione quaestionem iam absoluamus si *ὑποτυπώσεις* illas *ἐμπειρικὰς* recentiorem librum esse sumere licet, eumque esse nostrum libellum, in eo tamen exemplari ex quo Nicolaus eum transtulit *ὑποτύπων ἐμπειρικῶν* singulari numero inscriptam fuisse crediderim. nam a Nicolao accuratissime ut cetera ita titulum expressum esse merito censebimus.

Sed haec hactenus. ad illud iam accedamus quod Rosenbaumius attingit cum discrimen illud inter *distinctionem definitionem descriptionem* ab empiricis celebratum Subfigurationis scriptori non probari obseruat. Minime si quid uideo ea re libelli auctoritas eleuatur aut eorum sententia refutatur qui Galeno eum tribuunt. sed non satis animaduertit uir doctissimus scriptoris consilium quod ille certe non celauit. scilicet non talem uoluit empiricum loquentem inducere (36 γ) quale empiricorum uolgus esset sed eam cuius ipse posset ex parte saltem causam suscipere (67 α ss.)

itaque finxit eum uirtutibus empiricorum ornatum, liberum ab eorum uitiiis (61¹⁸ ss. 62⁶ ss. 64¹⁶ ss. al.), quin ipsum insectantem facit, uerae empiricae arti maxime contrariam illam circa nominationes uanagloriam (46¹⁷ s. 48²⁵ ss. 50²⁶) atque cum Platone praeipientem ut nomina spernantur, rerum certitudo ne negligatur (46²⁵ s.), denique huic praecepto ipsum parentem (38¹⁹ s. 39² ss. 41² ss. 28 s. al.).

Idem fere respondebitur [si quis eo offensus erit quod in libro de opt. sect. c. 12 ss. (I 132—160 K) Galenus ostendere conatur ἀδύνατα εἶναι τὰ εἰδοποιούντα τὴν τῶν ἐμπειρικῶν αἰρεσιν, τήρησιν ἰσότητος καὶ ὁμοίου μετάβασιν (cf. c. 20, I 161 K), Subfigurationis autem scriptor iisdem rebus artem constitui posse ait. scilicet diuersus est utriusque libri finis. altero ut doceretur quae esset optima et uera secta (c. 7. p. 118 ἵνα τῇ ὁγμῇ προσθῶμεθα) proferenda erant ea argumenta quibus relicuae refutarentur, id quod satis aperte declarat c. 11 (p. 131 K) ἐξῆς τοίνυν — — τὴν ἀντίρρησην πρὸς ἐκάστην — — ποιησόμεθα. c. 12 (p. 132 K) δεῖ δὲ τὸν ἀνταλέγοντα τοῖς ἐμπειρικοῖς (quisquis est, certe non contradicit nunc ex animo ipse scriptor) κατὰ δύο τρόπους — — ἀποκτῶσθαι(?). — — πρῶτον τοίνυν οὕτως [καὶ] ἄνευ λόγου [ἀποφαίνειν αὐτὴν ex superiore uersu inlatum] ἀδύνατος ἢ τήρησις διὰ τοιούτων ἃν τις ἐπιδείξειεν cet. c. 17 (155 K) οὕτω μὲν οὖν ἔσαν ἐπιδείξει οὐκ ἀδύνατος — — μετάβασις. alterius libri cum is esset finis quem ipsum Subfigurationis nomen indicat ut empiricae sectae praecepta breuiter exponerentur, non ut refellerentur, poterat sane ac paene debebat idem scriptor id concedere quod 67³ s. cum grauissima exceptione (ei qui permittit substantiam totam inuenire) concessum est, posse artem constitui empirice.

Sed repugnantia iis quae Subfiguratio docet ex duobus Galeni locis proferri posse forsitan quispiam putauerit quos iam dicturus sum: de opt. s. 7 (I 118 K) et in Hipp. de hum. comm. I 7 (XVI 82 K). At illo loco uerba quae sunt θεωρήματα e. q. s. usque ad βοηθημάτων emblemata sunt quod ita natum esse suspicor ut aliquis in margine notare coeperit libri quasi indicem quendam: θεωρήματα c. 1 ss. (p. 106 ss.);

ἀναλογισμός c. 10 s. (p. 126 ss.); τήρησις c. 12 s. (p. 132 ss.); ιστορία c. 14 s. (p. 142 ss.); ὁμοίον μετάβασις c. 16 (p. 150 ss.); ὅτι ἄκριτος ~~ιστορία~~ ~~ὁὐ παραδέσεται~~ c. 14 (p. 144 ubi scilicet Galenus scripserat εἰ μὲν πάντα ἃ ιστοροούμενα λέγουσιν ἀληθῆ ἦν ἄκριτον εἶχεν καλῶς ἂν παραδέχεσθαι τὴν ιστορίαν et p. 145 u. 2 s. ubi legendumst ὅτι οὐ δεῖ ἄκριτον παραδέχεσθαι τὴν ιστορίαν), dein alius sed is stipes potius quam homo omnia sectarum illarum communia enumerari arbitratus etiam instrumenta chirurgica et medicamentorum praebendorum modum adiecerit, postremo tota illa ineptiarum congeries in textum inrepperit. De altero autem loco siue Commentariorum illorum aliqua pars siue nulla est Galeni, cuius rei inuestigandae hoc non est tempus, tantum moneo illic siue falsarium siue interpolatorem grassatum esse cuius horrenda stupiditate factum sit ut empiricorum pars uideatur rationem cum experientia coniunxisse. nam grammatica ratione necessario ad τοὺς ἐμπειρικούς referri debet illud παρὰ πᾶσιν (ὡμολόγηται). singularum laciniarum quas ille consuit uerum locum quaerere longum est. illa p. 82 περὶ τούτων οἵνευ ὁμοίως παρὰ πᾶσιν ὡμολόγηται usque ad συντελεῖν habes de sect. 1 (I 65 K), p. 81 πρὸς γοῦν τὸν ἐρωτήσαντα usque ad p. 82 πολλάκις ὠφελεῖν ea leguntur Therap. I 3 (X 29 K), p. 83 ὃ δὲ διὰ ἐκείνης ad μεθοδικός paucis mutatis Therap. III 1 (X 159 K), p. 83 οὐ μὴν ad εὐρεθῆν ibidem. alia Kuehnus adnotauit (quae reperire non potui) nec tamen manifestam fraudem sensit (cf. eius praef.). Ceterum utroque loco quae in uolgatis libris leguntur non magis cum Subfiguratione quam cum reliquis Galeni scriptis omnibus pugnant. unde etiam sententiarum modo a nobis de iis locis latarum ratio atque causa petenda est.

Paullo longius excuecurri quam necesse erat inter peritos ne temere uidear negare quidquam a me inuentum esse quo a Galeno Subfigurationem abiudicare iubeamur. perlustraui equidem quantum potui quaecumque ille de empiricis scripsit quae omnia cum Subfiguratione mire concinunt nec tamen ita congruunt ut in illam transcripta esse credi

debeant. Ac profecto quo saepius et libellum illum et cetera Galeni ad empiricam sectam spectantia scripta, in primis isagogica illa, perlegi eo magis eundem utrorumque auctorem esse mihi persuasum est. quippe idem est argumenta eligendi et conectendi, idem explicandi et narrandi, idem disputandi atque omnino idem dicendi genus. quae res cum non possint singulis locis conferendis satis probari sed eo tantum consilio a me adfirmari debeant ut legentes ipsos ad euoluendum illum libellum inuitem, tamen paucis saltem locis ea adnotaui quae propter ipsam tenuitatem deberent ab eodem scriptore repetita potius quam a falsario subrepta videri; cf. adnot. ad 35 4. 36 4. 7. 37 8. 38 19. 39. 42 1. 45 13. 46 25. 48 6. 50 26. 54 9. 55 9. 11. 56 7. 60 31. 61 20. 64 4. 65 1. 12. 17. 67. 18. 68 1. quos locos qui adibit atque etiam qui totum libellum eo animo leget ut dicendi genus num sit Galenianum inquirat, eum meminisse decebit nobis cum graecum librum non teneamus ne tum quidem si Galeni λέγειν aequae ac philologus ille de lib. prop. 1 (XIX 8 K) laudatus sape-remus tam promptum fore quam illi fuit iudicium, sed aliquo cum labore eius rei cognitionem coniunctam esse. eum autem qui non refugerint non dubito quin mecum sensuri sint.

VI.

Iis quae hucusque disputauimus haec videntur effecta esse: librum illum de quo diximus esse Galeni *ἐποτυπώσεις ἐμπειρικός*; eius libri latinas tantum interpretationes hodie uolgatas esse; earum unam e graeco haustam solam fide dignam esse; paucas tamen quasdam lectiones etiam ex altera recipiendas esse; translationis illius principis libri manu scripti si reperiantur aliquantum inde fructus sperari posse, plurimum si graecus liber ex alicuius bybliothecae latebris eruatur; eum autem a nullo uisum esse post collationem ad id interpretationis principis exemplar factam quo Incertus usus sit.

Hac tamen de re utpote grauissima pauca debemus porro disputare. etenim si non a se uisum tamen sua aetate ~~superstitem fuisse~~ graecum librum uir ait de Galeno bene meritus Conradus Gesnerus. qui loco illo supra (p. 6.) memorato haec scribit: *Qui uero de subfiguratione empirica inscribitur* (liber), *Graece habetur, quanquam ab incerto translatus.* At his uerbis etsi non utique fidem abrogandam censeo tamen non una de causa num uera sint uementer dubito. praeterquam enim quod Gesnerus ipse (Prolegg. extr.) festinanter illum Nomenclatorem a se conscriptum fatetur nobis quoque perspicuum est ignorasse illum in Galeno res grauissimas; uelut Nicolai interpretationem Subfigurationis, quin etiam Suriani editionem extare ne fando quidem acceperat. nam in Prolegomenon Emblemate II haec posuit: *Opera aliquot Galeni coniuncta uno uolumine Venetiis primum excusa sunt, circa annum MDXI pleraque ex antiqua translatione nimirum Nicolai Bhegi, et aliorum. Meminit huius editionis Leon. Legius. Postea Lutetiae circa an. XXVIII uiri quidam eruditi — — uertere coeperunt* cet. in Nomenclatore autem quae de Nicolao exhibet ea ex Iacobi Syluii libro quem supra memorauimus (p. 5) pleraque descripsit. de Subfiguratione ibi nihil dicit. denique in *Catalogo I siue enumeratione librorum Galeni* solum Incertum Subfigurationis interpretem memorat. Atque illa de re errore aliquo eum deceptum falsa referre eo plus quam probabile fit quod trium illorum quos recensuimus nouorum si dis placet interpretum priores postremus quisque expilauit, graeci exemplaris ab ipsis conlati ne uestigium quidem comparet. atqui neque Iuntas neque Riccum neque adeo ipsum Rasarium incuriae accusare licet. immo quantum potuerunt graeca exempla conquisisse et editionum suarum commodo adhibuisse uidentur. Sed etiam qua re Gesnerus in errorem inductus sit nescio an aperire possimus. scilicet ex operum Galeni elencho siue indice editionibus Iuntinis et Frobenianis praefixo ea hausta esse quae de Innominato illo Gesnerus dicit seruatus idem

librorum ordo prodit. ubi cum ad multorum librorum titulos adnotatum esset eos graece desiderari, ad Subfigurationem id non adpositum esset, eam graece extare arbitratus est. at credidit Io. Bapt. Montanus qui illum indicem confecisse uidetur Incerti uersionem e graeco factam esse; adiecit enim haec uerba: *qui liber olim mendosissime translatus legebatur*; eamque ego putauerim causam fuisse ut graecum interiisse non affirmaret. Ceterum hoc quoque quaerere debemus cur Gesnerus si exploratum illud habuit non aliquo saltem testimonio rem grauissimam et minime notam confirmarit. Quod autem illo loco de multis Galeni libris ab Innominato translatis loquitur qui non sint typis excusi id quoque ex indice illo depromere licuit ubi ad tomum ultimum libros spurios continentem haec adnotata leguntur in ed. Frob. 1562 paullulum mutata. ex Iuntinis: *Hoc loco obseruandum, in iisdem translationibus antiquis superesse nihil, quod in hac editione non reperiatur. id quod eo admoneamus, ne quem decipiat inscriptionum uarietas. Sunt enim libri aut iidem, uerum aliis titulis insigniti, aut horum partes, aut fragmenta: uelut, Opus quod illis Miamir appellatur, idem est cum eo quod de compositione medicamentorum secundum loca inscribitur cet.* Postremo ne Incertum aliquem librorum illorum omnium antiquum interpretem aut corpus ueterum interpretationum a Gesnero uisum somniet satis intellet sibi cauendum esse quicumque illos libros uel in transcurso perlustrarit. nam diuersissimos diuersarum aetatum scriptores stili diuersitas prodit. sunt qui ad Nicolai operum speciem proxime accedant. alii latine conscripti esse uidentur. nullus fere Incerti nostri genus dicendi repraesentat, minime omnium is qui in indice incerto interpreti tribuitur qui est de incantatione cet.

Praeter Gesnerum neminem noui qui graecum librum superstitem esse dixerit.

Restat ut de consilio nostro in edendo hoc libello pauca adiciantur.

Totus eram in Epicuri logica siue canonica ex ipsis epistulis e Lucretio Plutarcho ceteris explicanda occupatus cum Hermannus Vsener u. cl. altius eam rem persequendam esse mihi persuasit; nam ut physicam et ethicam ita etiam logicam suam ab aliis illum mutuatum esse. simul miri cuiusdam concentus qui intercedat inter Epicurum et empiricae sectae medicos indicia mihi monstrauit hortatusque est ut horum medicorum praecepta e Galeno ac praecipue ex illo libello quem tum nondum noueram protraherem. prius autem de ipso libello inquirendum esse. quod quo facilius perficerem egregia liberalitate quam ipse aut per amicos collegerat editionum notitiam mecum communicauit. Sed magnam illam ac paene integram ad hunc diem quaestionem quae est de empiricae rationis cum Pyrrhonis et cum Democriti philosophia cognatione eam in aliud tempus reposuimus. fortasse etiam in publicum de ea aliquid nostrum aliquando prodibit nisi Theodorus Gomperzcius promisso suo in Studiis Herculaneis I p. XIII dato satisfecerit. is enim ut inceptum suum maturet si hac admonitione effecerimus melius sine dubio de hominibus doctis meriti erimus. Nunc tantummodo iis qui ad quaestionem illam instituendam accedent uiam ex parte munire uoluimus. nam iis Subfiguratio empirica magno certe usui erit. satis rara autem cum sit Suriani editio non solum quae supra disputata sunt publicanda sed ipsam quoque ueram translationem describendam esse duximus. quod inceptum aequi bonique accipiatur quaesumus ignoscaturque quod iustis non instructi copiis — libros dico manu scriptos quos plures olim extitisse ipsi pro-

baumus neque omnes interiisse certum est, quamquam neque in bybliothecarum catalogis impressis quos ego peruolui plurimos ulli memorantur et Valentinellus u. cl. ad quem Vsenerus eximia erga me benignitate ea de re scripserat ne apud Venetos quidem in Marciana ullum adseruari respondit — suscepimus edendi libelli negotium. quem necesse erat adiceremus ut disputatio nostra intellexeretur. qua si quis ad bybliothecas perscrutandas librumque si potuerit e sincerioribus fontibus edendum impulsus erit nos operae pretium fecisse arbitramur.

Reperiendi graeci libri si quis non omnem spem abiiciendam esse duxerit eum commonefaciendum puto coniecturae quam Curtius Wachsmuthius in ephemeridibus Gottingensibus (gel. Anz. 1871 Fasc. 18 p. 704) proposuit. qui eo quod Nicolaus Subfigurationem uno mense post Historiam philosopham transtulerit quasi ueri simillimum effecisse sibi uidetur utrumque librum in eodem codice a Nicolao lectum esse. de eius coniecturae probabilitate pro se quisque iudicabit. certe eam cognouisse non inutile erit.

Quoniam autem Nicolai sermo perquam barbarus atque adeo multis in locis obscurus est ueriti ne ea re multi deterrentur in adnotatione nonnulla interpretati sumus cum antea totum librum in graecum retro uertere ausi essemus. sunt autem multa quae primo obtutu perobscura cum uideantur simulac graeca uerba restitueris clara et inlustria fiant.

Nicolai uerba talia dedimus qualia in Suriani editione leguntur nisi quod ex eius margine et ex Incerto eas scripturas recepimus quae uerae uiderentur et ubi sensus postulabat hic illic emendauimus. praeterea secludenda significauimus quae Nicolai translationi addita esse iudicabamus, non quae ipse graeco libro hic illic addidisse uidetur. denique ne nimium laborarent legentes ea mutauimus quae ad orthographicum genus pertinent et compendia scripturae quae sunt in illa editione plurima explicauimus. ubicumque singula uerba mutauimus adnotatum est. hoc loco orthographica quae nimis prolixam reddidissent adnotatio-

nem ac tamen emendaturis scitu utilia erunt comprehendere liceat. *ae* diphthongum ignorat Surianus. praeterea haec constanter scribitur *ystoria*; *tyriaca* *phylosophi* *erophylus* *ymo* *ydema* *yliaca* *disnia* (*dyspnoea*) *minodotus* *sinthoma* *citonium*. uariat *chyurgia* et *chirurgia*, *diaria* et *dyaria*. pro η plerumque habet *i*, pro *ei* *e* uel *i*. *emperia* *empericus* constanter, at 39 $\approx$ *empirus*. *h* littera plerumque omissa est praesertim cum prima est uerbi littera: *emorragiante* *eraclides* *therapeutice* *termae*; aliquando abundat: *flebothomare* *abhominabilis*; pro *ph* plerumque *f* positum est (*flegmone* *farmaca*), pro β *u* in *triui* *triunon* cet. litterarum geminatio saepe neglecta est: *agregatio* *atriti* *piron* *comitebat*. contra *promissit* *commisserunt* *defficere* *hii*. constanter scriptum est *diffinitio*. Italorum pronuntiatio in his cognoscitur: *euetica* *sketicus* (tamen 35 $\approx$ *squeptici*) *pronosticus*, *tia-cia* *tio-cio* talia sine ulla lege permutata sunt (*nunciatio* *amuntiatio* *transicio* *transitio* *sinedreuancia*). *sceu* constanter habet, *miscere* 60 γ . *nuncupatonem* *stipticatone* *Ascipiadem* *quocira* euidentes typhetae errores etiam memorare piget. ad idem genus reuoco uerborum scripturam falso continuatam aut diuisam (*indignatione*, *ab utentes*).

Quo facilius omnes de quattuor libri interpretibus ipsi iudicare possent adiecimus uerba illa libri de simpl. med. fac. XI graeca et Incerti Castelli Rasarii eorundem uerborum ex Subfiguratione interpretationes.

www.libtool.com.cn

GALENI SVBFIGVRATIO EMPIRICA

NICOLAO RHEGINO INTERPRETE.

www.libtool.com.cn

GALENI SVBFIGVRATIO EMPIRICA.

Capitulum I prooemiale de intentione Galeni in hoc libro.

Omnes medici qui colunt empiriam sicut et philo- 1 p. 1205 Far.
sophi dicti sceptici eam quae a uiro renuentes nuncupa-
tionem a dispositione quae secundum animam deposcunt
5 cognosci. et secundum hoc alios quidem medicos Hippocra-
ticos uel Erasistratios uel Praxagoricos uel Asclepiadicos
uel alio tali nomine nominari aiunt, seipsos autem neque
Acronios (licet Acron primus praeses fuerit sermonum empi-
10 ricorum) at uero neque a Timone neque a Philino neque
Serapione qui Acrone quidem posteriores, priores uero aliis
empiricis facti sunt. hoc igitur supposito communiter omni-
bus eis certissime utique erit didascalus empiricae haereseos
qui cauet in omnibus quaecunque dicit ponere aliquod eorum

2 *Galen*i: ed. princ. *Gal'*; *Galenus* pro *Galeno* per totam editionem scriptum est.

4 *eam quae*: ita per totum librum pro articulo Graecorum.
a uiro: ed. pr. *ab Y.* compendio usitato per totam editionem
(*Ypocrates*); ita etiam 65¹² contra 53^{11. 18.} 63^{8. 11.} 66¹⁵ *Hip.* scriptum
est. hoc loco in margine est: *al' uiro*, id quod uerum esse patet.
ceterum cf. Galen. de lib. prop. 1 (XIX 13 K) τοὺς ἑαυτοὺς ἀναγορεύον-
τας Ἱπποκράτειους ἢ Πραξαγορείους ἢ ὅλως ἀπὸ τινος ἀνδρός.

9 *praeses*: ed. pr. *presens*, cf. 61¹⁵.

10 *Timone*: ed. pr. *Simone*, cf. supra p. 11 ss. *Philino*: ed. pr.
phylon, cf. supra p. 11 ss.

quae aestimantur fore indicatiue inuenta. non enim artem medicatuiam indicatione cum experientia constitutam esse uolunt, sicut dicunt omnes dogmatici medici, sed sola experientia eorum quae ut plurimum et similiter inuenta sunt. his igitur attendens mente singulum praedictorum iudica, ostendente me certitudinaliter doctrinam empiricae haereseos qualis quaedam sit. supponatur autem qui dicit omnia quae sunt in hoc libro esse empiricus.

Cap. II declarans unde sumpsit exordium medicatuiam secundum empiricos.

10

2 Medicatuiam artem ab experientia et non ab indicatione dicimus sumpsisse consistentiam. nominamus autem experientiam quidem per se inspectuiam notitiam alicuius, indicationem uero notitiam quae ex rationali assecutione. sensus enim ducit nos ad experientiam, ratio uero ducit dogmaticos ad indicationem. per se inspectiua uero notitia aliquando quidem automaticae fit uidentibus aliquid et uocatur circum-
p. 1206. incidentia, aliquando autem fit et autoschediantibus uel imitantibus aliquod eorum quae uiderunt, automaticis dictis his quae a fortuna uel a natura fiunt; a fortuna quidem uelut si aliquem posteriora capitis dolentem contingat cadere et incisa ea quae in fronte uena recta et sanguine effuso iuuari, a natura uero siue naturaliter sicut in haemorrhagiante per nares et deinde infebriente effecto. autoschedia uero experientia fit sicut si iuuatur propter deside- 25

1 *aestimantur*: ed. pr. *extimantur* 40¹⁰ *estimat* 52²⁷ al. *extimat*. fore: pro *εὐρησθαι* uidetur *εὐρήσεσθαι* legisse (non dico scriptum fuisse.)

2 *constitutam*: ed. pr. *constituta*.

4 *inuenta sunt*: pro *εὑραμένων* uidetur *εὐρημένων* legisse, cf. de opt. s. 11 (I 131 K) al.

5 *praedictorum*: τῶν εἰρημένων (scil. in libro Subfig.).

7 *qualis*: ed. pr. *quali* (ὅποια τις cf. I 85. X 946. XIV 607 K al.).

17 *automaticae*: ed. pr. *antomatice*, item 36¹⁹. 38¹⁰.

18 *autoschediantibus*: ed. pr. *a proscediantibus*, item 36²⁴. 38¹⁰.

rium uel bibendo aquam frigidam uel comedendo malum
 granatum aut pirum aut quid tale aliud, uel si morsus in
 monte ab aliqua fera aduenit ei hanc herbam apponere et
 abinde iuuari. imitatuam autem experientiam in eis quae
 5 ita apparent facimus et in eis quae bis aut ter aut multo-
 tiens quidem, non tamen ita multotiens apparent ut sit pos-
 sibile dicere utrum semper sequatur hoc ad hoc adducto
 uel apparente aut ut plurimum aut utrolibet aut raro.
 tribica uero idest erudita experientia artificibus sola fit se-
 10 cundum similitudinem aliquam eorum quae ex empiria sunt
 inuenta. empiriam autem dicimus notitiam eorum quae ita
 multotiens apparuerunt ut iam theorematice sit idest ut
 sciatur utrum semper aut ut plurimum aut secundum utrum-
 libet aut raro euenerunt. quatuor enim sunt hae theorema-
 15 ticae differentiae. quocirca et dicemus esse theorema rei
 alicuius uisae multotiens notitiam simul cum distinguendo
 euentum qui est secundum contrarium. distinctio uero erit
 eius quidem quod semper ut inapparibile habentis contra-
 rium, eius uero quod ut plurimum ut apparente quidem eo
 20 quod contrarium est sed raro, eius uero quod secundum
 utrumlibet ut aequaliter apparente, eius quod raro eo quod

1 comedendo: ed. pr. comendo.

2 pirum: ed. pr. purum.

3 hanc: τοῖόνδε (I 69 K) cf. 39²⁴. Inc. quaecunque sibi fuerit oblata.

5 ita: Inc. Cast. semel, falsa coniectura ut mihi quidem uidetur.
 nam ita ad 36²⁰ss. respicit, bis ter multotiens de iis dicta sunt quae
 iam antea imitatione apparuerunt. hoc enim uult Galenus: imitatuam
 experientia est non solum eorum quae automaticae uel autosch. (h. e. ita)
 apparuerunt, id quod non plus semel fieri consentaneum est, sed etiam
 eorum quae bis uel ter uel saepe facta sunt, modo non totiens ut
 theorematice eorum habeatur notitia 37¹¹ ss.; cf. de sect. 2 (I 67 K).
 utrolibet: ἀμφιδόως (I 273 K).

9 idest erudita: Nicolai interpretatio, cf. 39¹⁵. 42⁵. 6. 24. 53²⁴.
 55⁶. 63¹. 65²¹. 22. 67¹⁵. sola: μόνον h. e. solis artificibus.

21 eo quod: anacoluthon Galeni qui τῷ οὐ ποτὲ ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ
 (τὸ ἐναντίον πεφάνθαι) posuerat pro his: ὡς οὐ ποτὲ — — (τοῦ ἐναν-
 τίου φανέντος).

non aliquando sed ut plurimum. ea uero de quibus non habemus talem distinctionem inordinata dicimus et notitiam quae de eis non esse penitus partem empiriae. uocauit autem huiusmodi empiriam Menodotus empiriam secundum particulam inpositam existentem ex aliis particularibus empiriis, et propterea primam et simplicissimam eam dixit esse.

Cap. III notificans ea per quae acquiruntur partes medicatiuae sicut est per se inspectio historia similis transitio imitatio obseruatio tribica automatica autoschedia. non tamen tanguntur omnia ista hic sed aliqua ex eis.

Sicut autem ex pluribus empiriis componitur tota ars, ita rursus singula huiusmodi empiriarum ex multis empiriis. hoc autem, scilicet ex quot, indeterminabile est et subincidit in ambiguam rationem quam quidam nominant sortitiam. dictum est autem amplius de ea in alio libro qui intitulatur de medicinali empiria. apud antiquos quidem igitur Graecos hoc, scilicet per se inspectorem, uidi quidem scriptum, per se inspectionem non uidi. nos uero sicut in aliis ita et in his cognominantes dicimus per se inspectionem. operatio quaedam uero et non notitia fiet per se inspectori. sed assueuerunt anteriores empirici non operatio-

1 ss. cf. Serm. adu. Emp. qui in Iunt. Frob. Chart. post Subfig. habetur, ed. Frob. 1562 p. 70 G et H.

4 *empiriam s. p. cet.*: κατὰ μόριον ἐμπειρίαν ἀσύνθετον ὑπάρχουσαν κτλ.

18 *huiusmodi*: ex qualibus tota ars componitur.

14 *hoc cet.*: τὸ δὲ ἐκ πόσων ἀδιόριστόν ἐστιν. cf. 88 1s. 397. 42s. 48²⁵. 49s. 2s. 62¹⁰. ubi ed. pr. ἢ compendium plerumque habet quo modo hoc modo haec significatur.

16 *in alio libro*: cf. de lib. prop. 2 (XIX 16 K) 9 (XIX 38 K) Ars med. 37 (I 411 K).

18 *Graecos*: cf. h. u. in indice. Therap. I 5 (X 42 K) 9 (X 71 K) Ars med. 1 (I 307 K) de sympt. diff. 1 (VII 45 s. K.) al.; supra p. 4.

19 *sicut in aliis cet.*: cf. 44 29 ss.; X 947 K ὥςπερ αἰεὶ — οὕτω καὶ νῦν.

nem solam sed etiam notitiam dicere per se inspectionem, et quod plus est adhuc empiriam ipsam ita nominant. et nos etiam similiter utemur his nominationibus, et dicemus per se inspectionem non solum omnem notionem eius quod apparet
 5 sed etiam empiriam quae ex multis talibus acervata est. assueuerunt autem nescio quare nomen observationis dicere impar huic, scilicet notitiae et memoratiōi eorum quae inuenta sunt. et propterea et Theodes dixit quod partes medicatiuae per quas ut plurimum adipiscimur finem per empiriam nobis acquiruntur, quae per se inspectionem et histo- p. 1208.
 10 riam fit et transitionem quae secundum conuenientiam; deinde consequenter definiens empiriam quae nihil differt a per se inspectione ait: empiria quidem igitur dicitur tota eius quod apparuit observatio, pro memoratiōe et notitia
 15 dicens observationem, quod et conseruatio nominatur, quae est actus eius quod obseruat, indicante hac nuncupatione non proprie dictam memoratiōem aut notitiam. his quidem igitur uocabulis non sunt usi secundum consuetudinem Graecorum, nomine uero tribes sicut illi; eam enim quae in operationibus exercitationem empiriae triben nominant. a qua
 20 et tribon a Graecis uocatur qui hac participauit, sicut et empirus qui habet empiriam. empiricum enim non assueuerunt uocare Graeci. sed qui constituerunt empiriam se ipsos empiricos quidem, empiriam uero non solum huius

3 *utemur*: om. ed. pr., add. Cast.

7 *impar*: puto *in par* positum a Nicolao (ἐν' ἴσῳ sine ἔπισον); cf. 39¹⁴s. *huic*, scilicet: cf. 38¹⁴ adnot.

8 cf. 40²¹.

12 *differt*: ed. pr. *differt*.

15 *quod et conseruatio nominatur*: Nicolai additamentum quo alterum uerbi quod est τήρησις sententiam reddere uoluit. cf. 37³ adnot.

16 *eius quod obseruat*: τοῦ τηροῦντος. nisi qui legendumst.

16 *indicante*: scil. apud ceteros. τηρήσεως nomen memoriae et notitiae speciem quandam indicat sed non proprie dictam.

19 *tribes*: ed. pr. *triuos* pro *triuis* (recte Inc. Cast.).

24 *huius*: cf. 37³ adnot. 51²⁴.

www.libtool.com.cn

GALENI SVBFIGVRATIO EMPIRICA.

Capitulum I prooemiale de intentione Galeni in hoc libro.

Omnes medici qui colunt empiriam sicut et philo- 1 p. 1206 Far.
sophi dicti sceptici eam quae a uiro renuentes nuncupa-
tionem a dispositione quae secundum animam deposcunt
5 cognosci. et secundum hoc alios quidem medicos Hippocra-
ticos uel Erasistratios uel Praxagoricos uel Asclepiadicos
uel alio tali nomine nominari aiunt, seipsos autem neque
Acronios (licet Acron primus praeses fuerit sermonum empi-
10 ricorum) at uero neque a Timone neque a Philino neque
Serapione qui Acrone quidem posteriores, priores uero aliis
empiricis facti sunt. hoc igitur supposito communiter omni-
bus eis certissime utique erit didascalus empiricae haereseos
qui cauet in omnibus quaecunque dicit ponere aliquod eorum

2 *Galenī*: ed. princ. *Gal'*; *Galenus* pro *Galeno* per totam editionem scriptum est.

4 *eam quae*: ita per totum librum pro articulo Graecorum.

a *uiro*: ed. pr. *ab Y.* compendio usitato per totam editionem (*Ypocrates*); ita etiam 65¹² contra 53^{11. 13.} 63 s. 11. 66¹⁵ *Hip.* scriptum est. hoc loco in margine est: *al' uiro*, id quod uerum esse patet. ceterum cf. Galen. de lib. prop. 1 (XIX 18 K) τοὺς ἑαυτοὺς ἀναγορεύον-
τας Ἱπποκράτειους ἢ Πραξαγορείους ἢ ὅλως ἀπὸ τινος ἀνδρός.

9 *praeses*: ed. pr. *presens*, cf. 61¹⁵.

10 *Timone*: ed. pr. *Simone*, cf. supra p. 11 ss. *Philino*: ed. pr. *phylon*, cf. supra p. 11 ss.

quae aestimantur fore indicatiue inuenta. non enim artem medicatuiam indicatione cum experientia constitutam esse uolunt, sicut dicunt omnes dogmatici medici, sed sola experientia eorum quae ut plurimum et similiter inuenta sunt. his igitur attendens mente singulum praedictorum iudica, ostendente me certitudinaliter doctrinam empiricae haereseos qualis quaedam sit. supponatur autem qui dicit omnia quae sunt in hoc libro esse empiricus.

Cap. II declarans unde sumpsit exordium medicatuiam secundum empiricos.

10

2 Medicatuiam artem ab experientia et non ab indicatione dicimus sumpsisse consistentiam. nominamus autem experientiam quidem per se inspectuiam notitiam alicuius, indicationem uero notitiam quae ex rationali assecutione. sensus enim ducit nos ad experientiam, ratio uero ducit dogmaticos ad indicationem. per se inspectiua uero notitia aliquando quidem automaticae fit uidentibus aliquid et uocatur circum-
p. 1206. incidentia, aliquando autem fit et autoschediantibus uel imitantibus aliquod eorum quae uiderunt, automaticis dictis his quae a fortuna uel a natura fiunt; a fortuna quidem uelut si aliquem posteriora capitis dolentem contingat cadere et incisa ea quae in fronte uena recta et sanguine effuso iuuari, a natura uero siue naturaliter sicut in haemorrhagiante per nares et deinde infebriente effecto. autoschedia uero experientia fit sicut si iuuatur propter deside- 25

1 *aestimantur*: ed. pr. *extimantur* 40¹⁰ *estimat* 52²¹ al. *extimat*. fore: pro εὐρησθαι uidetur εὐρησσεσθαι legisse (non dico scriptum fuisse.)

2 *constitutam*: ed. pr. *constituta*.

4 *inuenta sunt*: pro ἐξαμύνων uidetur εὐρημύνων legisse, cf. de opt. s. 11 (I 131 K) al.

5 *praedictorum*: τῶν εἰρημύνων (scil. in libro Subfig.).

7 *qualis*: ed. pr. *quali* (ὅποια τις cf. I 85. X 946. XIV 607 K al.).

17 *automaticae*: ed. pr. *antomatice*, item 36¹⁹. 38¹⁰.

18 *autoschediantibus*: ed. pr. *a proscediantibus*, item 36²⁴. 38¹⁰.

rium uel bibendo aquam frigidam uel comedendo malum granatum aut pirum aut quid tale aliud, uel si morsus in monte ab aliqua fera aduenit ei hanc herbam apponere et abinde iuuari. imitativam autem experientiam in eis quae
 5 ita apparent facimus et in eis quae bis aut ter aut multoti-
 tiens quidem, non tamen ita multotiens apparent ut sit pos-
 sibile dicere utrum semper sequatur hoc ad hoc adducto
 uel apparente aut ut plurimum aut utrolibet aut raro.
 tribica uero idest erudita experientia artificibus sola fit se-
 10 cundum similitudinem aliquam eorum quae ex empiria sunt
 inuenta. empiriam autem dicimus notitiam eorum quae ita
 multotiens apparuerunt ut iam theorematice sit idest ut
 sciatur utrum semper aut ut plurimum aut secundum utrum-
 libet aut raro euenerunt. quatuor enim sunt hae theorema-
 15 ticae differentiae. quocirca et dicemus esse theorema rei
 alicuius uisae multotiens notitiam simul cum distinguendo
 euentum qui est secundum contrarium. distinctio uero erit
 eius quidem quod semper ut inapparibile habentis contra-
 rium, eius uero quod ut plurimum ut apparente quidem eo
 20 quod contrarium est sed raro, eius uero quod secundum
 utrumlibet ut aequaliter apparente, eius quod raro eo quod

1 comedendo: ed. pr. comendo.

2 pirum: ed. pr. purum.

3 hanc: τοῦνδε (I 69 K) cf. 39²⁴. Inc. quaecunque sibi fuerit oblata.

5 ita: Inc. Cast. semel, falsa coniectura ut mihi quidem uidetur.
 nam ita ad 36²⁰ss. respicit, bis ter multotiens de iis dicta sunt quae
 iam antea imitatione apparuerunt. hoc enim uult Galenus: imitativa
 experientia est non solum eorum quae automaticae uel autosch. (h. e. ita)
 apparuerunt, id quod non plus semel fieri consentaneum est, sed etiam
 eorum quae bis uel ter uel saepe facta sunt, modo non totiens ut
 theorematice eorum habeatur notitia 37¹¹ ss.; cf. de sect. 2 (I 67 K).
 utrolibet: ἀμφοτέρω (I 273 K).

9 idest erudita: Nicolai interpretatio, cf. 39¹⁵. 42⁵. 6. 24. 53²⁴.
 55⁶. 63¹. 65²¹. 22. 67¹⁵. sola: μόνον h. e. solis artificibus.

21 eo quod: anacoluthon Galeni qui τῷ οὐ ποτὲ ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ
 (τὸ ἐναντίον πεφάνθαι) posuerat pro his: ὡς οὐ ποτὲ — — (τοῦ ἐναν-
 τίου φανέντος).

non aliquando sed ut plurimum. ea uero de quibus non habemus talem distinctionem inordinata dicimus et notitiam quae de eis non esse penitus partem empiriae. uocauit autem huiusmodi empiriam Menodotus empiriam secundum particulam inpositam existentem ex aliis particularibus empiriis, et propterea primam et simplicissimam eam dixit esse.

Cap. III notificans ea per quae acquiruntur partes medicatiuae sicut est per se inspectio historia similis transitio imitatio obseruatio tribica automatica autoschedia. non tamen tanguntur omnia ista hic sed aliqua ex eis.

Sicut autem ex pluribus empiriis componitur tota ars, ita rursus singula huiusmodi empiriarum ex multis empiriis. hoc autem, scilicet ex quot, indeterminabile est et subincidit in ambiguam rationem quam quidam nominant sortitiam. dictum est autem amplius de ea in alio libro qui intitulatur de medicinali empiria. apud antiquos quidem igitur Graecos hoc, scilicet per se inspectorem, uidi quidem scriptum, per se inspectionem non uidi. nos uero sicut in aliis ita et in his cognominantes dicimus per se inspectionem. operatio quaedam uero et non notitia fiet per se inspector. sed assueuerunt anteriores empirici non operatio-

1 ss. cf. Serm. adu. Emp. qui in Iunt. Frob. Chart. post Subfig. habetur, ed. Frob. 1562 p. 70 G et H.

4 *empiriā* s. p. cet.: κατὰ μέρος ἐμπειρίαν ἀσύνθετον ὑπάρχουσαν κτλ.

18 *huiusmodi*: ex qualibus tota ars componitur.

14 *hoc* cet.: τὸ δὲ ἐκ πόσων ἀδιόριστόν ἐστιν. cf. 38 18. 397. 422. 4825. 495. 23. 6210. ubi ed. pr. *h'* compendium plerumque habet quo modo *hoc* modo *haec* significatur.

16 *in alio libro*: cf. de lib. prop. 2 (XIX 16 K) 9 (XIX 38 K) *Ars med.* 37 (I 411 K).

18 *Graecos*: cf. h. u. in indic. Therap. I 5 (X 42 K) 9 (X 71 K) *Ars med.* 1 (I 307 K) de sympt. diff. 1 (VII 45 s. K.) al.; supra p. 4.

19 *sicut in aliis* cet.: cf. 44 29 ss.; X 947 K ὥσπερ αἰ — οὕτω καὶ νῦν.

nem solam sed etiam notitiam dicere per se inspectionem, et quod plus est adhuc empiriam ipsam ita nominant. et nos etiam similiter utemur his nominationibus, et dicemus per se inspectionem non solum omnem notionem eius quod apparet
 5 sed etiam empiriam quae ex multis talibus acervata est. assueverunt autem nescio quare nomen observationis dicere impar huic, scilicet notitiae et memoratiōi eorum quae inuenta sunt. et propterea et Theodes dixit quod partes medicatiuae per quas ut plurimum adipiscimur finem per empiriam nobis acquiruntur, quae per se inspectionem et histo- p. 1208.
 10 riam fit et transitionem quae secundum conuenientiam; deinde consequenter definiens empiriam quae nihil differt a per se inspectione ait: empiria quidem igitur dicitur tota eius quod apparuit observatio, pro memoratiōe et notitia
 15 dicens observationem, quod et conseruatio nominatur, quae est actus eius quod obseruat, indicante hac nuncupatione non proprie dictam memoratiōem aut notitiam. his quidem igitur uocabulis non sunt usi secundum consuetudinem Graecorum, nomine uero tribus sicut illi; eam enim quae in operationibus exercitationem empiriae triben nominant. a qua
 20 et tribon a Graecis uocatur qui hac participauit, sicut et empirus qui habet empiriam. empiricum enim non assueuerunt uocare Graeci. sed qui constituerunt empiriam se ipsos empiricos quidem, empiriam uero non solum huius

3 *utemur*: om. ed. pr., add. Cast.

7 *impar*: puto *in par* positum a Nicolao (ἐν' ἴσιν siue ἐνισον); cf. 39¹⁴s. *huic, scilicet*: cf. 38¹⁴ adnot.

8 cf. 40²¹.

12 *differt*: ed. pr. *differt*.

15 *quod et conseruatio nominatur*: Nicolai additamentum quo alterum uerbi quod est τήρησης sententiam reddere uoluit. cf. 37⁹ adnot.

16 *eius quod obseruat*: τοῦ τηροῦντος. nisi qui legendumst.

16 *indicante*: scil. apud ceteros. τηρήσεως nomen memoriae et notitiae speciem quandam indicat sed non proprie dictam.

19 *tribes*: ed. pr. *triuos* pro *triuus* (recte. Inc. Cast.).

24 *huius*: cf. 37⁸ adnot. 51²⁴.

unius theorematis notitiam sed totam medicatiuam nominant, quam ex per se inspectiua empiria consistere aiunt quam nominant per se inspectionem et cum illa ex historia et similis transitione; historiam quidem dicentes annuntiationem per se inspectionis, similis uero transitionem uiam ad tribicam empiriam per similitudinem eorum quae per experientiam scita sunt.

Cap. quartum, de similis transitione et de historia per modum inquisitionis et de descriptione empiriae.

3 Iunt. Valgris.
Froben. 1662.

Quaesitum autem est si, et Serapio aestimat tertiam 10 partem esse constitutiua totius medicatiuae similis transitionem. quod non docuit Menodotus sed utitur solummodo ea; non est autem idem uti et ut parte uti. et nimirum neque uti transitione illa temptat ostendere Pyrrhonius Cassius qui unum integrum de hoc scripsit librum. melius 15 autem fecit Theudas rationabilem experientiam dicens esse uiam eam quae per similitudinem. alii autem quidam uelut organum eam esse dixerunt. melius autem est fortasse et historiam dicere uelut organum esse et non partem medicatiuae; similiter autem et obseruationem quam uelut operationem dixi dici. propterea igitur ut mihi uidetur et Theudas de eis ita scripsit: partes autem medicatiuae per quas adipiscimur finem per empiriam nobis adueniunt, quae per se inspectionem fit et historiam et transitionem eam quae fit secundum conueniens. per hoc enim ait obtineri 20 partes medicatiuae, alias quidem existentes uidelicet, communiter autem uniuersas memoraciones existentes. et propter

Cap. IV de descriptione: ed. pr. de scriptiōne.

10 cf. supra p. 9. anacoluthon uidetur Nicolai, fort. Galeni.

12 quod: ed. pr. quid.

14 uti: num uti oportere? ed. pr. pironius cassius.

20 uelut: fort. expungendum, cf. 54¹⁰. adnot. et 40¹⁹ (uelut org.).
fort. melius scribendum.

21 dixi: ed. pr. dixit; cf. 38²¹.

21 ss. cf. 39³.

26 alias: scil. quam haec tria.

hoc melius utique quis describet empiriam memoriam eorum quae multotiens et eodem modo uisa sunt. si uero et obseruationem ~~pro memoria dicat quis~~, erit et ita empiria eorum quae multotiens uisa sunt obseruatio. si uero obseruatio
 5 quidem de operatione dicatur, sicut et dicunt Graeci, memoria uero pro mansione in anima eorum quae uisa sunt, licet ambo comprehendendo dicere empiriam esse eorum quae multotiens et similiter uisa sunt obseruationem et memorationem, uel dicere solam memorationem; continetur
 10 enim obseruatio in ea eo quod non possumus memorari similiter eorum quae multotiens uisa sunt nisi obseruationem aliquam faciamus ipsorum.

Cap. quintum, de partibus medicatiuae secundum empiricos; et sunt tres, signatiua curatiua et sanatiua.

15 De his igitur putauit bonum esse dicere in descriptione ^{4 I. V. 3 Froben. 1549.} compendiosa. Theudas autem totius medicinae ponebat partes signatiuam et curatiuam et uocatam sanatiuam. ea ^{p. 1210.} autem ex quibus nobis haec acquiruntur per se inspectionem esse ait et historiam et similis transitionem. et propter
 20 hoc illi qui nominant eas partes totius empiriae non nominant eas absque additione dicendo eas simpliciter partes, sed partes constitutiuas idest constituentes totam medicatiuam, cuius quidem partes finales signatiuam et curatiuam esse aiunt et sanatiuam, contradiuidentes finales constitutiuas.
 25 non sunt autem illae partes apud eos qui bene determinare uolunt, sed operationes quaedam medicorum; sed notitia quae in anima secundum quam medicus signat et curat et prouidet de sanis illa est pars medicatiuae. sed multotiens ita dicunt illi abutentes, et nos ita dicimus, scilicet quod
 30 sunt partes totius medicatiuae illae, scilicet signatiua curatiua et sanatiua. signatiuae quidem igitur dignotio praesentium et praecognitio futurorum sunt particulae; curatiuae

20 *empiriae*: Inc. *medicinae*; recte, cf. quae secuntur et 4130; supra p. 9. 15. 18. sed potuit iam Nicolai graecus liber interpolatus esse; cf. 4520. 4727 adnot.

uero chirurgia diaeta et pharmacia, memorantibus nobis et hoc, quoniam eisdem nominibus nominant operationes et scientias quibus operamur. sanatiuam uero quidam quippe custodiunt indiuisam, quidam autem diuidunt in sanatiuam quae secundum speciem et in euhecticam; quidam uero et praecustoditiuam et resumptiuam et gerocomicam idest senum educatiuam addiderunt. sunt autem alii qui totius quidem medicatiuae dicunt illas esse particulas, fieri autem ex incisione neutrorum (quae esse uolunt tria, haec autem sunt corpora et causae et signa) praeter sanatiua et aegrotatiua. et Herophilus ita ponebat, totam medicatiuam dicens scientiam esse sanorum et neutrorum et aegrorum. sunt autem utique et in signis et in causis neutra. secundum hanc ita diuisionem consequens est nobis custodiendo empiricam ductionem eius incidere, ut possimus aptius docere quod inciditur. non tamen prohibeo eos qui aliter incidunt si ex incisione eorum nulla relinquatur artis particula. propterea et Theudas in principio doctrinae partium ita dicit: partes autem eius dicendum est esse suscipientes et incisionem ad alia, signatiuam et curatiuam et dictam sanatiuam. non igitur est adhuc mirabile si aliqui quidem duas rationes dixerunt esse empiriae, alii uero tres, alii autem quatuor, alii autem quinque. dicunt enim ipsi non esse discordantiam hoc sed diuersitatem uerborum, ac si

1 nobis: eiusmodi gen. abs. 465s. et I 83. 119. 317. 319. XII 319 K. al.

2 hoc: cf. 38₁₄ adnot.; fort. tamen hic legendumst coll. 38₂₂ (quoniam ὅτι).

5 euhecticam: Inc. id est boni affectus effectricem. aliquid eiusmodi apud Nicolaum olim legi facile crediderim, cf. 42s cet.

6 gerocom.: ed. pr. cirocomicam. idest cet.: cf. 37s adnot.

14 ita: num itaque? cf. 50s (si itaque).

15 eius: non intellego; certe abundat (ductio est ἀγωγή, cf. 61₁₉ custodit haeresin).

24 ac si dicerent cet.: cf. 37s adnot.

dicereut diuersorum uerborum doctrinam. sed quae quidem est quae ad rationes incisio parum post dicitur.

Cap. VI in quo notificans prius aegritudinem et symptomata agit de distinctione seu determinatione specificando se in constitutiuis partibus medicatiuae quae sunt diagnostica prognostica et curatiua.

De constitutiuis autem partibus medicatiuae rursus dicamus quaecunque quidem nondum dicta sunt; sunt autem utilissima omnium. nominauit enim se obseruati-
 10 uus medicus empiricum et totam artem empiriam. facta fuit autem ab eo obseruatio iuuantium et nocentium in primis quidem temporibus ut est decens non in utilibus solum sed etiam in inutilibus; in longo uero tempore usque
 15 frustra esse obseruata; et propter hanc causam historia est nunc utilissima sicut prius per se inspectio. obseruatus enim est color uestimentorum inutilis quidem esse in multis passionibus, utilis uero in paucis. ei enim qui patitur ophthalmiam utilis quidem est color cyanus et uiridis et niger,
 20 contrariissimus uero albus et splendidus, in medio uero utrumque alii. secundum eundem autem modum obseruatus est color quidem rubeus exacerbens spuantes sanguinem, in aliis

2 *parum post*: nusquam reperies. unde colligere debemus post 58₂₁ aliquam commentationis partem narrationibus illis inlatis intercidisse. noli tamen putare totam medicinam ibi tractatam fuisse in eas rationes (h. e. λόγους) incisam quas 42_{13 ss.} empiricis sequendas esse dixit. nam praeterquam quod unius libri fines id longe excederet, 61₁₃ eum tantummodo sermonem qui sit proprius empiricae medicatiuae a se expositum esse dicit. sola autem inuentione siue artis constitutione empiricos a dogmaticis differre fatetur Galenus de sect. 4 (I 72₈ K) cf. de opt. sect. 20 (I 161 K) neque in ceteris libris quos de sectis scripsit aliud quam constitutiuas illas (41₂₂) medicinae partes attigit de quibus etiam 43₉ utilissima omnium sibi dicenda esse ait.

18 ed. pr. *obthalmiam*.

19 ed. pr. *kianus*.

21 *eundem*: om. ed. pr.; cf. 49₃. 52₂₁. 57₁₄.

vero passionibus et symptomatibus inutilis et superfluum est
 observatus per eorum: sicut et menses esse eburneam vel
 ligneam aut caryum aureum vel argenteum vel nitreum;
 neque enim sanatum est aliquot horum neque aegrotati-
 num sed neutrum et superfluum, non tamen quod abomina-
 bilem odorem exhibet, vel nocivum, superfluum est aut
 neutrum ut ad sanitatem evertunt enim ea quae sunt fetida
 appetendam naturam et digestivam nocent autem eis ea
 quae sunt forma quatuordecim sicut cypressus aegirus pyrus
 nux. et maxime cum fuerit recens. quocirca et lectum et
 portam et quodcumque vas de genere talis ligni fugimus,
 et similiter omnem odorem caput replentem vel appetitum
 evertentem vel quid tale aliud operantem, sicut enim quod
 inuit utile est eligere, ita fugere quod nocet, neutrum autem
 neque eligendum neque fugiendum est, et propterea neces-
 sarium est medicum scitorem esse harum rerum, scilicet
 sanatiuarum aegrotatiuarum et neutrarum non causarum
 solum sed corporum et signorum, scientiam autem dicere
 habere vel notitiam nihil differt, sicut neque artificem esse
 aut scitorem, vel artem aut scientiam addiscere, non differt
 etiam dicere aegritudinem vel passionem esse phlegmonem
 si ita contingit, symptoma autem differt eo quod simplex
 et unum existit et non compositum aut aggregatum ex
 multis, lateris enim dolor symptoma est, similiter autem et
 tussis et sputum sanguineum vel subcitrinum vel liuidum;
 non minus autem his dyspnoea est symptoma, sicut et calor
 praeter naturam, aggregatio vero quae est ex omnibus
 aegritudo et passio nominatur a Graecis, ita autem et langor
 et infirmitas, utimur autem nominibus maxime quidem si

2 ipse: idem vel iste videtur legendum esse.

8 collum: collus, urceus bibendi, vel naps. Matth. Siluaticus.
 (Duong.)

9 pyrus: ed. pr. buxusa; in marg. al' picus, quae est sine
 dubio Nicolai manus (cf. egius et plurima alia graeca).

29 cf. 38 in adnot., supra p. 4; Inc. (c. 5) nominibus tamen utemur,
 quoad eius fieri poterit, apud Latinos quam maxime consuetis.

possibile fuerit secundum Graecorum consuetudinem, si uero ignoratur haec secundum placitum quod adinuicem. sufficiet 6 I.V. p. 1213. igitur quantum ad loquendum aperte adinuicem uel ad docendum et doceri symptoma quidem nominari simpliciter 5 unum aliquod eorum quae praeter naturam, sicut colorem uel tumorem uel inflammationem uel dyspnoeam uel infrigidationem uel dolorem uel tussim; passionem uero et aegritudinem concursum qui ex his. nominauerunt enim ita eam uniuersi empirici qui ante nos, non quamcunque aceruationem 10 symptomatum ita nominantes, sed quando fiunt simul circa corpus laborantis et augmentationem simul accipiunt et statum et declinationem et solutionem. itaque et gratia compendiosae doctrinae unum aliquod nomen posuerunt secundum unumquemque concursum, alium ab alio denominantes 15 eorum quae in ipso, sicut exempli gratia a patienti quidem particula pleuresin et peripleumoniam, ab aliquo uero symptomate phlegmonen et phrenesin; aliquando uero et a similitudine, sicut elephantem et cancrum; aliquando autem ipsimet faciunt totum nomen sicut in oedemate et 20 scirrho. eas quidem igitur passionum quae simul fiunt et coaugentur et simul sunt in statu et condeclinant et cessant simul coinuadentia nominant; quae uero ut plurimum, [sint] synhedreuantia. ac etiam ipsorum concursuum alii quidem passionem dignoscunt quos diagnosticos uocant, alii uero ea

3 ad docendum et doceri: πρὸς τὸ διδάσκειν τε καὶ διδάσkesthai.

5 colorem: cf. supra p. 10.

6 infrigidationem: cf. et supra p. 10. 15. 19.

8 eam: τὴν συνδρομήν. latine debebat cum.

13 nomen posuerunt cet.: cf. Therap. II 2 (X 81 ss. K) VII 2 (X 461 K ubi ἕνεκα διδασκαλίας συντόμου cf. I 143 K συντόμου ἕνεκα παραδόσεως).

20 passionum: Inc. *symptomatum*; recte, cf. supra p. 9; in libro graeco fuisse putauerim τὰ ἅμα γινόμενα κτλ. ut potuerit ipse Nicolaus errare cf. 4130. 4727.

22 sint: uidetur ex *sinedreuantia* (sic. ed. pr.) repetitum; cf. 5410 adnot.

quae sunt futura fieri praesignificant quos uocant prognosticos,
 6 r. alii uero de cura faciunt rememorationem quos curatius
 uocant. omnes autem concursus ab obseruatione quidem
 sciimus, ad memoriam uero recommendantes nunc ex re-
 memoracione utimur. utimur enim empiria obseruantibus 5
 et memorantibus nobis quid cum quo et quid post quod et
 quid ante quod uidimus uel semper uel ut plurimum uel
 p. 1214. secundum utrumlibet uel raro; semper quidem ut in cordis
 plagatione mortem; ut plurimum uero ut in scamonea pur-
 gationem; secundum utrumlibet autem ut in grossae mirin- 10
 gae plagatione mortem; raro autem ut in plagatione cerebri
 salutem. in his denique omnibus necessarium est secundum
 constitutionem artis quam ex obseruatione et memoria faci-
 mus, et post haec secundum constitutionis doctrinam, distin-
 guere et determinare a communi quod est proprium. nomi- 15
 nant autem plurimi empiricorum uel forte omnes non
 determinationem sed distinctionem hoc, obliiti suae circa no-
 minationes uanagloriae; quam nos non custodientes nihil
 differre dicemus quocunque ex utrisque utatur quis nomine,
 si solummodo distinguat proprium a communi per euidentēs 20
 cognitiones. licet enim duabus existentibus rebus, una qui-
 dem assignationis significatorum, alia uero distinctionis rerum,
 in significatis distinctionem, in rebus uero determinationem
 nominare. in utrisque uero segregatur a communi quod est
 proprium. sed nomina quidem sicut Plato consulebat sper- 25

10 *grossae miringae*: ita scriptum est constanter in l. de utili-
 tate particular. VIII 7 ss. ed. Sur. (crassa μήνγξ).

17 *obliti*: non *obliti* legendum uidetur, coll. 46 18; cf. etiam 49 2.
 50 26. 51 2 al.; supra p. 25; de opt. sect. 18 (I 155 K) al.

22 *significatorum*: ed. pr. *significat*. dicit τὰ σημαίνόμενα cf. Sext.
 Emp. adu. Math. VIII 11 ss. Hyp. II 213 Galen. Therap. II 7 (X 130 ss. K);
 cf. 51 12. *assign. et dist.*: genetini absoluti uestigia uidentur esse,
 cf. 55 3 adnot. *assign.*: num *dissign.* (διασημασία) qua τὰ σημαίνόμενα
 quasi signentur diuersis uocabulis (q. s. σημαίνοντα) ne confundantur?

25 *Plato*: cf. Therap. XI 12 (X 772 K) ἐλλ' ὅπερ αἱ λέγομεν
 ἐπόμενοι τῷ θεῷ Πλάτωνι, καταφρονεῖν μὲν χρὴ τῶν ὀνομάτων, μὴ

nere oportet, certitudinem uero rationum non negligere. necessarium enim est distinguere a communi quod proprium; in dignotione ~~quidem passionum ita~~: febris acuta cum dyspnoea et tussi et salina colorata cuius aegritudinis est concursus
 5 si petat aliquis, respondebimus ei communem quidem esse pleuresis et peripleumoniae praedictum concursum; non tamen esse integrum alicuius alterutrarum, sed deficientem in aliquo et colobatum. sed si addatur cum praedictis dolor lateris acutus et pungitius et pulsus durus cum tensione, pleuresis
 10 erit haec passio. si uero non dolet latus et pulsus non fuerit durus orthopnoeaeque ei aderit et sensus angustationis ut suffocari putet, huiusmodi concursus peripleumonia uocatur. ita quidem igitur in dignotione passionum, quam et signationem nominant, distinguitur commune a propriis quae sunt
 15 secundum unum quodque. in prognosticatione uero ita: nasus acutus oculi concaui tempora concisa si interrogauerit aliquis quid futurum significant, dicemus quod si quidem p. 1215. in ualde chronica aegritudine fiant aliquod nocumentum moderatum significant, si uero in principio fiant, periculum
 20 mortis de proximo. ista quidem est prima determinatio a tempore aegritudinis. alia uero ex his quae prius facta sunt, scilicet si non ex diarrhoea aut pharmaci purgatione uel aliter euacuatus fuerit fortiter uel si uigilauerit aut passus fuerit famem. in cura autem discretio communis a proprio
 25 talis fit: numquid sit phlebotomandus pleureticus uel non. dicemus enim non omnem esse phlebotomandum, sed uel eum quicumque pleureticum nominatum concursum habet uel si

καταφρονεῖν δὲ τῆς τῶν πραγμάτων ἐπιστήμης. ipsa uerba non reperi, sententiam multis locis uelut Soph. 218c, Charm. 168 d.

3 in dignot.: ed. pr. hic et 47 is indignatione.

11 orthopnoea: ed. pr. orthomia.

17 futurum: ita Cast.; ed. pr. fictiorum.

22 uel — — fortiter: haec post famem habet ed. pr.; geminum uel erroris causa fuit.

26 enim: cf. 49²¹.

27 pleureticum: Inc. plethoricum; recte, cf. Therap. IV 6 (X 287 K)

sine hoc fortis fuerit et iuuenis. attamen neque hos omnes. qui enim habet pleureticum concursum si fuerit senex aut infans cauebitur a phlebotomia; et similiter qui est in frigidissima regione sicut in Scythia et qui in calidissima hora aestatis (in qua multos uidimus pati syncopen) non indigent phlebotomia. sed non sufficiunt haec solum. sunt enim aliae cum his determinationes tales: ad clauim quidem perueniente dolore phlebotomabimus magis; si uero ad hypochondrium, utemur purgatione.

Cap. VII epilogs dicta in cap. praecedenti de determinatione et ponit eius definitionem et cum hoc differentiam inter concursum empiricorum et dogmaticorum et inter eorum uocabula et in redditione causarum.

- 7 I. V. Talis quidem est rei determinatio, quam describentes dicunt esse sermonem distinguentem a communibus id quod est secundum unum quodque proprium. uocant autem eam ut dixi non determinationem sed distinctionem. nos autem siue determinationem siue distinctionem uoluerit quis nominare non faciemus differentiam, custodita nobis differentia empiricorum concursuum ad eos qui dogmaticorum. 15
- 7 F. rum. ex euidentiis enim hi quos nunc pertransiui habent discretionem, non autem ex euidentiis qui dogmatici. ita autem et ratio empirica a ratione dogmatica differt in eo quod illa quidem euidentiis rerum est, illa autem immanifestarum. nominant autem et haec, propriam quidem 20

in Hipp. acut. morb. Comm. IV 17 (XV 766 K) de cur. rat. p. uenae sect. 9 (XI 277 K). sed 482 ubi item *plethoricus* oportebat Imc. habet *pleuriticus* (Cast. utrobique *pleuriticus*); falsissime autem ed. Frob. 1549 rem inuertit ita: *an plethorico uena secunda sit — — cui pleuriticus concursus — — si pleuriticus concursus in sene.* ed. 1562 *plethorico — plethoricus — pleuriticus.* cf. supra p. 9, 15, 18. nihil mutaui quia ipsi Nicolao iste error tribui potest. cf. 4120. 4520. adnot.

5 in qua cet.: cf. Therap. ad Glauc. I 15 (XI 44 K).

17 ut dixi: 46 15 ss.

rationem epilogismum, eam uero quae dogmaticorum analogismum, nolentes ut etiam usque ad nominationes communificent adinuicem, secundum eundem autem modum et compendiosissimas doctrinas non definitiones sed descriptiones nominant. et nimirum nihil prohibebat neque hoc, empiricam quidem definitionem dictam esse propriam rationem rei consistentem ex his quae euidenter insunt ei, eam uero quae dogmaticorum propriam quidem esse, non tamen ex his quae euidenter apparent. haec quidem igitur in nominibus habent disceptationem; quibus licet et superbe uti et humiliter, sicut in multis faciunt abutentes empirici. in rebus autem differunt abinuicem empirici et dogmatici, sicut in principio dictum est, in eo quod empirici solis quidem credunt eis quae sunt ad sensum euidencia et eis quorum ex ipsis memoratio fit, dogmatici uero non his solum sed etiam eis quae ex assecutione naturali rerum adinueniuntur per rationem absque observatione. non solum autem definitionibus et superdeterminationibus ab euidetibus utitur empiricus sed etiam redditionibus causarum et demonstrationibus ex euidenter praecognitis sensu. pone enim interrogari medicum in crure dearticulato cum plaga propter quam causam non relocat colum: respondebit enim quoniam obseruatum est quod quae ita relocantur inferunt spasmus. haec enim seruanda sunt nobis, scilicet nihil unquam enuntiare ex assecutione logica sed ex euidenti semper obseruatione et memoria. secundum hunc modum igitur ipse empiricus construit artem et docet alios. et in hoc differt maxime ab eo qui irrationalem eruditionem pertractat; multa enim ille agit indeterminate. differt etiam non minus ab illo et in quantum iuuatur ab historia; hoc enim est necessarium nobis, propter artis magnitudinem cum non possimus uti

19 ed. pr. om. *ex*.

22 enim: cf. 47²⁶.

31 propter a. m. cum cet.: cf. 51¹⁰ secundum p. d. cum cet. (ὁ δὲ διαμέτρως).

uero chirurgia diaeta et pharmacia, memorantibus nobis et hoc, quoniam eisdem nominibus nominant operationes et scientias quibus operamur. sanatiuam uero quidam quippe custodiunt indiuisam, quidam autem diuidunt in sanatiuam quae secundum speciem et in euhecticam; quidam uero et praecustoditiuam et resumptiuam et gerocomicam idest senum educatiuam addiderunt. sunt autem alii qui totius quidem medicatiuae dicunt illas esse particulas, fieri autem ex incisione neutrorum (quae esse uolunt tria, haec autem sunt corpora et causae et signa) praeter sanatiua et aegrotatiua. et Herophilus ita ponebat, totam medicatiuam dicens scientiam esse sanorum et neutrorum et aegrorum. sunt autem utique et in signis et in causis neutra. secundum hanc ita diuisionem consequens est nobis custodiendo empiricam ductionem eius incidere, ut possimus aptius docere quod inciditur. non tamen prohibeo eos qui aliter incidunt si ex incisione eorum nulla relinquatur artis particula. propterea et Theudas in principio doctrinae partium ita dicit: partes autem eius dicendum est esse suscipientes et incisionem ad alia, signatiuam et curatiuam et dictam sanatiuam. non igitur est adhuc mirabile si aliqui quidem duas rationes dixerunt esse empiriae, alii uero tres, alii autem quatuor, alii autem quinque. dicunt enim ipsi non esse discordantiam hoc sed diuersitatem uerborum, ac si

1 nobis: eiusmodi gen. abs. 465s. et I 83. 119. 317. 319. XII 319 K. al.

2 hoc: cf. 38¹⁴ adnot.; fort. tamen hic legendumst coll. 38²² (quoniam ὅτι).

5 euhecticam: Inc. id est boni affectus effectricem. aliquid eiusmodi apud Nicolaum olim legi facile crediderim, cf. 426 cet.

6 gerocom.: ed. pr. cirocomicam. idest cet.: cf. 379 adnot.

14 ita: num itaque? cf. 503 (si itaque).

15 eius: non intellego; certe abundat (ductio est ἀγωγή, cf. 61¹⁹ custodit haeresin).

24 ac si dicerent cet.: cf. 379 adnot.

dicere diuersorum uerborum doctrinam. sed quae quidem est quae ad rationes incisio parum post dicitur.

Cap. VI in quo notificans prius aegritudinem et symptomata agit de distinctione seu determinatione specificando se in constitutiuis partibus medicatiuae quae sunt diagnostica prognostica et curatiua.

De constitutiuis autem partibus medicatiuae rursus dicamus quaecunque quidem nondum dicta sunt; sunt autem utilissima omnium. nominauit enim se obseruatiuus medicus empiricum et totam artem empiriam. facta fuit autem ab eo obseruatio iuuantium et nocentium in primis quidem temporibus ut est decens non in utilibus solum sed etiam in inutilibus; in longo uero tempore usque nunc multis permulta obseruantibus inuenta sunt multa frustra esse obseruata; et propter hanc causam historia est nunc utilissima sicut prius per se inspectio. obseruatus enim est color uestimentorum inutilis quidem esse in multis passionibus, utilis uero in paucis. ei enim qui patitur ophthalmiam utilis quidem est color cyanus et uiridis et niger, contrariissimus uero albus et splendidus, in medio uero utrumque alii. secundum eundem autem modum obseruatus est color quidem rubeus exacerbans spuantes sanguinem, in aliis

2 *parum post*: nusquam reperies. unde colligere debemus post 58₂₁ aliquam commentationis partem narrationibus illis inlatis intercidisse. noli tamen putare totam medicinam ibi tractatam fuisse in eas rationes (h. e. λόγους) incisam quas 42_{13 ss.} empiricis sequendas esse dixit. nam praeterquam quod unius libri fines id longe excederet, 61₁₃ eum tantummodo sermonem qui sit proprius empiricae medicatiuae a se expositum esse dicit. sola autem inuentione siue artis constitutione empiricos a dogmaticis differre fatetur Galenus de sect. 4. (I 72₈ K) cf. de opt. sect. 20 (I 161 K) neque in ceteris libris quos de sectis scripsit aliud quam constitutiuas illas (41₂₂) medicinae partes attigit de quibus etiam 43₉ utilissima omnium sibi dicenda esse ait.

18 ed. pr. *obthalmiam*.

19 ed. pr. *kianus*.

21 *eundem*: om. ed. pr.; cf. 49₈. 52₂₁. 57₁₄.

uero passionibus et symptomatibus inutilis et superfluous est
 obseruatus ipse color; sicut et mensam esse eburneam uel
 ligneam aut collum aureum uel argenteum uel uitreum;
 neque enim sanatiuum est aliquod horum neque aegrotati-
 uum sed neutrum et superfluum. non tamen quod abomina- 5
 bilem odorem exhibet, uel nociuum, superfluum est aut
 neutrum ut ad sanitatem. euertunt enim ea quae sunt fetida
 appetitiuam uirtutem et digestiuam, nocent autem eis ea
 quae sunt fortia qualitatibus sicut cypressus aegirus pyxus
 nux, et maxime cum fuerit recens. quocirca et lectum et 10
 portam et quodcumque uas de genere talis ligni fugimus,
 et similiter omnem odorem caput replentem uel appetitum
 euertentem uel quid tale aliud operantem. sicut enim quod
 iuuat utile est eligere, ita fugere quod nocet, neutrum autem
 5 F. neque eligendum neque fugiendum est. et propterea neces- 15
 sarium est medicum scitorem esse harum rerum, scilicet
 sanatiuarum aegrotatiuarum et neutrarum non causarum
 solum sed corporum et signorum. scientiam autem dicere
 habere uel notitiam nihil differt, sicut neque artificem esse
 aut scitorem, uel artem aut scientiam addiscere. non differt 20
 etiam dicere aegritudinem uel passionem esse phlegmonem
 si ita contingit. symptoma autem differt eo quod simplex
 et unum existit et non compositum aut aggregatum ex
 multis. lateris enim dolor symptoma est, similiter autem et
 tussis et sputum sanguineum uel subcitrinum uel liuidum; 25
 non minus autem his dyspnoea est symptoma, sicut et calor
 praeter naturam. aggregatio uero quae est ex omnibus
 aegritudo et passio nominatur a Graecis, ita autem et langor
 et infirmitas. utimur autem nominibus maxime quidem si

2 ipse: idem uel iste uidetur legendum esse.

3 collum: collus, urceus bibendi, uel napus. Matth. Siluaticus.
 (Ducang.)

9 pyxus: ed. pr. *buxusa*; in marg. *al' picus*, quae est sine
 dubio Nicolai manus (cf. *egirus* et plurima alia graeca).

29 cf. 38¹⁸ adnot., supra p. 4; Inc. (c. 5) *nominibus tamen utimur*,
quoad eius fieri poterit, apud Latinos quam maxime consuetis.

possibile fuerit secundum Graecorum consuetudinem, si uero ignoratur haec secundum placitum quod adinuicem. sufficiet igitur quantum ad loquendum aperte adinuicem uel ad docendum et doceri symptoma quidem nominari simpliciter
 5 unum aliquod eorum quae praeter naturam, sicut colorem uel tumorem uel inflammationem uel dyspnoeam uel infrigidationem uel dolorem uel tussim; passionem uero et aegritudinem concursum qui ex his. nominauerunt enim ita eam uniuersi empirici qui ante nos, non quamcunque aceruatio-
 10 nem symptomatum ita nominantes, sed quando fiunt simul circa corpus laborantis et augmentationem simul accipiunt et statum et declinationem et solutionem. itaque et gratia compendiosae doctrinae unum aliquod nomen posuerunt secundum unumquemque concursum, alium ab alio denomi-
 15 nantes eorum quae in ipso, sicut exempli gratia a patienti quidem particula pleuresin et peripleumoniam, ab aliquo uero symptomate phlegmonen et phrenesin; aliquando uero et a similitudine, sicut elephantem et cancrum; aliquando autem ipsimet faciunt totum nomen sicut in oedemate et
 20 scirrho. eas quidem igitur passionum quae simul fiunt et coaugentur et simul sunt in statu et condeclinant et cessant simul coinuadentia nominant; quae uero ut plurimum, [sint] synhedreuantia. ac etiam ipsorum concursuum alii quidem passionem dignoscunt quos diagnosticos uocant, alii uero ea

3 ad docendum et doceri: πρὸς τὸ διδάσκειν τε καὶ διδάσkesthai.

5 colorem: cf. supra p. 10.

6 infrigidationem: cf. et supra p. 10. 15. 19.

8 eam: τὴν συνδρομὴν. latine debebat eum.

13 nomen posuerunt cet.: cf. Therap. II 2 (X 81 ss. K) VII 2 (X 461 K ubi ἔνεκα διδασκαλλας συντόμου cf. I 143 K συντόμου ἔνεκα παραδόσεως).

20 passionum: Inc. *symptomatum*; recte, cf. supra p. 9; in libro graeco fuisse putauerim τὰ ἅμα γινόμενα πλ. ut potuerit ipse Nicolaus errare cf. 4120. 4727.

22 sint: uidetur ex *sinedreuantia* (sic. ed. pr.) repetitum; cf. 5410 adnot.

quae sunt futura fieri praesignificant quos uocant prognosticos,
 6 F. alii uero de cura faciunt rememorationem quos curatiuos
 uocant. omnes autem concursus ab obseruatione quidem
 sciimus, ad memoriam uero recommendantes nunc ex re-
 memoracione utimur. utimur enim empiria obseruantibus 5
 et memorantibus nobis quid cum quo et quid post quod et
 quid ante quod uidimus uel semper uel ut plurimum uel
 p. 1214. secundum utrumlibet uel raro; semper quidem ut in cordis
 plagatione mortem; ut plurimum uero ut in scamonea pur-
 gationem; secundum utrumlibet autem ut in grossae mirin- 10
 gae plagatione mortem; raro autem ut in plagatione cerebri
 salutem. in his denique omnibus necessarium est secundum
 constitutionem artis quam ex obseruatione et memoria faci-
 mus, et post haec secundum constitutionis doctrinam, distin-
 guere et determinare a communi quod est proprium. nomi- 15
 nant autem plurimi empiricorum uel forte omnes non
 determinationem sed distinctionem hoc, obliiti suae circa no-
 minationes uanagloriae; quam nos non custodientes nihil
 differre dicemus quocunque ex utrisque utatur quis nomine,
 si solummodo distinguat proprium a communi per euidentēs 20
 cognitiones. licet enim duabus existentibus rebus, una qui-
 dem assignationis significatorum, alia uero distinctionis rerum,
 in significatis distinctionem, in rebus uero determinationem
 nominare. in utrisque uero segregatur a communi quod est
 proprium. sed nomina quidem sicut Plato consulebat sper- 25

10 *grossae miringae*: ita scriptum est constanter in l. de utili-
 tate particular. VIII 7 ss. ed. Sur. (crassa μῆνγξ).

17 *obliti*: non *obliti* legendum uidetur, coll. 4618; cf. etiam 492.
 50 2s. 512 al.; supra p. 25; de opt. sect. 18 (I 155 K) al.

22 *significatorum*: ed. pr. *significat*. dicit τὰ σημαίνόμενα cf. Sext.
 Emp. adu. Math. VIII 11 ss. Hyp. II 213 Galen. Therap. II 7 (X 190 ss. K);
 cf. 5112. *assign. et dist.*: genetiuī absoluti uestigia uidentur esse,
 cf. 558 adnot. *assign.*: num *dissign.* (διασημασία) qua τὰ σημαίνόμενα
 quasi signentur diuersis uocabulis (q. s. σημαίνοντα) ne confundantur?

25 *Plato*: cf. Therap. XI 12 (X 772 K) ἄλλ' ὅπερ αἰεὶ λέγομεν
 ἐπόμενοι τῷ θεῷ Πλάτωνι, καταφρονεῖν μὲν χρὴ τῶν ὀνομάτων, μὴ

nere oportet, certitudinem uero rationum non negligere. necessarium enim est distinguere a communi quod proprium; in dignotione quidem passionum ita: febris acuta cum dyspnoea et tussi et salua colorata cuius aegritudinis est concursus
 5 si petat aliquis, respondebimus ei communem quidem esse pleuresis et peripleumoniae praedictum concursum; non tamen esse integrum alicuius alterutrarum, sed deficientem in aliquo et colobatum. sed si addatur cum praedictis dolor lateris acutus et pungitius et pulsus durus cum tensione, pleuresis
 10 erit haec passio. si uero non dolet latus et pulsus non fuerit durus orthopnoeaeque ei aderit et sensus angustationis ut suffocari putet, huiusmodi concursus peripleumonia uocatur. ita quidem igitur in dignotione passionum, quam et signationem nominant, distinguitur commune a propriis quae sunt
 15 secundum unum quodque. in prognosticatione uero ita: nasus acutus oculi concaui tempora concisa si interrogauerit aliquis quid futurum significant, dicemus quod si quidem p. 1216. in ualde chronica aegritudine fiant aliquod nocumentum moderatum significant, si uero in principio fiant, periculum
 20 mortis de proximo. ista quidem est prima determinatio a tempore aegritudinis. alia uero ex his quae prius facta sunt, scilicet si non ex diarrhoea aut pharmaci purgatione uel aliter euacuatus fuerit fortiter uel si uigilauerit aut passus fuerit famem. in cura autem discretio communis a proprio
 25 talis fit: numquid sit phlebotomandus pleureticus uel non. dicemus enim non omnem esse phlebotomandum, sed uel eum quicumque pleureticum nominatum concursum habet uel si

καταρροεῖν δὲ τῆς τῶν πραγμάτων ἐπιστήμης. ipsa uerba non reperi, sententiam multis locis uelut Soph. 218c, Charm. 168 d.

3 in dignot.: ed. pr. hic et 47¹⁸ indignatione.

11 orthopnoea: ed. pr. orthomia.

17 futurum: ita Cast.; ed. pr. fictiorum.

22 uel — — fortiter: haec post famem habet ed. pr.; geminum uel erroris causa fuit.

26 enim: cf. 49²².

27 pleureticum: Inc. plethoricum; recte, cf. Therap. IV 6 (X 287 K)

sine hoc fortis fuerit et iuuenis. attamen neque hos omnes. qui enim habet pleureticum concursum si fuerit senex aut infans cauebimus a phlebotomia; et similiter qui est in frigidissima regione sicut in Scythia et qui in calidissima hora aestatis (in qua multos uidimus pati syncopen) non indigent phlebotomia. sed non sufficiunt haec solum. sunt enim aliae cum his determinationes tales: ad clauim quidem perueniente dolore phlebotomabimus magis; si uero ad hypochondrium, utemur purgatione.

Cap. VII epilogans dicta in cap. praecedenti de determinatione et ponit eius definitionem et cum hoc differentiationem inter concursum empiricorum et dogmaticorum et inter eorum uocabula et in redditione causarum.

- 7 I. V. Talis quidem est rei determinatio, quam describentes dicunt esse sermonem distinguentem a communibus id quod est secundum unum quodque proprium. uocant autem eam ut dixi non determinationem sed distinctionem. nos autem siue determinationem siue distinctionem uoluerit quis nominare non faciemus differentiam, custodita nobis differentia empiricorum concursuum ad eos qui dogmaticorum. ex euidentiis enim hi quos nunc pertransiui habent discretionem, non autem ex euidentiis qui dogmatici. ita autem et ratio empirica a ratione dogmatica differt in eo quod illa quidem euidentiis rerum est, illa autem immanifestarum. nominant autem et haec, propriam quidem

in Hipp. acut. morb. Comm. IV 17 (XV 766 K) de cur. rat. p. uenae sect. 9 (XI 277 K). sed 482 ubi item *plethoricus* oportebat Imc. habet *pleuriticus* (Cast. utrobique *pleuriticus*); falsissime autem ed. Frob. 1549 rem inuertit ita: *an plethorico uena secunda sit — — cui pleuriticus concursus — — si pleuriticus concursus in sene.* ed. 1562 *plethorico — plethoricus — pleuriticus.* cf. supra p. 9. 15. 18. nihil mutauit quia ipsi Nicolao iste error tribui potest. cf. 4120. 4520. adnot.

5 in qua cet.: cf. Therap. ad Glauc. I 15 (XI 44 K).

17 ut dixi: 46 15 ss.

rationem epilogismum, eam uero quae dogmaticorum analo-
 gismum, nolentes ut etiam usque ad nominationes commu-
 nicent adinuicem. secundum eundem autem modum et com-
 pendiosissimas doctrinas non definitiones sed descriptiones
 5 nominant. et nimirum nihil prohibebat neque hoc, empiricam
 quidem definitionem dictam esse propriam rationem rei con- p. 1216.
 sistentem ex his quae euidenter insunt ei, eam uero quae
 dogmaticorum propriam quidem esse, non tamen ex his quae
 euidenter apparent. haec quidem igitur in nominibus habent
 10 disceptationem; quibus licet et superbe uti et humiliter,
 sicut in multis faciunt abutentes empirici. in rebus autem s. i. v.
 differunt abinuicem empirici et dogmatici, sicut in principio
 dictum est, in eo quod empirici solis quidem credunt eis
 quae sunt ad sensum euidentia et eis quorum ex ipsis me-
 15 moratio fit, dogmatici uero non his solum sed etiam eis
 quae ex assecutione naturali rerum adinueniuntur per ratio-
 nem absque obseruatione. non solum autem definitionibus s. i. v.
 et superdeterminationibus ab euidentibus utitur empiricus
 sed etiam redditionibus causarum et demonstrationibus ex
 20 euidenter praecognitis sensu. pone enim interrogari medicum
 in crure dearticulato cum plaga propter quam causam non
 relocat colum: respondebit enim quoniam obseruatum est
 quod quae ita relocantur inferunt spasmus. haec enim ser-
 uanda sunt nobis, scilicet nihil unquam enuntiare ex asse-
 25 cutione logica sed ex euidenti semper obseruatione et me- s. r.
 moria. secundum hunc modum igitur ipse empiricus con-
 struit artem et docet alios. et in hoc differt maxime ab eo
 qui irrationalem eruditionem pertractat; multa enim ille
 agit indeterminate. differt etiam non minus ab illo et in
 30 quantum iuuatur ab historia; hoc enim est necessarium
 nobis, propter artis magnitudinem cum non possimus uti

19 ed. pr. om. ex.

22 enim: cf. 47^{ae}.

31 propter a. m. cum vet.: cf. 51¹⁰ secundum p. d. cum vet.
 (ὁ δὲ διαμύητος).

unius hominis uita ad inuentionem omnium; acruamus
 enim ea et ab omnibus colligimus accedentes ad libros ante-
 riorum. si itaque ita inuenissent prius singula eorum quae
 scripserunt antequam scriberent ut inuenire posset ea em-
 p. 1217. piricus qui utitur determinatione, omnia essent uera utique
 quae scribuntur ab eis. sed quia quidam quippe indeterminatae
 experientiae credentes, quidam uero quia non uiderunt
 multotiens ea quae scripserunt, quidam uero logicas suspi-
 ciones secuti non scripserunt secundum ueritatem quaedam,
 propterea nobis necessarium est non credere simpliciter 10
 omnibus quae ab anterioribus scripta sunt, sed probando
 prius ipsa ita uti eis. et hoc itaque unum est eorum quae
 insunt quidem experientiae non insunt autem eis qui irra-
 tionalem eruditionem pertractant; quos nominat Menodotus
 tribacas, ipse fingens hoc nomen a tribone, consueto exi- 15
 stente hoc nomine antiquis medicis in his qui attriti sunt
 in aliqua re; quocirca tribonem quidem dices eum qui est
 perfectus in exercitatione et qui didicit attritam theoriam,
 tribonicum uerum eum qui irrationabiliter tangit artem,
 idest neque determinare scientem neque historiae attendentem 20
 intellectu. si autem non attendit ei, neque iudicare eam
 temptabit.

Cap. VIII de historia quae est narratio per se inspectio-
 nis uel narratio facta per libros de his in quibus omnes
 qui scripserunt concordant. 25

Quoniam autem et hic micrologia quaedam est de no-
 10 i. v. mine historiae, memoremur eius in breuibus. quidam quidem
 igitur historiam esse aiunt nuntiationem eorum quae uisa
 sunt, quidam autem adicientes hoc, scilicet euidenter, aiunt
 historiam nuntiationem esse eorum quae euidenter apparent; 30

2 *accedentes*: num *attendentes*? cf. 522a.

15 *tribacas*: Inc. ex 50¹⁹ *tribonicos*; cf. *supra* p. 18.

20 *att. int.*: προσέχειν τὸν νοῦν. 51²⁰ al. *attendere mente*.

21 *eam*: ed. pr. *ea*.

26 *micrologia*: cf. X 155 K.

alii autem nuntiationem per se inspectionis dixerunt esse eam. sed hi omnes licet sermones dicant differentes in nominibus tamen aequales uirtute custodiunt eos; et propterea hos et tales uniuersos aequipollentes nuncupant [in quibus
 5 alius aliter narrat eandem rem]. differunt autem alii sermones ab his, in quibus unicuique eorum qui dicti sunt adiectum est aliquid. dicetur autem de uno eorum gratia exempli: historia est nuntiatio eorum quae uisa sunt aut sicut uisa. secundum quam rationem historiae alia quidem
 10 erit uera alia uero falsa, secundum priores descriptiones p. 1218. cum nulla historia sit falsa. quare et iudicatio historiae secundum alterutrum significatorum erit seorsum; secundum alterum quidem si uere est historia, secundum alterum autem si est uera. nos autem, concedentes et haec nominare
 15 sicut utique quis uult, dicemus qualiter oportet iudicando prius historiam ita ducere ipsam ad usum, quod est idem quod posse distinguere ueritatem et falsitatem eorum quae scripta sunt, et adhuc possibilitatem et impossibilitatem; est enim et quaedam talis differentia secundum Menodotum
 20 non inutilis; cui attendere te depono mente, concedens uocare omne quod scriptum est in libris historiam eo quod pluribus medicorum ita consuetum est uocare. unum quidem et primum iudicatorium historiae uerae dictum est ab empiricis esse iudicantis per se inspectio. si enim hoc inue-
 25 nerimus ab aliquo scriptum in libro de his de quibus per se inspectionem habemus, ueram esse dicemus historiam. sed hoc quidem iudicatorium inutile est ad discentiam; nihil

4 ed. pr. om. et post hos.

4 aequipollentes: ἰσοδυναμοῦντας XIX 43 K. (51s ἰσους δυνάμει). in quibus cet.: alienum uidetur, non Nicolai interpretamentum. cf. 57¹. 58¹⁹.

9 historiae: genetius ut uidetur ab illis alia alia pendens, cf. 67¹⁶.

11 cum — sit: οὐσης, cf. 49³¹.

16 ed. pr. uisum; Inc. usum; cf. 50¹¹ s.; supra p. 9.

20 mente: cf. 50²⁰.

enim indigemus discere ex libro de his quae cognita sunt per se inspectivae. utilissimum uero simul et uerius iudicatorium historiae est concordantia. potest enim me nunquam usum fuisse mace (est autem hoc pharmacum adductum de Arabia et est cortex plantae); dicunt autem de ipso omnes, qui scribunt de materia quoniam retinet uentrem: num credemus eis aut decredemus? ego quidem dico quoniam credendum est eis qui ita concordant. dico autem ita cum sermo fuerit de sensibilibus. nam concordiae quae de inmanifestis sunt maxime quidem neque consistentiam habent 10 circa omnes quicumque scribunt de ipsis. si uero et concesserit aliquis non esse aliquando impossibile consistere talem concordiam, obsistet et de hac empiricus. quaecumque uero concordiae fiunt de sensibilibus rebus in omnibus hominibus, fideles secundum uitam sunt. nos enim nunquam circueuntes 15 nauigio Cretam uel Siciliam uel Sardiniam credidimus eas esse insulas ex eo quod quicumque per se inspectores facti sunt concordant adinuicem. habentes igitur secundum hanc uitam experientiam huius, scilicet quod concordant adinuicem illi qui historizant de sensibilibus, credidimus quoniam uenter 20

p. 1219. retinetur a mace. secundum eundem autem modum licet nunquam nos per nostram per se inspectionem fuerimus in experientia rheupontici, attendentes tamen ad libros eorum qui scripserunt de ipso credidimus congruere id eductionibus sanguinis. adiacet autem huic sermoni qui nunc a nobis 25 dictus est sermo alius non existens epilogisticus sed analogisticus et dogmaticus, si aliquis dignum aestimat esse credere concordiae indicationem accipiens credulitatis ab ipsa re. sunt enim aliqui qui dicunt ita, non dogmaticorum solum sed etiam eorum qui nominant se empiricos, quoniam ea 30

4 mace: μάχερ (XII 66 K).

14 omnibus: om. ed. pr.; cf. 52 s. 11. de opt. s. 14 (I 148 K).

15 circueuntes: (περιελδόντες). non ausim circumeuntes ponere.

26 ed. pr. anologisticus; ita etiam aliis locis in ed. Sur. scriptum est.

28 credulitatis: 58 15 credibile.

quae absque suspitione concordia signum est ueritatis rei;
sed non est ita dicendum simpliciter ei qui colit epilogi-
smum, qui est sermo coram quae apparent, sed quoniam in
experientia habitum est a concordantibus ad inuicem de
5 omnibus quae euidenter sunt uera. si igitur dixerit aliquis
sicut ab observatione signum esse concordiam uerae histo-
riae, empiricam faciet indicationem; si uero sicut ab ipsa
natura rei, logicam. unum quidem est hoc iudicatorium
historiae uerae, aliud autem scientia et mos conscriptoris;
10 de quibus oportet nos experientiam habere per alias con-
scriptiones, sicut Hippocratis et Andreae, illius quidem sicut
expertissimi et amicissimi ueritatis, istius autem sicut superbi
et in experientia deficientis multum ab Hippocratis scientia.
aliud uero iudicatorium historiae est si id quod dicitur
15 fuerit simile eis quae cognita facta fuerunt nobis per se
inspectionem, sicut macis et rheupontici; ambo enim sti-
cant sicut et alia omnia quae sistunt rheumata uentris et
prohibent supereductionem sanguinis.

Cap. nonum, de similis transitione, declarando quomodo 11 I. V.
20 debet accipi et intelligi in proposito simile, cum dicatur
simile multipliciter.

Dicit autem Menodotus non esse uerum iudicatorium
transitionem similis, sed possibilis; assumptem uero triben-
idest eruditionem fieri uerum iudicatorium. sed de hoc qui- p. 1220.

3 *sermo* cet.: hinc coll. 4823s. apparet de sect. 5 (I 78 K) non
esse cum C. Sprengelio (Hist. med. I p. 580 adnot. 70 ed. 4ae) *λόγον*
φαινόμενον sed *ὅν δὴ φαινόμενον εἶναι φασί* legendum aut certe
φαινόμενων λόγον.

4 *habitu est*: debbat *habita est* (*ἐσχῆται*) scil. *res* (531). em-
piricus non debet dicere concordiam per se esse signum ueritatis
rei sed ideo illam haberi signum ueritatis quia homines quos de
omnibus euidenter ueris siue sensibilibus concordare scimus (5213ss.)
in experientia habuerunt siue experti sunt id quod narrant.

22 et 24 *ueri* accuratius dictum esset.

24 *idest eruditionem*: cf. 379 adnot.

10 *F.* dem parum post indicabimus; similis uero transitionem, quaecunque ipsa secundum seipsum est uia ad experientiam et quodcunque est indicatorium possibilis quod est secundum historiam, sciendum est: esse duplicem sicut et indicium historiae. logica quidem igitur transitio a natura rei indicationis sumit notitiam; empirica uero ea quae a natura cognita sunt sequitur non quia suusibile est simile alicuius similis esse factium aut indigere similibus aut pati similiter, non propter id aut quid tale aliud deponant transire, sed quia experti sumus similia sic se habere. et enim in similibus membris corporis quando fit eadem passio decuit [enim] nos experientia idem esse opus auxiliorum, ut puta in coxa et uina et crure et brachio et pede et extrema manu; et similiter quando passio similis in eadem fit particula eisdem indiget auxiliis, ut diarrhoea et dysenteria; et passione etiam existente simili opus est similium auxiliorum, sicut in diarrhoea mespili et cydonii. haec igitur decuit nos experientia, et cum his, [in] obseruatis in quacunque passione, quando in multo tempore adducta nihil fit

1 *parum post*: 554 ss.

8 *et quodcunque*: num quaecunque? an ὅσον ad κριτήριον conformatum fuit? de re ipsa cf. 5314 ss. 554 ss.

9 *propter id cet.*: ed. pr. *propter qd ad tale aliud*; cf. 3724413 (ἢ τὸ τοιοῦτον ἄλλο 166 K).

12 *enim*: ex superiore uersu inlatum esse uidetur cf. 5418 5718 5818 s. 6714.

16 *simili*: debebat *eadem*; cf. de opt. sect. 10 (I 129 K) ὅταν γὰρ τὰ αὐτὰ συμπτώματα — — προσῇ, τότε τὴν ὁμ. μετάβ. ποιούμεθα ὡς ἀπὸ μήλου (de sect. 2, I 68 K. μ. κυδωνίου) ἐπὶ μέσπilon. 16 (I 151 K.) ὅταν μέσπilon ἀντὶ μήλου ἐπὶ τῶν δυσεντερικῶν παραλαμβάνωσιν.

16 *est*: in marg. *al'* esse id quod non putavi recipiendum esse quoniam 5415 appellandi casu posita illa diarrhoea et dysenteria uetant indigere scribi.

17 *mespili*: ed. pr. *nespuli*.

18 *in*: uidetur ex eo quod sequitur repetitam, cf. 5418 adn.

19 *quando cet.*: ὅταν — — τὰ προσηγμένα μηδὲν γένηται πλέον.

plus, transire ad contraria. decenter igitur et eam quae ad contraria transitionem dicunt fieri secundum similitudinem eorum quae empirice sunt inuenta. logica uero transitio nunquam indicat transire ad contrarium. similis igitur transitio per se sola fiens absque quod iudicet historiam, et etiam quando agit hoc, ad tribicam idest eruditam nos ducit experientiam, non quod certitudinaliter est uerum sed possibilis inuentionem promittens, concordiae fidedignorum historiae fidelis existentis et ante experientiam, sed transitioni ad similia nondum credimus ante tribicam experientiam p. 121. tanquam uerae. quod magis autem et quod minus de spe et fide non modicum est secundum singulum dictorum, sicut et similitudinis. hoc enim est magis, hoc uero minus simile. non enim simpliciter et sicut contingit cognitum est quod est similitudinis ab experientia. quod enim secundum figuram et colorem est et duritiem et mollietiem simile minime est obseruatum similium operationum factium existere; quod uero secundum odorem est aut gustum simile ad eundem successum inuentum est uenire ut plurimum, et horum ipsorum magis id quod secundum gustum est simile, et his adhuc magis si aliquid est simile secundum utraque, scilicet odorem et gustum. si uero ex superabundanti affuerit figura et color et consistentia, simillima apparebunt et earundem passionum factiua. et eorum etiam quae sunt secundum gustum similia non secundum unam aliquam qualitatem

6 *idest eruditam*: cf. 37^a adnot.

8 *inuentionem*: ed. pr. *inuentiois*; cf. 53^{ss}. 58^{ss}.

8 (τῆς) συμφωνίας (τῆς τῶν) ἀξιοπισταῶν ιστορίας πιστῆς ὑπαρχούσης καὶ πρὸ τῆς πέρας. an *concordis* (συμφώνου ἀ. ἰ. ὁ.)? de genetico cf. 46^{ss}.

9 *fid. ex.*: cf. X 1012 K. (καὶ πρὸ τῆς πέρας πιστά).

11 *quod magis* oet.: cf. 57¹¹. 58¹. 9 (τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον I 318. VI 839 K).

13 *et*: ed. pr. *ex*, cf. quae secuntur et 57¹ ss.

23 *simillima*: ed. pr. *simili uia*.

24 *passionum*: num *operationum*? cf. 55¹⁷. cf. tamen VII 46 s. K.

oportet indicare similitudinem, ut puta acredinem vel stipticitatem vel amaritudinem vel dulcedinem vel austeritatem vel ponticitatem vel ~~salsedinem~~ sed attendere diligenter mente toti proprietati quae est in ipsa. stipticant enim aloes et squama aeris, sed gustatio earum extranea est et pharmacosa. quare neque similes sunt malo cydonio, quocirca neque esibiles; non igitur oportet transire a malo vel mespilo ad illa neque in coeliacis et dysentericis ea dare. in indigentibus uero ducere ad cicatricem ulcus aliquod existens in superficie possibile est transire ad omnia stipticantia etiam si fuerint pharmacosa; habemus enim experientiam multorum talium pharmacorum consolidantium. in dysentericis uero ab esilibus ad esibilia transire melius est, deinde consequenter ad illa sola non esibilium quaecunque nullam cum stipticatione habent aliam fortem qualitatem annexam, et maxime acredinem et amaritudinem. et enim per se huiusmodi qualitates observatae sunt exacerbare omnia ulcera etiam cum miscentur cum stipticis. quoniam autem stiptici uelut differentiae quaedam sunt austerum et ponticum manifestum est; intenditur enim stiptica qualitas in ponticis, exoluitur uero in austeris; quocirca tibi et secundum illa facienti transitionem eius quod est possibile erit maior spes. si enim fuerit certitudinaliter eadem passio in qua observatum fuit cydonium vel aliquod ita stipticantium, ad moderate stipticum transibis in eadem passione, quod ut dixi nominant Graeci austerum. si uero ponticorum habueris magis experientiam tanquam iuuantium passionem, ad pontica transibis. manifestum igitur est quoniam eius qui de possibili successus non est aequalis spes

1 et 2 cf. Ducang. s. v. *stipticus* et *ponticus*.

4 in ipsa: num similitudine? immo, in ipsis. Inc. sed omnem singulorum vim spectare oportet.

7 coeliacis: ed. pr. *ylia*; *κοιλιακός*. cf. de simpl. med. fac. VII 12 (XII 66 K μάχερ — — στυφει — — κοιλιακῶς τε καὶ δυσεντερικῶς μὴ γινῆται δυνάμει). fort. Nic. cum eo quod est illa illud composuit.

24 in eadem p.: num in ea p.?

[illa quae est de omnibus similibus], sed quantum ad inuicem in similitudine differunt ea ad quae transitionem facimus, tantum in spe *quae de possibili*. *c* cognoscetur id quod laudatur ad diarrhoeam a uiro fide digno, et hoc nobis uidetur simillimum eis quae per experientiam cognita sunt; manifestum autem est quoniam et fidem possibilis plurimam praebebit hoc, et fortassis aliquis audebit in ipso et ante tribicani experientiam confidere. in eo uero quod neque historiam adassumpsit neque sufficienter est simile pauca
 10 est spes. ita autem et in metaphoris unius auxilii a passione ad passionem similem magis et minus decens est sperare nos secundum similitudinem passionis [minus] exsolutam uel auctam in assumendo historiam uel non assumendo. secundum eundem autem modum et quae ab una
 15 particula corporis ad aliam particulam transitio in quantum

1 illa: in marg. *al's illi*; falso aliquis *illi* cum eo quod est *aequalis* coniunxit. ea autem quae sunt *illa quae est de omnibus similibus* interpolatione adiecta sunt (cf. 514). nam quem sensum illis uerbis subesse aliquis suspicari possit is ita exprimendus erat: *ὅτι οὐκ ἔστιν ἰση εὐτυχήματος ἐλπίς ἐν πᾶσι τοῖς ὁμοίοις* uel *περὶ πάντα τὰ ὅμοια*. at illa *τοῦ περὶ τὸ δυνατόν εὐτυχήματος* hoc ipsum significant. in similibus enim est successus possibilitas. ne autem haec resecare malis quae sunt *eius qui de possibili successus*, non licebat dicere *ὅτι οὐκ ἔστιν ἰση ἢ ἐλπίς ἢ περὶ πάντων τῶν ὁμοίων* sed ita oportebat: *ὅτι οὐκ ἔστι πάντων τ. ὁμ. ἰση ἐλπίς*.

3 desunt pauca quorum haec fuit sententia: *ὥσαύτως δὲ καὶ ἀπὸ τῆς ἱστορίας τῇ περὶ τὸ δυνατόν ἐλπίδι* (uel *τῇ κατὰ τὴν μεταβάσιν ἐλπίδι*) *τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον γίνεται. οἷον ἐβόηθημά τι γνωσθήσεται* *ἐπαινούμενον π. διαφρ. ὑπὸ ἀνδρ. ἀξιοπ. κτλ.* cf. 578 ss.

3 *id quod*: suppleuit Nic.

4 *uidetur*: num *uidebitur*? an *δοκεῖ* pro eo quod est *δόξει* Nic. legit?

6 cf. 559. nunc *transitio historiam adassumpsit* (579), itaque *fortassis aliquis audebit* cet.

12 *minus*: ex superiore uersu delapsum esse uidetur. cf. 54 12. adnot.

habet quod magis et minus, in tantum differunt ea quae sunt spei.

12 LV. 117. Cap. X in quo ex dictis in praecedenti cap. ab illa parte quae incipit »quo circa tibi et secundum illa facienti transitionem« usque ad finem ipsius capituli addit quaedam facientia ad complementum eorum quae dixit de historia superius in octavo capitulo.

Quoniam autem et secundum iudicium historiae in tantum differt quod magis et minus ut huic quidem sit credendum tanquam uero iam, illi uero tanquam possibili solum, manifestum est ex his: scilicet quod quidem a pluribus fide dignis est scriptum et ita inuentum a nobis licet non multotiens tamen paucies, et cum hoc est simile [non minus] his quae per experientiam cognita sunt, iam enim p. 1223. credibile non minus quam ea quae per experientiam inuenta sunt; in eo uero in quo concordia solum est fidedignorum, non autem fuit unquam uisum a nobis neque est simile his quae cognita sunt, minor est spes; adhuc autem magis [minor] si non fuerint multi qui scripserunt sed unus solus fide dignus, et si nos semel aut bis id sed non multotiens 12 F. uiderimus. gratia autem exempli habeo utique dicere tibi quod quidam elephantiam patiens in quadam uilla earum quae secundum nostram Asiam usque ad aliquod quidem tempus condiaetalis erat cum consuetis; postquam autem cum conuersione quae ad eum communicauerunt aliqui de passione et ipse fetidus factus est iam et abhorribilis, tugurium ei construens prope uillam in loco eleuato a planitie

4 *quo circa* cet.: 5620.

13 *non minus*: ex iis quae secuntur falso iterata esse uidentur, cf. 5412 adnot.

14 *enim*: legendum uidetur *erit* uel *est*.

18 *cognita sunt*: num *per experientiam* c. s.? cf. 575. 6011.

19 *minor*: cf. 514 adnot.

21 cf. supra p. 7. 20 ss.

27 *in loco*: *χθαμαλῇ* omisit aut is qui transcripsit e lib. de simpl. med. fac. aut Nicolaus; cf. 5921. 23.

iuxta quendam fontem posuerunt ibi hominem, apparentes
 ei cibaria cotidie tot ut sufficerent sibi ad uiuendum. se-
 cundum canis ortum uero messoribus qui metebant prope
 eum apportatum est uinum odoriferum in lagenam. qui igitur
 portauit id prope messoribus deponens recessit. illi autem
 cum uenit tempus bibendi, consuetudo erat eis fundendo in
 craterem uinum commoderare cum modica aqua; quare post-
 quam accepit adolescens lagenam et fudit in craterem, ce-
 cidit echidna mortua; timentes ne paterentur aliquid a pota-
 tione ipsi quidem biberunt aquam, postquam autem reces-
 serunt dederunt uelut a pietate totum uinum patienti
 elephantiam, iudicantes melius esse ei mori quam uiuere.
 ille autem ab hoc potu sanatus est mirabili quodam modo.
 totum enim quod erat de corio eius ostracos cecidit uelut
 malacostracorum animalium tegimen, quod autem remansit
 molle apparebat sicut caraborum et carcinorum cum cadit
 ostracum quod est in circuitu. aliud etiam tale ex simili
 casu factum est in Mysia quae secundum Asiam non longe
 a nostra ciuitate. homo quidam elephantiam patiens ad
 usum iuit aquarum thermarum per se natarum spe com-
 modi. amica uero erat ei serua pulcra multos amatores
 habens. huic et alia quae secundum domum et etiam quae
 secundum cellarium committebat confidenter. hospitantibus
 autem ipsis cum utebantur aquis in domo propinqua exi-
 stente in loco arido pleno echidnis cecidit quaedam earum
 in lagenam uini negligenter repositam et mortua est. bonam
 autem inuentionem existimans esse id quod accidit illa ado-

1 *apparentes*: *apparantes*? an *apportantes*?

6 *in craterem*: ed. pr. *in cratere*, cf. 59a.

7 *quare*: ὥστε, cf. 65²³. graece ὥς δέ, cf. 64²¹.

14 *ostracos*: pro illo ὀχθῶδες ex iis quae secuntur natum.

16 ed. pr. *karaborum* et *kimorum*.

21 *pulcra*: om. νέα τε καί, cf. 58²⁷ adnot.

23 *committebat confid.*: ἐπιστεueν; om. ὁ κάμναν, cf. 58²⁷ adnot.

24 *propinq. exist.*: παρὰσέμενον ἔχουσαν χάριν. fort. is qui transcripsit mutauit.

lescens attulit id domino suo. ille autem bibens ipsum con-
 similiter illi qui erat in tugurio sanatus est. duo quidem
 sunt haec ~~documenta~~ ^{documenta} experientiae quae ex casu; aliud uero
 est cum his tertium a nostra imitatione. quidam enim qui
 aegrotabat hac aegritudine philosophorum existens, qua 5
 secundum multos annos anxietate fortiter, et mori quam
 uiuere potius eligebat iacendo ita misere, manifestari dictos
 duos casus ei. ipse autem erat expertus in auguriis auium
 et utebatur amico mirabiliter directo in tali doctrina. inten-
 dens igitur in auihus simul cum illo suusus est imitari ea 10
 quae per experientiam cognita sunt, et bibens unum ita
 pharmacatum factus est leprosus. tempore autem post sa-
 nauimus eius lepram per pharmaca consueta. quartus
 autem ultra hos artem habens capere echidnas uiuas in
 principio erat passionis, communicabat autem nobiscum ut 15
 citissime sanaretur. uenam igitur ei incidentes et purgantes
 ipsum pharmaco euacuante quae nigra, uti echidnis quas
 p. 1225. uenabatur iussimus, praeparando in olla sicut anguillas; et
 ille quidem ita curatus est transpirante ei passione. alius
 uero quidam uir diues non nostras sed de media Thracia 20
 uenit somnio mouente eum apud Pergamum; deinde deo
 iubente ei bibere de pharmaco quod per echidnas quolibet
 die et ungere ab extra corpus transcendit passio non multos
 post dies in lepram; curata fuit uero rursus et haec passio
 per pharmaca quae iussit deus. ex his autem omnibus ex- 25
 perientiis nos promoti confisi fuimus uti pharmaco copioso
 quod per echidnas per modum quem dixit deus (nominant
 autem id theriacam antidotum), et adhuc sale theriacali,
 quod praeparant iam multi comburentes uiuas echidnas
 simul cum quibusdam pharmacis in uase figulari nouo, et 30
 cum his adhuc esu echidnarum. auferimus autem capita
 earum simul cum caudis, sicut et in paniculorum theriaca-

6 sec. m. annos: cf. supra p. 8.

7 iacendo: διακειμένω. uidetur κεϊμένω legisse.

31 esu ech.: ἐχιδνῶν ἐσθδῆ (XI 148).

32 paniculorum: ed. pr. panniculorum (ἀπτόλοιοι XII 318 K).

lium praeparatione. non tamen simpliciter uel confestim
uenimus ad singulum illorum sed purgamus prius, ut dictum
est, et aliquando etiam palebotomamus quando aetas non
prohibet et affuerit robur. hoc, scilicet in uere incipere
5 curam, commune est ad multas chronicas passiones. dicta 13 F.
sunt autem a me haec ample quoniam multa secundum
casum et imitationem eius inueniuntur. sicut enim nobis
fortuna plura uidere ex casu unius auxilii praebuit, ita et
secundum alium casum aliquid aliud eorum quae secundum
10 artem inuentum est.

Cap. XI in quo per modum additionis in hoc libro agit
de moribus et dictis quae debent esse in empiricis.

Iste quidem sermo est qui est proprius empiricae medi- 13 I. V.
catuae non indigens alia additione ad bene medicandum.
15 addiderunt attamen illi qui uocauerunt seipsos praesides.
ut autem sit manifestum quod dicitur non pigritabo pertran-
sire in exemplo et id. proponatur itaque quaesitum esse, p. 1226.
sicut et quaeritur, quis sit finis medicatiuae; ego quidem
aio empiricum qui custodit firmiter suam haeresin respon-
20 dere illi qui proposuit hoc problema ita: omnia quae sunt
praeter naturam in corpore conor curare et ostendere per
opera promissionem. siue igitur integritatem uolueris hoc
uocare siue sanitatem siue acquisitionem integritatis siue
acquisitionem sanitatis siue sanum esse siue sanari siue id
25 quod est secundum naturam in corpore custodire et guber-
nare, nil differt, solum sum sufficiens ostendere per opera
promissionem meam. audio autem sophistas non solum ea
quae nunc dixi dicentes sed etiam alia adicientes et diffe-
rentes abinuicem et conterentes tempus inuanum. mihi autem
30 non est curae in multiloquium uanum aspicere, uacanti in

2 dictum est: 60 1c.

20 ost. p. op.: cf. XIV 623 s. 669. XIX 15 K. al. (δὲ ἔργον ἐπι-
δεκνυσθαι τὴν τέχνην.)

24 sanitatis: in marg. al' scientie; cf. supra p. 5.

25 solum sum: l. solum sim (an si solum? cf. 4630).

oportet iudicare similitudinem, ut puta acredinem uel stipticitatem uel amaritudinem uel dulcedinem uel austeritatem uel ponticitatem uel salsedinem, sed attendere diligenter mente toti proprietati quae est in ipsa. stipticant enim aloes et squama aeris, sed gustatio earum extranea est et pharmacosa, quare neque 5 similes sunt malo cydonio, quocirca neque esibiles; non igitur oportet transire a malo uel mespilo ad illa neque in coeliacis et dysentericis ea dare. in indigentibus uero ducere ad cicatricem ulcus aliquod existens in superficie possibile est transire ad omnia stipticantia etiam si fuerint pharmacosa; 10 habemus enim experientiam multorum talium pharmacorum consolidantium. in dysentericis uero ab esibilibus ad esibilia transire melius est, deinde consequenter ad illa sola non esibilia quaecunque nullam cum stipticatione habent aliam fortem qualitatem annexam, et maxime acredinem et amaritudinem. et enim per se huiusmodi qualitates obseruatae 15 sunt exacerbare omnia ulcera etiam cum miscentur cum stipticis. quoniam autem stiptici uelut differentiae quaedam sunt austerum et ponticum manifestum est; intenditur enim stiptica qualitas in ponticis, exoluitur uero in austeris; quocirca tibi et secundum illa facienti transitionem eius quod 20 est possibile erit maior spes. si enim fuerit certitudinaliter eadem passio in qua obseruatum fuit cydonium uel aliquod ita stipticantium, ad moderate stipticum transibis in eadem passione, quod ut dixi nominant Graeci austerum. si uero 25 ponticorum habueris magis experientiam tanquam iuuantium passionem, ad pontica transibis. manifestum igitur est quoniam eius qui de possibili successus non est aequalis spes

1 et 2 cf. Ducang. s. u. *stipticus* et *ponticus*.

4 in ipsa: num similitudine? immo, in ipsis. Inc. sed omnem singulorum uim spectare oportet.

7 coeliacis: ed. pr. *ylia*cf. cf. de simpl. med. fac. VII 12 (XII 66 K μάκερ — — στύφει — — κοιλιακαῖς τε καὶ δυσεντερικαῖς μὴ γίνονται δυνάμεσι). fort. Nic. cum eo quod est illa illud composuit.

24 in eadem p.: num in ea p.?

[illa quae est de omnibus similibus], sed quantum ad inuicem in similitudine differunt ea ad quae transitionem facimus, tantum in spe quae de possibili. cognoscetur id quod laudatur ad diarrhoeam a uiro fide digno, et hoc nobis uidetur simillimum eis quae per experientiam cognita sunt; manifestum autem est quoniam et fidem possibilis plurimam praebebit hoc, et fortassis aliquis audebit in ipso et ante tribicani experientiam confidere. in eo uero quod neque historiam adassumpsit neque sufficienter est simile pauca est spes. ita autem et in metaphoris unius auxilii a passione ad passionem similem magis et minus decens est sperare nos secundum similitudinem passionis [minus] exsolutam uel auctam in assumendo historiam uel non assumendo, secundum eundem autem modum et quae ab una particula corporis ad aliam particulam transitio in quantum

1 illa: in marg. *al's illi*; falso aliquis *illi* cum eo quod est *aequalis* coniunxit. ea autem quae sunt *illa quae est de omnibus similibus* interpolatione adiecta sunt (cf. 514). nam quem sensum illis uerbis subesse aliquis suspicari possit is ita exprimendus erat: *ὅτι οὐκ ἔστιν ἴση εὐτυχήματος ἑλπίς ἐν πᾶσι τοῖς ὁμοίοις* uel *περὶ πάντα τὰ ὅμοια*. at illa τοῦ περὶ τὸ δυνατόν εὐτυχήματος hoc ipsum significant. in similibus enim est successus possibilitas. ne autem haec resecare malis quae sunt eius qui de possibili successus, non licebat dicere *ὅτι οὐκ ἔστιν ἴση ἢ ἑλπίς ἢ περὶ πάντων τῶν ὁμοίων* sed ita oportebat: *ὅτι οὐκ ἔστι πάντων τ. ὁμ. ἴση ἑλπίς*.

3 desunt pauca quorum haec fuit sententia: *ὥσαντίως δὲ καὶ ἀπὸ τῆς ἱστορίας τῇ περὶ τὸ δυνατόν ἐλπίδι* (uel *τῇ κατὰ τὴν μεταβάσιν ἐλπίδι*) *τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον γίνεται. οἷον ἐξ βοήθημά τι γνωσθήσεται ἐπαινούμενον π. διαφρ. ὑπὸ ἀνδρ. ἀξιοπ. κτλ.* cf. 578 ss.

3 id quod: suppleuit Nic.

4 uidetur: num uidebitur? an *δοκεῖ* pro eo quod est *δόξει* Nic. legit?

6 cf. 559. nunc transitio historiam adassumpsit (579), itaque fortassis aliquis audebit cet.

12 minus: ex superiore uersu delapsum esse uidetur. cf. 54 12. adnot.

habet quod magis et minus, in tantum differunt ea quae sunt spei.

12 I.V. 117. Cap. X. in quo ex dictis in praecedenti cap. ab illa parte quae incipit »quo circa tibi et secundum illa facienti transitionem« usque ad finem ipsius capituli addit quaedam 5 facientia ad complementum eorum quae dixit de historia superius in octauo capitulo.

Quoniam autem et secundum iudicium historiae in tantum differt quod magis et minus ut huic quidem sit credendum tanquam uero iam, illi uero tanquam possibili so- 10 lum, manifestum est ex his: scilicet quod quidem a pluribus fide dignis est scriptum et ita inuentum a nobis licet non multotiens tamen paucies, et cum hoc est simile [non minus] his quae per experientiam cognita sunt, iam enim p. 1223. credibile non minus quam ea quae per experientiam inuenta 15 sunt; in eo uero in quo concordia solum est fidedignorum, non autem fuit unquam uisum a nobis neque est simile his quae cognita sunt, minor est spes; adhuc autem magis [minor] si non fuerint multi qui scripserunt sed unus solus fide dignus, et si nos semel aut bis id sed non multotiens 20 12 F. uiderimus. gratia autem exempli habeo utique dicere tibi quod quidam elephantiam patiens in quadam uilla earum quae secundum nostram Asiam usque ad aliquod quidem tempus condiaetalis erat cum consuetis; postquam autem cum conuersatione quae ad eum communicauerunt aliqui de 25 passione et ipse fetidus factus est iam et abhorribilis, tugurium ei construens prope uillam in loco eleuato a planitie

4 quo circa cet.: 5620.

18 non minus: ex iis quae secuntur falso iterata esse uidentur, cf. 5412 adnot.

14 enim: legendum uidetur erit uel est.

18 cognita sunt: num per experientiam c. s.? cf. 575. 6011.

19 minor: cf. 514 adnot.

21 cf. supra p. 7. 20 ss.

27 in loco: xdaualq omisit aut is qui transcripsit e lib. de simpl. med. fac. aut Nicolaus; cf. 5921. 23.

iuxta quendam fontem posuerunt ibi hominem, apparentes ei cibaria cotidie tot ut sufficerent sibi ad uiuendum. secundum canis ortum uero messoribus qui metebant prope eum apportatum est uinum odoriferum in lagenâ. qui igitur portauit id prope messoribus deponens recessit. illi autem cum uenit tempus bibendi, consuetudo erat eis fundendo in craterem uinum commoderare cum modica aqua; quare postquam accepit adolescens lagenam et fudit in craterem, cecidit echidna mortua; timentes ne paterentur aliquid a potatione ipsi quidem biberunt aquam, postquam autem recesserunt dederunt uelut a pietate totum uinum patienti elephantiam, iudicantes melius esse ei mori quam uiuere. ille autem ab hoc potu sanatus est mirabili quodam modo. totum enim quod erat de corio eius ostracos cecidit uelut malacostracorum animalium tegimen, quod autem remansit molle apparebat sicut caraborum et carcinorum cum cadit ostracum quod est in circuitu. aliud etiam tale ex simili casu factum est in Mysia quae secundum Asiam non longe a nostra ciuitate. homo quidam elephantiam patiens ad usum iuit aquarum thermarum per se natarum spe commodi. amica uero erat ei serua pulcra multos amatores habens. huic et alia quae secundum domum et etiam quae secundum cellarium committebat confidenter. hospitantibus autem ipsis cum utebantur aquis in domo propinqua existente in loco arido pleno echidnis cecidit quaedam earum in lagenam uini negligenter repositam et mortua est. bonam autem inuentionem existimans esse id quod accidit illa ado-

1 *apparentes*: *apparantes*? an *apportantes*?

6 *in craterem*: ed. pr. *in cratere*, cf. 59s.

7 *quare*: *ὥστε*, cf. 65²³. graece *ὥς δέ*, cf. 64²¹.

14 *ostracos*: pro illo *ὀχθῶδες* ex iis quae secuntur natum.

16 ed. pr. *karaborum* et *kimorum*.

21 *pulcra*: om. *νέα τε καί*, cf. 58²⁷ adnot.

23 *committebat confid.*: *ἐπιστεύεν*; om. *ὁ κάμνων*, cf. 58²⁷ adnot.

24 *propinq. exist.*: *παραινέμενον ἔχουσαν χάριτον*. fort. is qui transcripsit mutauit.

lescens attulit id domino suo. ille autem bibens ipsum con-
 similiter illi qui erat in tugurio sanatus est. duo quidem
 sunt haec documenta experientiae quae ex casu; aliud uero
 est cum his tertium a nostra imitatione. quidam enim qui
 aegrotabat hac aegritudine philosophorum existens, qua
 secundum multos annos anxietate fortiter, et mori quam
 uiuere potius eligeat iacendo ita misere, manifestauit dictos
 duos casus ei. ipse autem erat expertus in auguriis amicum
 et utebatur amico mirabiliter directo in tali doctrina. inten-
 dens igitur in amicum simul cum illo suus est imitari ea
 quae per experientiam cognita sunt, et bibens unum ita
 pharmacatum factus est leprosus. tempore autem post sa-
 nauimus eius lepram per pharmaca consueta. quartus
 autem ultra hos artem habens capere echidnas uiuas in
 principio erat passionis, communicabat autem nobiscum ut
 citissime sanaretur. ueniam igitur ei incidentes et purgantes
 ipsum pharmaco euacuante quae nigra, uti echidnis quas
 p. 1225. uenabatur iussimus, praeparando in olla sicut anguillas; et
 ille quidem ita curatus est transpirante ei passione. alius
 uero quidam uir diues non nostras sed de media Thracia
 uenit somnio mouente eum apud Pergamum; deinde deo
 iubente ei bibere de pharmaco quod per echidnas quolibet
 die et ungere ab extra corpus transcidit passio non multos
 post dies in lepram; curata fuit uero rursus et haec passio
 per pharmaca quae iussit deus. ex his autem omnibus ex-
 perientiis nos promoti confisi fuimus uti pharmaco copioso
 quod per echidnas per modum quem dixit deus (nominant
 autem id theriacam antidotum), et adhuc sale theriacali,
 quod praeparant iam multi comburentes uiuas echidnas
 simul cum quibusdam pharmacis in uase figulari nouo, et
 cum his adhuc esu echidnarum. auferimus autem capita
 earum simul cum caudis, sicut et in paniculorum theriaca-

6 sec. m. annos: cf. supra p. 8.

7 iacendo: διακειμένω. uidetur κεκέρω legisse.

81 esu ech.: ἐχιδνῶν ἐσθθῆ (XI 148).

82 paniculorum: ed. pr. panniculorum (ἀπτῶροι XII 316 K).

liam praeparatione. non tamen simpliciter uel confestim
uenimus ad singulum illorum sed purgamus prius, ut dictum
est, et aliquando etiam phlebotomamus quando aetas non
prohibet et affuerit robur. hoc, scilicet in uere incipere
5 curam, commune est ad multas chronicas passiones. dicta 13 F.
sunt autem a me haec ample quoniam multa secundum
casum et imitationem eius inueniuntur. sicut enim nobis
fortuna plura uidere ex casu unius auxilii praebuit, ita et
secundum alium casum aliquid aliud eorum quae secundum
10 artem inuentum est.

Cap. XI in quo per modum additionis in hoc libro agit
de moribus et dictis quae debent esse in empiricis.

Iste quidem sermo est qui est proprius empiricae medi- 13 I. V.
catuae non indigens alia additione ad bene medicandum.
15 addiderunt attamen illi qui uocauerunt seipsos praesides.
ut autem sit manifestum quod dicitur non pigritabo pertran-
sire in exemplo et id. proponatur itaque quaesitum esse, p. 1226.
sicut et quaeritur, quis sit finis medicatuae; ego quidem
aio empiricum qui custodit firmiter suam haeresin respon-
20 dere illi qui proposuit hoc problema ita: omnia quae sunt
praeter naturam in corpore conor curare et ostendere per
opera. promissionem. siue igitur integritatem uolueris hoc
uocare siue sanitatem siue acquisitionem integritatis siue
acquisitionem sanitatis siue sanum esse siue sanari siue id
25 quod est secundum naturam in corpore custodire et guber-
nare, nil differt, solum sum sufficiens ostendere per opera
promissionem meam. audio autem sophistas non solum ea
quae nunc dixi dicentes sed etiam alia adicientes et diffe-
rentes abinuicem et conterentes tempus inuani. mihi autem
30 non est curae in multiloquium uanum aspicere, uacanti in

2 dictum est: 60^{1c}.

20 *ost. p. op.*: cf. XIV 623 s. 669. XIX 15 K. al. (δὲ ἔργων ἐπι-
δείκνυσθαι τὴν τέχνην.)

24 *sanitatis*: in marg. *al'* scientie; cf. supra p. 5.

25 *solum sum*: l. *solum sim* (an si solum? cf. 46³⁰).

superbus existens et uir non plasmatus et absque uana gloria, sicut ait Timon fuisse Pyrrhonem. mirabuntur autem de arte eius homines, sicut de ea quae Hippocratis illi qui apud eum, si ostenderit per opera ipsam magnam, dearticulationes sanans melius aliis, et ea quae frequenter dearticulantur prohibens hoc pati, et sanans fracturas et plagas et ulcera et dispositiones quas non poterant alii curare, et praedicens ea quae futura sunt prouenire, et aliquando aliqua eorum quae sunt circa laborantem antequam interroget ab eo dicens ipse, et similiter aliqua eorum quae iam facta sunt. omnia enim huiusmodi ostendens Hippocrates gloriam Asclepii habuit ab omnibus qui secundum eum, non utique per deum interrogans eum qui per tria sermonem, sicut Serapio, neque tripodem, sicut Glaucias, aut libros scribens decem milium uerborum, deinde ipse rursus diuidens eos bifariam ut alteruter sit per se, aut sicut Menodotus qui nunquam defecit ab iniuria et bomolochia aduersus medicos, uel manifeste latrans sicut canis uel simpliciter iniuriens sicut homo qui est in platea aut uituperans bomolochice, dicens eos drimymoros et drimyleones et deauratos et multis aliis

1 uir: fort. a Nic. adiectum; cf. 379 adnot.

1 plasmatus: *plasmatis* an *plasmaticus*? in marg. al' *pusillanimus* quae uidetur coniectura esse. Inc. *non composite ambulans, neque fucatis gestibus*. Cast. *dissimulator*.

5 ea: ed. pr. *eas*.

14 tripodem: cf. Sprengel, Hist. med. I ind.

14 ed. pr. *glaucius*.

15 uerborum: Inc. *uersuum*, admodum probabiliter; cf. supra p. 9.11.

17 ed. pr. *bemolochia*.

18 simpliciter: ed. pr. *similiter*; in marg. al' *simplaciter* (*simpl. iniur. opp. manif. latr.*).

19 homo in platea: cf. supra p. 15.

20 ed. pr. *drimimoros* et *drimiliones*. Inc. *δριμυμώρους* et *δριμυλόντας*. illud est in Steph. Thes. ed. Didot. ex Osanni symbola. qui cum c. 9. p. 65 (ed. Frob. 1562) idem legi dicit errat. *δριμυλίων* nescio cur non receptum sit.

20 deauratos: *χρυσούς*, cf. Laert. D. X 8 (*Ἰπλάτωνα χρυσοῦν*).

talibus nominibus nuncupans dogmaticos qui ante ipsum medicos et philosophos. quoniam autem non est irreprehensibilis in empirica fallacia Menodotus, sed in dogmaticis ipsis est temerariorum ad enuntiationem, licet tibi discere
 p. 1228. a nostris submemorationibus quas facimus de his quae in Seuerum ab eo dicta sunt; adhuc autem magis in illis in quibus contradicit Asclepiadi dicens quoniam certitudinaliter sciebat omnia eius dogmata esse falsa, quamuis infinities in multis suis conscriptionibus depoposcerit omnibus immanifestis accedere tanquam fortassis existentibus ueris fortassis autem non existentibus; sed in his in quibus redarguit Asclepiadem de ueritate, putat certitudinaliter interemisse uerba eius tanquam neque quod contingens habentia. sed Pyrrhon quem laudat non erat talis sed quietus quidem et mansuetus, uidelicet pauca uerba loquens, sicut conuenit, nisi aliqua necessitas adueniret; qualis aduenit quandoque medico uere empirico operibus magis et non uerborum multitudine gloriam sibi acquirenti; qui cum promisit dispositionem quandam magnam sanare, deinde deberet operari per chirurgiam et postea curare per pharmaca, sicut ostendit postea per opera; quare debente eo operari accessit quidam lirosus medicus et delirabat multa, eueruens ratione

3 fallacia: Inc. disciplina. Cast. facultate. ego frustra quaesivi. eiusmodi aliquid quasia sunt ἐποχὴ uel ἐνστάσις requiritur (cf. in dogmaticis ipsis).

4 temer.: cf. XIX 52 (τολμηρότατος — — ἀποφαίνεσθαι).

5 submemor.: de lib. prop. 9 (XIX 38 K).

5 fecimus legendum uidetur.

6 in Seuerum: ed. pr. inuenero (recte Inc.).

6 in illis: cf. de nat. fac. I 14 (II 52 K) τὰ μὲν ἀσκληπιοδίου Μυρόδοτος ὁ ἐμπειρικὸς ἀφύστατος ἐξελέγχει.

18 promisit: ed. pr. promissit ut ὅς commisserunt.

21 quare: ὥστε ut uidetur pro ὥς δὲ ut 591 (ὅς ἐπαγγελόμενος — — εἰ' ἐμελλε χερουργεῖν — — δὲ ἔργον· ὥς δὲ μέλλοντας αὐτοῦ χ. προσῆλθε τις — — ἀνθρῶπον, ἐν ᾧμα λέγων — — ἐπαίρησε. cf. 59m—60z graece).

22 lirosus: Ducang. liromentum pro eo quod est deliramentum

quoniam non oportet incidere hominem, unum uerbum dicens ipse laboranti et propriis eius uicit sophismata; uerbum autem fuit tale: ego quidem recedo ad praesens ut considerantes uos uerba istius et opera mea quae semper uidistis credatis cui placuerit uobis; et haec cum dixit recessit de domo. egressus est etiam et sophista necessario, quem delirare dimittentes proprii laborantis remiserunt ad illum qui operibus ostendebat artem et commiserunt ei curam. nedum enim ille, qui erat sophista, uerum etiam neque Demosthenes ipse, qui fuit peritissimus, suaderet unquam ut non committerent se homines his qui uere per opera ostenderunt hanc artem. et tamen p. 1229. aduersus illum qui ualde ornauit eam Hippocratem Serapionous Asclepius a ruptuose incidere ausus est, relinquens sicut primus medicorum in dogmatibus laudes mirabiles sui ipsius, aliorum autem antiquorum a quibus adhuc et nunc ars decoratur neque parum memorans.

Cap. XII et ultimum in quo improbat empiricos in eo quod dicebant quod ad artium omnium constitutionem sufficiunt sensus et memoria.

In tantum autem ego deficio dicere partem esse empiriae medicinalis sermonem epilyticum idest solutium et anticategoreticum idest contraloquentem (ita enim eos uocant), quare increpo illos qui eos scripserunt, et maxime anticateg-

positum inuenisse se testatur. Nic. fort. cum *ληρεῖν λῆρος* cet. illud composuit.

1 XIV 628 K *ἐν μόνον φθελγόμενος.*

2 *propriis*: ed. pr. *protinus*. in marg. *ad propriis*; cf. 653 (*uos*).

6 *etiam*; *autem* legendum uidetur.

11 cf. Therap. III 7 (X 208 K) *Θεσσαλὸς ὁ δεύτερος Ἀσκληπίος.*

13 *a ruptuose*: Inc. *tanta impudentia*. Cast. *impudenter*. ego frustra quae si ui.

14 *dogmatibus*: Inc. *commentarios*. (*Σεραπίωνος δόγματα*?)

15 *ars decoratur*: cf. X 1011 K *κοσμήσαι τὴν τέχνην.*

21 *idest solut.*, *idest contr.*: cf. 379 adnot.

23 *quare*: *ὥστε* (τοσοῦτον 6520).

zoreticam. item et ad haereses nominant. non enim po-
 tant indicare veritatem inae est n. as. sufficere credentes
 sensum evidentem et memoriam et iudicium omnium consti-
 tutionem. sed necessarium est praesupponere in nobis ali-
 quam virtutem considerationem et iudicationem repugnantis 5
 et assequentis. si igitur non est aliqua talis virtus in ipsis,
 non temptabimus penitus vel ut nos interrogemus sermones
 vel ut eos qui male interrogati sunt redarguamus. si vero
 est aliqua talis virtus in anima nostra. sicut Heraclides
 Tarentinus et alii quidam viri qui nominaverunt se empiri- 10
 cos aestimant. erudiendi sunt primo in illa virtute. ego nam-
 que puto esse virtutem aliquam talem in hominibus: Taren-
 tinus autem quoniam est quidem novit. et videtur uti ea in
 multis. sicut autem qui permansit inexercitatus in ipsa
 tantum est deterior medicus Hippocrate quantum est melior 15
 eo Menodotus. multotiens quidem introducens aliud tertium
 praeter memoriam et sensum. et vocans epillogismum hoc
 tertium. multotiens autem et praeter memoriam nihil aliud
 ponens quam epillogismum. sicut in iudicatione eorum quae
 ad Senerum ab eo scripta sunt ostendi. scribere vero sophi- 20
 smata ad redargutionem ut ipse dicit aliorum empiricorum
 non est solum non curiale sed summe rude etiam. non
 enim est operatio artis empiricorum soluere sophismata. sed
 Aristotelis et Chrysippi et aliorum circa logicam theoriam
 exercitatorum. si vero oportet concedere ut adiciatur suae 25
 rationi empiria. hoc non solum fecit sufficienter Theudas in
 introductorio. immo et superflue in aliquibus. dictum est

1 ad haereses: cf. de lib. prop. 9 (XIX 38K) *Σεπέντωρος πρὸς
 τὴν ἀληθείαν*.

2 veritatem: legendum videtur virtutem, cf. 665. 9. 11. 12.

14 inexercitatus: ed. pr. ut exercitatus.

16 eo: Heraclide; tantum quantum (6615) non est premendum.

19 quam epillogismum: quam sensum puto.

19 in iudicatione: cf. 645 adnot.

22 curiale: cf. Ducang. (gall. courtois).

autem a me et de his sufficienter in monumentis scriptis in
 eius introductorio. et nunc demum scripsi hunc librum 15 **f.**
 ostendens quomodo possibile sit ei qui permittit substantiam
 totam inuenire constituere medicatuiam artem empirice abs-
 que quod coadsit usus rationis. quae autem conatus est
 dicere Asclepiades sophistice quod empiria est inconsistentibilis,
 per alium librum dudum a me factum soluta sunt. quantum
 autem iuuat in unaquaque arte uera ratio adiecta his quae
 per experientiam cognita sunt, in libris therapeuticae me-
 10 thodi scriptum est. demonstratum est etiam quoniam una
 est ratio quam naturaliter habemus omnes homines per
 aliud negotium in quo de communi ratione pertransiui,
 ostendens quod omnia de quibus enuntiamus alia quidem
 ex sensu cognita sunt solo, alia uero cum eo [quidem]
 15 quod aduenit eis aliqua logica seu rationalis notitia asse-
 quentis et repugnantis, et esse notitiae eorum quae asse-
 quuntur hanc quidem ex necessitate quam euidenter uident
 qui sunt natura syneti, aliam uero esse contingentem non
 tamen ex necessitate consistentem, et errare plurimos homi-
 20 num prae temeritate ponendo quod est contingens ut neces-
 sarium; in quo modo et dogmatica dissonantia habuit
 generationem, a qua si abstinuerimus a pluribus quidem

1 in monumentis cet.: de lib. prop. 9 (XIX 38 K).

3 qui permittit cet.: τῷ ἀφιερμένῳ τοῦ — — εὐδρακεῖν.

5 quae cet.: cf. de sect. 5 (I 75 K).

7 alium librum: fortasse eum quem de lib. prop. 8 (XIX 38 K)
 memorat ὁτιώ π. τ. Ἀσκλη. δογμάτων.

9 ther. meth.: Therap. I 3 (X 28 ss. K) II 6 (X 122 ss. K) al.

10 una: fort. pro τις legit εἷς.

12 aliud negotium: cf. de lib. prop. 12 (XIX 44 K). (neg. πραγ-
 ματεία.)

14 quidem: ex superiore uersu delapsum, cf. 54 12 adnot.

15 seu rationalis: cf. 379 adnot.

16 notitiae: ed. pr. notie; de genet. cf. 519 adnot.

18 natura syneti: φύσει συνετοί cf. X 30. 944. XIX 53 K al.

operibus artis et eis intendentī. ita depono empiricum facere
 responsionem. si enim temptauerit discordiam factam de
 fine medicatiuā iudicare, cogetur dialectica theoremata tan-
 gere quae ipse ait euitare. demonstratum autem fuit et
 hoc a me per unum totum librum in quo ostenditur quis
 sit finis medicatiuā. multo autem magis neque rationes
 aliquas ipse petet sicut Serapio et Menodotus. opere enim
 oportet magis quam ratione ostendere artem, fugiendo dia-
 lecticam sine qua non est possibile petere sermones conclu-
 sivos et syllogisticos. fingetque hoc talis, neque si horum
 ipsorum quae dixi est aliqua differentia scire; neque tempta-
 bit soluere rationes quae contrarium aliquod uidentur osten-
 dere eis quae sunt euidētia, quas rationes uocant sophi-
 smata, sed spernet eas, et ab omnibus aliis rationibus quae-
 cunque sunt de rebus immanifestis abcedet, considerans
 quomodo singulum sophismatum ita habet suasiones repre-
 hensibiles ut neque dialecticis sint promptae eorum solu-
 tiones. at uero neque multiloquus neque longiloquus erit
 p. 1227. empiricus, sed pauca loquetur et rara, sicut et Pyrrhon
 scepticus qui ueritatem quaerens et non inueniens ambigebat
 de omnibus immanifestis, in die operationibus sequens eui-
 dentia, de omnibus autem quae sunt extra haec ambigens.
 qualis autem est secundum totam uitam scepticus talis est
 circa medicatiuam empiricus, neque in gloria deficiens neque

4 *ait euitare*: cf. Serm. adu. Emp. p. 70 G ed. Frob. 1562
quippe se tum alias disciplinas, tum dialecticē fugere concedent. de
 sect. 5 (I 77 K.).

5 *librum*: cf. in Hipp. de acut. m. uict. comm. I 2 (XV 421 K).
 Ackermannus (p. CLXXXVIII K) inter eos posuit qui nondum typis
 uulgati tamen extant.

10 *hoc*: cf. 38¹⁴. adnot.

10 *talis*: ὁ τοιοῦτος.

16 *reprehensibiles*: num irreprehensibiles?

21 *die*: quid hoc sit »ambigo«. expungerem modo dicere habe-
 rem unde natum sit. an *uitae* legendumst? cf. Laert. D. IX 62.

superbus existens et uir non plasmatus et absque uana gloria, sicut ait Timon fuisse Pyrrhonem. mirabuntur autem de arte eius homines, sicut de ea quae Hippocratis illi qui apud eum, si ostenderit per opera ipsam magnam, dearticulationes sanans melius aliis, et ea quae frequenter dearticulantur prohibens hoc pati, et sanans fracturas et plagas et ulcera et dispositiones quas non poterant alii curare, et praedicens ea quae futura sunt prouenire, et aliquando aliqua eorum quae sunt circa laborantem antequam interroget ab eo dicens ipse, et similiter aliqua eorum quae iam facta 14 F. sunt. omnia enim huiusmodi ostendens Hippocrates gloriam Asclepii habuit ab omnibus qui secundum eum, non utique per deum interrogans eum qui per tria sermonem, sicut Serapio, neque tripodem, sicut Glaucias, aut libros scribens 15 decem milium uerborum, deinde ipse rursus diuidens eos bifariam ut alteruter sit per se, aut sicut Menodotus qui nunquam defecit ab iniuria et bomolochia aduersus medicos, uel manifeste latrans sicut canis uel simpliciter iniuriens sicut homo qui est in platea aut uituperans bomolochice, dicens 20 eos drimymoros et drimyleones et deauratos et multis aliis

1 uir: fort. a Nic. adiectum; cf. 37^a adnot.

1 plasmatus: *plasmatis* an *plasmaticus*? in marg. al' *pusillanimus* quae uidetur coniectura esse. Inc. *non composite ambulans, neque fucatis gestibus*. Cast. *dissimulator*.

5 ea: ed. pr. *eas*.

14 tripodem: cf. Sprengel, Hist. med. I ind.

14 ed. pr. *glaucius*.

15 uerborum: Inc. *uersuum*, admodum probabiliter; cf. supra p. 9. 11.

17 ed. pr. *bemolochia*.

18 simpliciter: ed. pr. *similiter*; in marg. al' *s simpliciter (simpl. iniur. opp. manif. latr.)*.

19 homo in platea: cf. supra p. 15.

20 ed. pr. *drimymoros* et *drimiliones*. Inc. *δριμυμώρους* et *δριμυλέωντας*. illud est in Steph. Thes. ed. Didot. ex Osanni symbola. qui cum c. 9. p. 65 (ed. Frob. 1562) idem legi dicit errat. *δριμυλέων* nescio cur non receptum sit.

20 deauratos: *χρυσούς*, cf. Laert. D. X 8 (*Ἰπλάτωνα χρυσούν*).

quoniam non oportet incidere hominem, unum uerbum dicens
 ipse laboranti et propriis eius uicit sophismata; uerbum autem
 fuit tale: ego quidem recedo ad praesens ut considerantes uos
 uerba istius et opera mea quae semper uidistis credatis cui
 5 placuerit uobis; et haec cum dixit recessit de domo. egressus est
 etiam et sophista necessario, quem delirare dimittentes proprii
 laborantis remiserunt ad illum qui operibus ostendebat artem
 et commiserunt ei curam. nedum enim ille, qui erat so-
 phista, uerum etiam neque Demosthenes ipse, qui fuit peri-
 10 tissimus, suaderet unquam ut non committerent se homines
 his qui uere per opera ostenderunt hanc artem. et tamen p. 1339.
 aduersus illum qui ualde ornauit eam Hippocratem Serapio
 nouus Asclepius a ruptuose incidere ausus est, relinquens
 sicut primus medicorum in dogmatibus laudes mirabiles sui
 15 ipsius, aliorum autem antiquorum a quibus adhuc et nunc
 ars decoratur neque parum memorans.

Cap. XII et ultimum in quo improbat empiricos in
 eo quod dicebant quod ad artium omnium constitutionem
 sufficiunt sensus et memoria.

20 In tantum autem ego deficio dicere partem esse empi-
 riae medicinalis sermonem epilyticum idest solutiuum et
 anticategoreticum idest contraloquentem (ita enim eos uocant),
 quare increpo illos qui eos scripserunt, et maxime anticateg-

positum inuenisse se testatur. Nic. fort. cum ληρεῖν λῆρος cet. illud
 composuit.

1 XIV 628K Ἐν μόνον φθελγόμενος.

2 propriis: ed. pr. *protinus*. in marg. *al'* propriis; cf. 65s (uos).

6 etiam: autem legendum uidetur.

11 cf. Therap. III 7 (X 208K) Θεσσαλὸς ὁ δευτερος Ἀσκληπιός.

13 a ruptuose: Inc. *tanta impudentia*. Cast. *impudenter*. ego
 frustra quaesiui.

14 dogmatibus: Inc. *commentarios*. (Σεραπίωνος δόγματα?)

15 ars decoratur: cf. X 1011 K κοσμήσαι τὴν τέχνην.

21 idest solut., idest contr.: cf. 379 adnot.

23 quare: ὥστε (τοσοῦτον 65 20).

habet quod magis et minus, in tantum differunt ea quae sunt spei.

12 l.v. 117.

Cap. X in quo ex dictis in praecedenti cap. ab illa parte quae incipit »quo circa tibi et secundum illa facienti transitionem« usque ad finem ipsius capituli addit quaedam facientia ad complementum eorum quae dixit de historia superius in octauo capitulo.

Quoniam autem et secundum iudicium historiae in tantum differt quod magis et minus ut huic quidem sit credendum tanquam uero iam, illi uero tanquam possibili solum, manifestum est ex his: scilicet quod quidem a pluribus fide dignis est scriptum et ita inuentum a nobis licet non multotiens tamen paucies, et cum hoc est simile [non minus] his quae per experientiam cognita sunt, iam enim
 p. 1223. credibile non minus quam ea quae per experientiam inuenta sunt; in eo uero in quo concordia solum est fidedignorum, non autem fuit unquam uisum a nobis neque est simile his quae cognita sunt, minor est spes; adhuc autem magis [minor] si non fuerint multi qui scripserunt sed unus solus fide dignus, et si nos semel aut bis id sed non multotiens
 12 f. uiderimus. gratia autem exempli habeo utique dicere tibi quod quidam elephantiam patiens in quadam uilla earum quae secundum nostram Asiam usque ad aliquod quidem tempus condiaetalis erat cum consuetis; postquam autem cum conuersatione quae ad eum communicauerunt aliqui de passione et ipse fetidus factus est iam et abhorribilis, tugurium ei construens prope uillam in loco eleuato a planitie

4 *quo circa* cet.: 5620.

18 *non minus*: ex iis quae secuntur falso iterata esse uidentur, cf. 54¹² adnot.

14 *enim*: legendum uidetur *erit* uel *est*.

18 *cognita sunt*: num *per experientiam* c. s.? cf. 575. 60¹¹.

19 *minor*: cf. 51⁴ adnot.

21 cf. supra p. 7. 20 ss.

27 *in loco*: *χαμαλῶ* omisit aut is qui transcripsit e lib. de simpl. med. fac. aut Nicolaus; cf. 59²¹. 23.

iuxta quendam fontem posuerunt ibi hominem, apparentes
 ei cibaria cotidie tot ut sufficerent sibi ad uiuendum. se-
 cundum canis ortum uero messoribus qui metebant prope
 eum apportatum est uinum odoriferum in lagenâ. qui igitur
 5 portauit id prope messoribus deponens recessit. illi autem
 cum uenit tempus bibendi, consuetudo erat eis fundendo in
 craterem uinum commoderare cum modica aqua; quare post-
 quam accepit adolescens lagenam et fudit in craterem, ce-
 cidit echidna mortua; timentes ne paterentur aliquid a pota-
 10 tione ipsi quidem biberunt aquam, postquam autem reces-
 serunt dederunt uelut a pietate totum uinum patienti
 elephantiam, iudicantes melius esse ei mori quam uiuere.
 ille autem ab hoc potu sanatus est mirabili quodam modo.
 totum enim quod erat de corio eius ostracos cecidit uelut
 15 malacostracorum animalium tegimen, quod autem remansit
 molle apparebat sicut caraborum et carcinorum cum cadit
 ostracum quod est in circuitu. aliud etiam tale ex simili
 casu factum est in Mysia quae secundum Asiam non longe
 a nostra ciuitate. homo quidam elephantiam patiens ad
 20 usum iuit aquarum thermarum per se natarum spe com-
 modi. amica uero erat ei serua pulcra multos amatores
 habens. huic et alia quae secundum domum et etiam quae
 secundum cellarium committebat confidenter. hospitantibus
 autem ipsis cum utebantur aquis in domo propinqua exi-
 25 stente in loco arido pleno echidnis cecidit quaedam earum
 in lagenam uini negligenter repositam et mortua est. bonam
 autem inuentionem existimans esse id quod accidit illa ado-

1 *apparentes*: *apparantes*? an *apportantes*?

6 *in craterem*: ed. pr. *in cratere*, cf. 59s.

7 *quare*: ὥστε, cf. 6523. graece ὥς δὲ, cf. 6421.

14 *ostracos*: pro illo ὀχθῶδες ex iis quae secuntur natum.

16 ed. pr. *karaborum* et *kimorum*.

21 *pulcra*: om. νέα τε καί, cf. 5827 adnot.

23 *committebat confid.*: ἐπίστευεν; om. ὁ κάμνων, cf. 5827 adnot.

24 *propinq. exist.*: παραμελεσένον ἔχουσαν χυλόν. fort. is qui transcripsit mutauit.

luescens attulit id domino suo. ille autem habens ipsam con-
 similiter illi qui erat in tugurio sanatus est. duo quidem
 sunt haec documenta experientiae quae ex casu; aliud uero
 est cum his tertium a nostra imitatione. quidam enim qui
 aegrotabat hac aegritudine philosophorum existens, quae
 secundum multos annos anxiebatur fortiter, et mori quam
 uiuere potius eligebat iacendo ita misere, manifestari dictos
 duos casus ei. ipse autem erat expertus in auguriis animi
 et utebatur amico mirabiliter directo in tali doctrina. inten-
 dens igitur in auihus simul cum illo suusus est imitari ea
 quae per experientiam cognita sunt, et bibens uinum ita
 pharmacatum factus est leprosus. tempore autem post sa-
 nauimus eius lepram per pharmaca consueta. quartus
 autem ultra hos artem habens capere echidnas uiuas in
 principio erat passionis, communicabat autem nobiscum ut
 citissime sanaretur. uenam igitur ei incidentes et purgantes
 ipsum pharmaco euacuante quae nigra, uti echidnae quas
 p. 1226. uenabatur iussimus, praeparando in olla sicut anguillas; et
 ille quidem ita curatus est transpirante ei passione. alius
 uero quidam uir diues non nostras sed de media Thracia
 uenit somnio mouente eum apud Pergamum; deinde deo
 iubente ei bibere de pharmaco quod per echidnas quolibet
 die et ungere ab extra corpus transcendit passio non multos
 post dies in lepram; curata fuit uero rursus et haec passio
 per pharmaca quae iussit deus. ex his autem omnibus ex-
 perientiis nos promoti confisi fuimus uti pharmaco copioso
 quod per echidnas per modum quem dixit deus (nominant
 autem id theriacam antidotum), et adhuc sale theriacali,
 quod praeparant iam multi comburentes uiuas echidnas
 simul cum quibusdam pharmacis in uase figulari nouo, et
 cum his adhuc esu echidnarum. auferimus autem capita
 earum simul cum caudis, sicut et in paniculorum theriaca-

6 sec. m. annos: cf. supra p. 8.

7 iacendo: διακειμένης. uidetur κειμένης legisse.

81 esu ech.: ἐχιδνῶν ἐδωδῆ (XI 148).

82 paniculorum: ed. pr. panniculorum (ἀπρίανος XII 318 K).

hum praeparatione. non tamen simpliciter uel confestim
uenimus ad singulum illorum sed purgamus prius, ut dictum
est, et aliquando etiam phlebotomamus quando aetas non
prohibet et affuerit robur. hoc, scilicet in uere incipere
5 curam, commune est ad multas chronicas passiones. dicta 13 F.
sunt autem a me haec ample quoniam multa secundum
casum et imitationem eius inueniuntur. sicut enim nobis
fortuna plura uidere ex casu unius auxilii praebuit, ita et
secundum alium casum aliquid aliud eorum quae secundum
10 artem inuentum est.

Cap. XI in quo per modum additionis in hoc libro agit
de moribus et dictis quae debent esse in empiricis.

Iste quidem sermo est qui est proprius empiricae medi- 13 I. V.
catuae non indigens alia additione ad bene medicandum.
15 addiderunt attamen illi qui uocauerunt seipsos praesides.
ut autem sit manifestum quod dicitur non pigritabo pertran-
sire in exemplo et id. proponatur itaque quaesitum esse, p. 1226.
sicut et quaeritur, quis sit finis medicatiuae; ego quidem
aio empiricum qui custodit firmiter suam haeresin respon-
dere illi qui proposuit hoc problema ita: omnia quae sunt
20 praeter naturam in corpore conor curare et ostendere per
opera promissionem. siue igitur integritatem uolueris hoc
uocare siue sanitatem siue acquisitionem integritatis siue
acquisitionem sanitatis siue sanum esse siue sanari siue id
25 quod est secundum naturam in corpore custodire et guber-
nare, nil differt, solum sum sufficiens ostendere per opera
promissionem meam. audio autem sophistas non solum ea
quae nunc dixi dicentes sed etiam alia adicientes et diffe-
rentes abinuicem et conterentes tempus inuani. mihi autem
30 non est curae in multiloquium uanum aspicere, uacanti in

2 dictum est: 60 1c.

20 *ost. p. op.*: cf. XIV 623 s. 669. XIX 15K. al. (*δὲ ἔργον ἐπι-
δείκνυσθαι τὴν τέχνην.*)

24 *sanitatis*: in marg. *al'* *scientie*; cf. supra p. 5.

25 *solum sum*: l. *solum sim* (an *si solum*? cf. 4630).

oportet iudicare similitudinem, ut puta acredinem uel stipticitatem uel amaritudinem uel dulcedinem uel austeritatem uel ponticitatem uel ~~salsedinem~~, sed attendere diligenter mente toti proprietati quae est in ipsa. stipticant enim aloes et squama aeris, sed gustatio earum extranea est et pharmacosa, quare neque 5 similes sunt malo cydonio, quocirca neque esibiles; non igitur oportet transire a malo uel mespilo ad illa neque in coeliacis et dysentericis ea dare. in indigentibus uero ducere ad cicatricem ulcus aliquod existens in superficie possibile est transire ad omnia stipticantia etiam si fuerint pharmacosa; 10 habemus enim experientiam multorum talium pharmacorum consolidantium. in dysentericis uero ab esibilibus ad esibilia transire melius est, deinde consequenter ad illa sola non esibilium quaecunque nullam cum stipticatione habent aliam fortem qualitatem annexam, et maxime acredinem et amaritudinem. et enim per se huiusmodi qualitates obseruatae 15 sunt exacerbare omnia ulcera etiam cum miscentur cum stipticis. quoniam autem stiptici uelut differentiae quaedam sunt austerum et ponticum manifestum est; intenditur enim stiptica qualitas in ponticis, exoluitur uero in austeris; quocirca tibi et secundum illa facienti transitionem eius quod 20 est possibile erit maior spes. si enim fuerit certitudinaliter eadem passio in qua obseruatum fuit cydonium uel aliquod ita stipticantium, ad moderate stipticum transibis in eadem passione, quod ut dixi nominant Graeci austerum. si uero 25 ponticorum habueris magis experientiam tanquam iuuantium passionem, ad pontica transibis. manifestum igitur est quoniam eius qui de possibili successus non est aequalis spes

1 et 2 cf. Ducang. s. u. *stipticus* et *ponticus*.

4 in ipsa: num similitudine? immo, in ipsis. Inc. sed omnem singulorum uim spectare oportet.

7 coeliacis: ed. pr. *ylia*cis; *κοιλιακοῖς*. cf. de simpl. med. fac. VII 12 (XII 66 K μάκρ — — στύφει — — κοιλιακαῖς τε καὶ δυσεντερικαῖς μὴ γινῆται δυνάμει). fort. Nic. cum eo quod est *ἡ* illud composuit.

24 in eadem p.: num in ea p.?

[illa quae est de omnibus similibus], sed quantum ad inuicem in similitudine differunt ea ad quae transitionem facimus, tantum in spe quae de possibili.* cognoscetur id quod laudatur ad diarrhoeam a uiro fide digno, et hoc nobis uidetur simillimum eis quae per experientiam cognita sunt; manifestum autem est quoniam et fidem possibilis plurimam praebebit hoc, et fortassis aliquis audebit in ipso et ante tribicani experientiam confidere. in eo uero quod neque historiam adassumpsit neque sufficienter est simile pauca est spes. ita autem et in metaphoris unius auxilii a passione ad passionem similem magis et minus decens est sperare nos secundum similitudinem passionis [minus] exsolutam uel auctam in assumendo historiam uel non assumendo. secundum eundem autem modum et quae ab una particula corporis ad aliam particulam transitio in quantum

1 illa: in marg. *al's illi*; falso aliquis *illi* cum eo quod est *aequalis* coniunxit. ea autem quae sunt illa quae est de omnibus similibus interpolatione adiecta sunt (cf. 514). nam quem sensum illis uerbis subesse aliquis suspicari possit is ita exprimendus erat: *ὅτι οὐκ ἔστιν ἴση εὐτυχήματος ἔλπις ἐν πᾶσι τοῖς ὁμοίοις* uel *περὶ πάντα τὰ ὅμοια*. at illa τοῦ περὶ τὸ δυνατόν εὐτυχήματος hoc ipsum significant. in similibus enim est successus possibilitas. ne autem haec resecare malis quae sunt eius qui de possibili successus, non licebat dicere *ὅτι οὐκ ἔστιν ἴση ἡ ἔλπις ἡ περὶ πάντων τῶν ὁμοίων* sed ita oportebat: *ὅτι οὐκ ἔστι πάντων τ. ὁμ. ἴση ἔλπις*.

3 desunt pauca quorum haec fuit sententia: *ὥσαύτως δὲ καὶ ἀπὸ τῆς ἱστορίας τῇ περὶ τὸ δυνατόν ἐλπίδι* (uel τῇ κατὰ τὴν μεταβάσιν ἐλπίδι) *τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥτιον γίνεται. οἷον ἐ βοήθημά τι γνωσθήσεται ἐπαινούμενον π. διαρρ. ὑπὸ ἀνδρ. ἀξιοπ. κτλ.* cf. 578 ss.

3 id quod: suppluit Nic.

4 uidetur: num uidebitur? an *δοκεῖ* pro eo quod est *δόξει* Nic. legit?

6 cf. 559. nunc transitio historiam adassumpsit (579), itaque fortassis aliquis audebit cet.

12 minus: ex superiore uersu delapsum esse uidetur. cf. 54 12. adnot.

habet quod magis et minus, in tantum differunt ea quae sunt spei.

12 LV. 11F. Cap. Xv in quo ex dictis in praecedenti cap. ab illa parte quae incipit »quo circa tibi et secundum illa facienti transitionem« usque ad finem ipsius capituli addit quaedam facientia ad complementum eorum quae dixit de historia superius in octauo capitulo.

Quoniam autem et secundum iudicium historiae in tantum differt quod magis et minus ut huic quidem sit credendum tanquam uero iam, illi uero tanquam possibili solum, manifestum est ex his: scilicet quod quidem a pluribus fide dignis est scriptum et ita inuentum a nobis licet non multotiens tamen paucies, et cum hoc est simile [non minus] his quae per experientiam cognita sunt, iam enim p. 1223. credibile non minus quam ea quae per experientiam inuenta sunt; in eo uero in quo concordia solum est fidedignorum, non autem fuit unquam uisum a nobis neque est simile his quae cognita sunt, minor est spes; adhuc autem magis [minor] si non fuerint multi qui scripserunt sed unus solus fide dignus, et si nos semel aut bis id sed non multotiens 12 F. uiderimus. gratia autem exempli habeo utique dicere tibi quod quidam elephantiam patiens in quadam uilla earum quae secundum nostram Asiam usque ad aliquod quidem tempus condiaetalis erat cum consuetis; postquam autem cum conuersatione quae ad eum communicauerunt aliqui de passione et ipse fetidus factus est iam et abhorribilis, tugurium ei construens prope uillam in loco eleuato a planitie

4 quo circa cet.: 56²⁰.

18 non minus: ex iis quae secuntur falso iterata esse uidentur, cf. 54¹² adnot.

14 enim: legendum uidetur erit uel est.

18 cognita sunt: num per experientiam c. 8.?² cf. 57⁵. 60¹¹.

19 minor: cf. 51⁴ adnot.

21 cf. supra p. 7. 20 ss.

27 in loco: ἡ δὲ μαλακία omisit aut is qui transcripsit e lib. de simpl. med. fac. aut Nicolaus; cf. 59²¹. 22.

iuxta quendam fontem posuerunt ibi hominem, apparentes
 ei cibaria cotidie tot ut sufficerent sibi ad uiuendum. se-
 cundum canis ortum uero messoribus qui metebant prope
 eam apportatum est uinum odoriferum in lagenâ. qui igitur
 portauit id prope messoribus deponens recessit. illi autem
 cum uenit tempus bibendi, consuetudo erat eis fundendo in
 craterem uinum commodare cum modica aqua; quare post-
 quam accepit adolescens lagenam et fudit in craterem, ce-
 cidit echidna mortua; timentes ne paterentur aliquid a pota-
 tione ipsi quidem biberunt aquam, postquam autem reces-
 serunt dederunt uelut a pietate totum uinum patienti
 elephantiam, iudicantes melius esse ei mori quam uiuere.
 ille autem ab hoc potu sanatus est mirabili quodam modo.
 totum enim quod erat de corio eius ostracos cecidit uelut
 malacostracorum animalium tegimen, quod autem remansit
 molle apparebat sicut caraborum et carcinorum cum cadit
 ostracum quod est in circuitu. aliud etiam tale ex simili
 casu factum est in Mysia quae secundum Asiam non longe
 a nostra ciuitate. homo quidam elephantiam patiens ad
 usum iuit aquarum thermarum per se natarum spe com-
 modi. amica uero erat ei serua pulcra multos amatores
 habens. huic et alia quae secundum domum et etiam quae
 secundum cellarium committebat confidenter. hospitantibus
 autem ipsis cum utebantur aquis in domo propinqua exi-
 stente in loco arido pleno echidnis cecidit quaedam earum
 in lagenam uini negligenter repositam et mortua est. bonam
 autem iauentionem existimans esse id quod accidit illa ado-

1 *apparentes*: *apparantes*? an *apportantes*?

6 *in craterem*: ed. pr. *in cratere*, cf. 59a.

7 *quare*: *ὥστε*, cf. 652s. graece *ὥς δὲ*, cf. 6421.

14 *ostracos*: pro illo *ὀχθώδες* ex iis quae secuntur natum.

16 ed. pr. *karaborum* et *kimorum*.

21 *pulcra*: om. *νέα τε καὶ*, cf. 5827 adnot.

23 *committebat confid.*: *ἐπίστευεν*; om. *ὁ κάμνων*, cf. 5827 adnot.

24 *propinq. exist.*: *παραινέμενον ἔχουσαν χερσίων*. fort. is qui transcripsit mutauit.

habens artis et dominus sui. Ille autem bibens ipsum con-
 sultat illi qui erat in anguria sanatus est. duo quidem
 sunt haec: *www.libtool.com.cn* experimentum primum ex causa: aliud uero
 est cum hoc tertium a nostra imitatione. quidem enim qui
 agrotabat hac agrotatione philosophorum existens. quae
 secundum multos annos antebatur fortiter. et mori quam
 vivere potius eligebat incendo ea vivere. manifestum dictis
 data causa ei. ipse autem erat expertus in anguria animi
 et utebatur amico mirabiliter directo in tali doctrina. inten-
 dens igitur in artibus simul cum illo sanatus est imitari ea
 quae per experientiam cognita sunt. et bibens unum ita
 pharmacum factus est leprosus. tempore autem post sa-
 namus eius lepram per pharmaca consuecta. quartus
 autem ultra hos artem habens capere echidnas uiuas in
 principio erat passionis. communicabat autem nobiscum ut
 citissime sanaretur. uenam igitur ei incidentes et purgantes
 ipsum pharmaco euacuante quae nigra, uti echidnas quas
 p. 122. uenabatur iussimus, praeparando in olla sicut anguillas; et
 ille quidem ita curatus est transpirante ei passione. alius
 uero quidam uir diues non nostras sed de media Thracia
 uenit somnio mouente eum apud Pergamum; deinde deo
 iubente ei bibere de pharmaco quod per echidnas quolibet
 die et ungere ab extra corpus transcendit passio non multos
 post dies in lepram; curata fuit uero rursus et haec passio
 per pharmaca quae iussit deus. ex his autem omnibus ex-
 perientiis nos promoti confisi fuimus uti pharmaco copioso
 quod per echidnas per modum quem dixit deus (nominant
 autem id theriacam antidotum), et adhuc sale theriacali,
 quod praeparant iam multi comburentes uiuas echidnas
 simul cum quibusdam pharmacis in uase figulari nouo, et
 cum his adhuc esu echidnarum. auferimus autem capita
 earum simul cum caudis, sicut et in paniculorum theriaca-

6 sec. m. annos: cf. supra p. 8.

7 faciendo: διακειμένω. uidetur κεμένω legisse.

81 esu ech.: ἐχιδνῶν ἔδωδῃ (XI 148).

82 paniculorum: ed. pr. panniculorum (ἀπρίλοι XII 916 K).

hanc praeparatione. non tamen simpliciter uel confestim
uenimus ad singulum illorum sed purgamus prius, ut dictum
est, et aliquando etiam phlebotomamus quando aetas non
prohibet et affuerit robur. hoc, scilicet in uere incipere
5 curam, commune est ad multas chronicas passiones. dicta 13 F.
sunt autem a me haec ample quoniam multa secundum
casum et imitationem eius inueniuntur. sicut enim nobis
fortuna plura uidere ex casu unius auxilii praebuit, ita et
secundum alium casum aliquid aliud eorum quae secundum
10 artem inuentum est.

Cap. XI in quo per modum additionis in hoc libro agit
de moribus et dictis quae debent esse in empiricis.

Iste quidem sermo est qui est proprius empiricae medi- 13 I. V.
catuae non indigens alia additione ad bene medicandum.
15 addiderunt attamen illi qui uocauerunt seipsos praesides.
ut autem sit manifestum quod dicitur non pigritabo pertran-
sire in exemplo et id. proponatur itaque quaesitum esse, p. 1226.
sicut et quaeritur, quis sit finis medicatiuae; ego quidem
aio empiricum qui custodit firmiter suam haeresin respon-
20 dere illi, qui proposuit hoc problema ita: omnia quae sunt
praeter naturam in corpore conor curare et ostendere per
opera promissionem. siue igitur integritatem uolueris hoc
uocare siue sanitatem siue acquisitionem integritatis siue
acquisitionem sanitatis siue sanum esse siue sanari siue id
25 quod est secundum naturam in corpore custodire et guber-
nare, nil differt, solum sum sufficiens ostendere per opera
promissionem meam. audio autem sophistas non solum ea
quae nunc dixi dicentes sed etiam alia adicientes et diffe-
rentes abinuicem et conterentes tempus inuani. mihi autem
30 non est curae in multiloquium uanum aspicere, uacanti in

2 dictum est: 60 1c.

20 *ost. p. op.*: cf. XIV 623 s. 669. XIX 15 K. al. (*δὲ ἔργων ἐπι-
δείκνυσθαι τὴν τέχνην.*)

24 *sanitatis*: in marg. *al* scientie; cf. supra p. 5.

25 *solum sum*: 1. *solum sim* (an si solum? cf. 4630).

operibus artis et eis intendenti. ita depono empiricum facere
 responsionem. si enim temptauerit discordiam factam de
 fine medicatiuae iudicare, cogetur dialectica theorematum tan-
 gere quae ipse ait euitare. demonstratum autem fuit et
 hoc a me per unum totum librum in quo ostenditur quis
 sit finis medicatiuae. multo autem magis neque rationes
 aliquas ipse petet sicut Serapio et Menodotus. opere enim
 oportet magis quam ratione ostendere artem, fugiendo dia-
 lecticam sine qua non est possibile petere sermones conclu-
 sivos et syllogisticos. fingetque hoc talis, neque si horum
 ipsorum quae dixi est aliqua differentia scire; neque tempta-
 bit soluere rationes quae contrarium aliquod videntur osten-
 dere eis quae sunt euidentia, quas rationes uocant sophi-
 smata, sed spernet eas, et ab omnibus aliis rationibus quae-
 cunque sunt de rebus immanifestis abcedet, considerans
 quomodo singulum sophismatum ita habet suasiones repre-
 hensibiles ut neque dialecticis sint promptae eorum solu-
 tiones. at uero neque multiloquus neque longiloquus erit
 p. 1227. empiricus, sed pauca loquetur et rara, sicut et Pyrrhon
 scepticus qui ueritatem quaerens et non inueniens ambigebat
 de omnibus immanifestis, in die operationibus sequens eu-
 identia, de omnibus autem quae sunt extra haec ambigens.
 qualis autem est secundum totam uitam scepticus talis est
 circa medicatiuam empiricus, neque in gloria deficiens neque

4 *ait euitare*: cf. Serm. adu. Emp. p. 70 G ed. Frob. 1562
quippe se tum alias disciplinas, tum dialecticen fugere concedent. de
 sect. 5 (I 77 K.).

5 *librum*: cf. in Hipp. de acut. m. uict. comm. I 2 (XV 421 K).
 Ackermannus (p. CLXXXVIII K) inter eos posuit qui nondum typis
 uulgati tamen extent.

10 *hoc*: cf. 3814. adnot.

10 *talis*: ὁ τοιοῦτος.

16 *reprehensibiles*: num irreprehensibiles?

21 *die*: quid hoc sit »ambigo«. expungerem modo dicere habe-
 rem unde natam sit. an uitae legendumst? cf. Laert. D. IX 62.

superbus existens et uir non plasmatus et absque uana gloria, sicut ait Timon fuisse Pyrrhonem. mirabuntur autem de arte eius homines, sicut de ea quae Hippocratis illi qui apud eum, si ostenderit per opera ipsam magnam, dearticulationes sanans melius aliis, et ea quae frequenter dearticulantur prohibens hoc pati, et sanans fracturas et plagas et ulcera et dispositiones quas non poterant alii curare, et praedicens ea quae futura sunt prouenire, et aliquando aliqua eorum quae sunt circa laborantem antequam interroget ab eo dicens ipse, et similiter aliqua eorum quae iam facta 14 r. sunt. omnia enim huiusmodi ostendens Hippocrates gloriam Asclepii habuit ab omnibus qui secundum eum, non utique per deum interrogans eum qui per tria sermonem, sicut Serapio, neque tripodem, sicut Glaucias, aut libros scribens 15 decem milium uerborum, deinde ipse rursus diuidens eos bifariam ut alteruter sit per se, aut sicut Menodotus qui nunquam defecit ab iniuria et bomolochia aduersus medicos, uel manifeste latrans sicut canis uel simpliciter iniurians sicut homo qui est in platea aut uituperans bomolochice, dicens 20 eos drimymoros et drimyleones et deauratos et multis aliis

1 uir: fort. a Nic. adiectum; cf. 379 adnot.

1 plasmatus: *plasmatis* an *plasmaticus*? in marg. al' *pusillanimus* quae uidetur coniectura esse. Inc. *non composite ambulans, neque fucatis gestibus*. Cast. *dissimulator*.

5 ea: ed. pr. *eas*.

14 tripodem: cf. Sprengel, Hist. med. I ind.

14 ed. pr. *glaucius*.

15 uerborum: Inc. *uersuum*, admodum probabiliter; cf. supra p. 9.11.

17 ed. pr. *bemolochia*.

18 simpliciter: ed. pr. *similiter*; in marg. al's *simpliciter* (*simpl. iniur. opp. manif. latr.*).

19 homo in platea: cf. supra p. 15.

20 ed. pr. *drimimoros* et *drimiliones*. Inc. *δριμυμάχους* et *δριμυλέοντας*. illud est in Steph. Thes. ed. Didot. ex Osanni symbola. qui cum c. 9. p. 65 (ed. Frob. 1562) idem legi dicit errat. *δριμυλέων* nescio cur non receptum sit.

20 deauratos: *χρυσούς*, cf. Laert. D. X 8 (*Πλάτωνα χρυσούν*).

talibus nominibus nuncupans dogmaticos qui ante ipsum medicos et philosophos. quoniam autem non est irreprehensibilis in empirica fallacia Menodotus, sed in dogmaticis ipsis est temerariorum ad enuntiationem, licet tibi discere p. 1228. a nostris submemorationibus quas facimus de his quae in 5 Seuerum ab eo dicta sunt; adhuc autem magis in illis in quibus contradicit Asclepiadi dicens quoniam certitudinaliter sciebat omnia eius dogmata esse falsa, quamuis infinites in multis suis conscriptionibus depoposcerit omnibus immanifestis accedere tanquam fortassis existentibus ueris fortassis 10 autem non existentibus; sed in his in quibus redarguit Asclepiadem de ueritate, putat certitudinaliter interemisse uerba eius tanquam neque quod contingens habentia. sed Pyrrhon quem laudat non erat talis sed quietus quidem et mansuetus, uidelicet pauca uerba loquens, sicut conuenit, 15 nisi aliqua necessitas adueniret; qualis aduenit quandoque medico uere empirico operibus magis et non uerborum multitudine gloriam sibi acquirenti; qui cum promisit dispositionem quandam magnam sanare, deinde deberet operari per chirurgiam et postea curare per pharmaca, sicut ostendit postea per opera; quare debente eo operari accessit quidam lirosus medicus et delirabat multa, euertens ratione 20

3 *fallacia*: Inc. *disciplina*. Cast. *facultate*. ego frustra quae-
siui. eiusmodi aliquid qualia sunt ἐποχή uel εὐλάβεια requiritur (cf.
in *dogmaticis ipsis*).

4 *temer.*: cf. XIX 52 (τολμηρότατοι — — ἀποφαίνεσθαι).

5 *submemor.*: de lib. prop. 9 (XIX 38 K).

5 *fecimus* legendum uidetur.

6 in *Seuerum*: ed. pr. *inseuere* (recte Ino.).

6 in *illis*: cf. de nat. fac. I 14 (II 52 K) τὰ μὲν Ἀσκληπιάδου
Μηνόδοτος ὁ ἐμπειρικὸς ἀφύκτως ἐξελέγχει.

18 *promisit*: ed. pr. *promissit* ut 658 *commisserunt*.

21 *quare*: ὥστε ut uidetur pro ὡς δὲ ut 597 (ὅς ἐπαγγελάμε-
νος — — εἰτ' ἐμελλε χειρουργεῖν — — δι' ἔργων ὡς δὲ μέλλοντος
αὐτοῦ χ. προσῆλθε τις — — ἄνθρωπον, ἐν ῥῆμα λέγων — — ἐκρά-
τησε. cf. 5922—602 graece).

22 *lirosus*: Ducang. *liramentum* pro eo quod est *deliramentum*

quoniam non oportet incidere hominem, unum uerbum dicens ipse laboranti et propriis eius uicit sophismata; uerbum autem fuit tale: ego quidem recedo ad praesens ut considerantes uos uerba istius et opera mea quae semper uidistis credatis cui placuerit uobis; et haec cum dixit recessit de domo. egressus est etiam et sophista necessario, quem delirare dimittentes proprii laborantis remiserunt ad illum qui operibus ostendebat artem et commiserunt ei curam. nedum enim ille, qui erat sophista, uerum etiam neque Demosthenes ipse, qui fuit peritissimus, suaderet unquam ut non committerent se homines his qui uere per opera ostenderunt hanc artem. et tamen aduersus illum qui ualde ornauit eam Hippocratem Serapionus Asclepius a ruptuose incidere ausus est, relinquens sicut primus medicorum in dogmatibus laudes mirabiles sui ipsius, aliorum autem antiquorum a quibus adhuc et nunc ars decoratur neque parum memorans.

Cap. XII et ultimum in quo improbat empiricos in eo quod dicebant quod ad artium omnium constitutionem sufficiunt sensus et memoria.

In tantum autem ego deficio dicere partem esse empiriae medicinalis sermonem epilyticum idest solutiuum et anticategoreticum idest contraloquentem (ita enim eos uocant), quare increpo illos qui eos scripserunt, et maxime anticategoreticum

positum inuenisse se testatur. Nic. fort. cum ληρεῖν λῆρος cet. illud composuit.

1 XIV 628 K ἐν μόνον φεγγάμενος.

2 propriis: ed. pr. protinus. in marg. αὐτὰ propriis; cf. 653 (uos).

6 etiam: autem legendum uidetur.

11 cf. Therap. III 7 (X 208 K) Θεσσαλὸς ὁ δεῦτερος Ἀσκληπιός.

13 a ruptuose: Inc. tanta impudentia. Cast. impudenter. ego frustra quaesui.

14 dogmatibus: Inc. commentarios. (Σεραπίωνος δόγματα?)

15 ars decoratur: cf. X 1011 K κοσμήσαι τὴν τέχνην.

21 idest solut., idest contr.: cf. 379 adnot.

23 quare: ὥστε (τοσοῦτον 65 20).

lescens attulit id domino suo. ille autem bibens ipsum con-
 similiter illi qui erat in tugurio sanatus est. duo quidem
 sunt haec documenta experientiae quae ex casu; aliud uero
 est cum his tertium a nostra imitatione. quidam enim qui
 aegrotabat hac aegritudine philosophorum existens, qua
 secundum multos annos anxiabatur fortiter, et mori quam
 uiuere potius eligebat iacendo ita misere, manifestavi dictos
 duos casus ei. ipse autem erat expertus in auguriis auium
 et utebatur amico mirabiliter directo in tali doctrina. inten-
 dens igitur in auius simul cum illo suasus est imitari ea
 quae per experientiam cognita sunt, et bibens uinum ita
 pharmacatum factus est leprosus. tempore autem post sa-
 nauimus eius lepram per pharmaca consueta. quartus
 autem ultra hos artem habens capere echidnas uiuas in
 principio erat passionis, communicabat autem nobiscum ut
 citissime sanaretur. uenam igitur ei incidentes et purgantes
 ipsum pharmaco euacuante quae nigra, uti echidnis quas
 p. 1225. uenabatur iussimus, praeparando in olla sicut anguillas; et
 ille quidem ita curatus est transpirante ei passione. alius
 uero quidam uir diues non nostras sed de media Thracia
 uenit somnio mouente eum apud Pergamum; deinde deo
 iubente ei bibere de pharmaco quod per echidnas quolibet
 die et ungere ab extra corpus transcidit passio non multos
 post dies in lepram; curata fuit uero rursus et haec passio
 per pharmaca quae iussit deus. ex his autem omnibus ex-
 perientiis nos promoti confisi fuimus uti pharmaco copioso
 quod per echidnas per modum quem dixit deus (nominant
 autem id theriacam antidotum), et adhuc sale theriacali,
 quod praeparant iam multi comburentes uiuas echidnas
 simul cum quibusdam pharmacis in uase figulari nouo, et
 cum his adhuc esu echidnarum. auferimus autem capita
 earum simul cum caudis, sicut et in paniculorum theriaca-

6 sec. m. annos: cf. supra p. 8.

7 iacendo: διακειμένω. uidetur κεμένω legisse.

31 esu ech.: ἐχιδνῶν ἔδωδῃ (XI 148).

32 paniculorum: ed. pr. πανniculorum (ἀπτιστοι XII 918 K).

hum praeparatione. non tamen simpliciter uel confestim
uenimus ad singulum illorum sed purgamus prius, ut dictum
est, et aliquando etiam phlebotomamus quando aetas non
prohibet et affuerit robur. hoc, scilicet in uere incipere
5 curam, commune est ad multas chronicas passiones. dicta 13 F.
sunt autem a me haec ample quoniam multa secundum
casum et imitationem eius inueniuntur. sicut enim nobis
fortuna plura uidere ex casu unius auxillii praebuit, ita et
secundum alium casum aliquid aliud eorum quae secundum
10 artem inuentum est.

Cap. XI in quo per modum additionis in hoc libro agit
de moribus et dictis quae debent esse in empiricis.

Iste quidem sermo est qui est proprius empiricae medi- 13 I. V.
catuae non indigens alia additione ad bene medicandum.
15 addiderunt attamen illi qui uocauerunt seipsos praesides.
ut autem sit manifestum quod dicitur non pigritabo pertran-
sire in exemplo et id. proponatur itaque quaesitum esse, p. 1226.
sicut et quaeritur, quis sit finis medicatiuae; ego quidem
aio empiricum qui custodit firmiter suam haeresin respon-
20 dere illi qui proposuit hoc problema ita: omnia quae sunt
praeter naturam in corpore conor curare et ostendere per
opera promissionem. siue igitur integritatem uolueris hoc
uocare siue sanitatem siue acquisitionem integritatis siue
acquisitionem sanitatis siue sanum esse siue sanari siue id
25 quod est secundum naturam in corpore custodire et guber-
nare, nil differt, solum sum sufficiens ostendere per opera
promissionem meam. audio autem sophistas non solum ea
quae nunc dixi dicentes sed etiam alia adicientes et diffe-
rentes abinuicem et conterentes tempus inuani. mihi autem
30 non est curae in multiloquium uanum aspicere, uacanti in

2 dictum est: 60 1c.

20 *ost. p. op.*: cf. XIV 623 s. 669. XIX 15 K. al. (*δὲ ἔργον ἐπι-
δείκνυσθαι τὴν τέχνην*.)

24 *sanitatis*: in marg. al' *scientie*; cf. supra p. 5.

25 *solum sum*: l. *solum sim* (an si *solum*? cf. 4630).

operibus artis et eis intendent. ita deosco empiricum facere
 responsionem. si enim temptauerit discordiam factam de
 fine medicatiuae iudicare, cogetur dialectica theoremata tan-
 gere quae ipse ait euitare. demonstratum autem fuit et
 hoc a me per unum totum librum in quo ostenditur quis
 sit finis medicatiuae. multo autem magis neque rationes
 aliquas ipse petet sicut Serapio et Menodotus. opere enim
 oportet magis quam ratione ostendere artem, fugiendo dia-
 lecticam sine qua non est possibile petere sermones conclu-
 sivos et syllogisticos. fingetque hoc talis, neque si horum
 ipsorum quae dixi est aliqua differentia scire; neque tempta-
 bit soluere rationes quae contrarium aliquod uidentur osten-
 dere eis quae sunt euidencia, quas rationes uocant sophi-
 smata, sed spernet eas, et ab omnibus aliis rationibus quae-
 cunque sunt de rebus immanifestis abcedet, considerans
 quomodo singulum sophismatum ita habet suasiones repre-
 hensibiles ut neque dialecticis sint promptae eorum solu-
 tiones. at uero neque multiloquus neque longiloquus erit
 p. 1227. empiricus, sed pauca loquetur et rara, sicut et Pyrrhon
 scepticus qui ueritatem quaerens et non inueniens ambigebat
 de omnibus immanifestis, in die operationibus sequens eui-
 dentia, de omnibus autem quae sunt extra haec ambigens.
 qualis autem est secundum totam uitam scepticus talis est
 circa medicatiuam empiricus, neque in gloria deficiens neque

4 *ait euitare*: cf. Serm. adu. Emp. p. 70 G ed. Frob. 1562
quippe se tum alias disciplinas, tum dialecticem fugere concedent. de
 sect. 5 (I 77 K.).

5 *librum*: cf. in Hipp. de acut. m. uict. comm. I 2 (XV 421 K).
 Ackermannus (p. CLXXXVIII K) inter eos posuit qui nondum typis
 uulgati tamen extent.

10 *hoc*: cf. 38¹⁴. adnot.

10 *talis*: ὁ τοιοῦτος.

16 *reprehensibiles*: num irreprehensibiles?

21 *die*: quid hoc sit »ambigo«. expungerem modo dicere habe-
 rem unde natam sit. an *uitae* legendum sit? cf. Laert. D. IX 62.

superbus existens et uir non plasmatus et absque uana gloria, sicut ait Timon fuisse Pyrrhonem. mirabuntur autem de arte eius homines, sicut de ea quae Hippocratis illi qui apud eum, si ostenderit per opera ipsam magnam, dearticulationes sanans melius aliis, et ea quae frequenter dearticulantur prohibens hoc pati, et sanans fracturas et plagas et ulcera et dispositiones quas non poterant alii curare, et praedicens ea quae futura sunt prouenire, et aliquando aliqua eorum quae sunt circa laborantem antequam interroget ab eo dicens ipse, et similiter aliqua eorum quae iam facta 14 r. sunt. omnia enim huiusmodi ostendens Hippocrates gloriam Asclepii habuit ab omnibus qui secundum eum, non utique per deum interrogans eum qui per tria sermonem, sicut Serapio, neque tripodem, sicut Glaucias, aut libros scribens 15 decem milium uerborum, deinde ipse rursus diuidens eos bifariam ut alteruter sit per se, aut sicut Menodotus qui nunquam defecit ab iniuria et bomolochia aduersus medicos, uel manifeste latrans sicut canis uel simpliciter iniurians sicut homo qui est in platea aut uituperans bomolochice, dicens 20 eos drimymoros et drimyleones et deauratos et multis aliis

1 uir: fort. a Nic. adiectum; cf. 37 s adnot.

1 plasmatus: *plasmatis* an *plasmaticus*? in marg. al' *pusillanimus* quae uidetur coniectura esse. Inc. *non composite ambulans, neque fucatis gestibus*. Cast. *dissimulator*.

5 ea: ed. pr. *eas*.

14 tripodem: cf. Sprengel, Hist. med. I ind.

14 ed. pr. *glaucius*.

15 uerborum: Inc. *uersuum*, admodum probabiliter; cf. supra p. 9.11.

17 ed. pr. *bemolochia*.

18 simpliciter: ed. pr. *similiter*; in marg. al's *simpliciter* (*simpl. iniur. opp. manif. latr.*).

19 homo in platea: cf. supra p. 15.

20 ed. pr. *drimimoros* et *drimiliones*. Inc. *δριμυμάρους* et *δριμυλέοντας*. illud est in Steph. Thes. ed. Didot. ex Osanni symbola. qui cum c. 9. p. 65 (ed. Frob. 1562) idem legi dicit errat. *δριμυλέων* nescio cur non receptum sit.

20 deauratos: *χρυσούς*, cf. Laert. D. X 8 (*Πλάτωνα χρυσοῦν*).

talibus nominibus nuncupans dogmaticos qui ante ipsum medicos et philosophos. quoniam autem non est irreprehensibilis in empirica fallacia Menodotus, sed in dogmaticis ipsis est temerariorum ad enuntiationem, licet tibi discere p. 1228. a nostris submemorationibus quas facimus de his quae in 5 Seuerum ab eo dicta sunt; adhuc autem magis in illis in quibus contradicit Asclepiadi dicens quoniam certitudinaliter sciebat omnia eius dogmata esse falsa, quamuis infinities in multis suis conscriptionibus depoposcerit omnibus immanifestis accedere tanquam fortassis existentibus ueris fortassis 10 autem non existentibus; sed in his in quibus redarguit Asclepiadem de ueritate, putat certitudinaliter interemisse uerba eius tanquam neque quod contingens habentia. sed Pyrrhon quem laudat non erat talis sed quietus quidem et mansuetus, uidelicet pauca uerba loquens, sicut conuenit, 15 nisi aliqua necessitas adueniret; qualis aduenit quandoque medico uere empirico operibus magis et non uerborum multitudine gloriam sibi acquirenti; qui cum promisit dispositionem quandam magnam sanare, deinde deberet operari per chirurgiam et postea curare per pharmaca, sicut ostendit postea per opera; quare debente eo operari accessit quidam lirosus medicus et delirabat multa, euertens ratione

3 *fallacia*: Inc. *disciplina*. Cast. *facultate*. ego frustra quae-siui. eiusmodi aliquid qualia sunt εποχή uel εὐλάβεια requiritur (cf. in *dogmaticis ipsis*).

4 *temer.*: cf. XIX 52 (τολμηρότατοι — — ἀποφαίνεσθαι).

5 *submemor.*: de lib. prop. 9 (XIX 38 K).

5 *fecimus* legendum uidetur.

6 in *Seuerum*: ed. pr. *inseuere* (recte Inc.).

6 in *illis*: cf. de nat. fac. I 14 (II 52 K) τὰ μὲν Ἀσκληπιάδου Μηνόδοτος ὁ ἐμπειρικὸς ἀφύκτως ἐξελέγχει.

18 *promisit*: ed. pr. *promissit* ut 65s *commisserunt*.

21 *quare*: ὥστε ut uidetur pro ὡς δὲ ut 597 (ὅς. ἐπαγγελάμενος — — εἰς' ἐμεῖς χειρουργεῖν — — δι' ἔργων. ὡς δὲ μέλλοντος αὐτοῦ χ. προσῆλθε τις — — ἄνθρωπον, ἐν ὃνμα λέγων — — ἐκράτησα. cf. 5922—60s graece).

22 *lirosus*: Ducang. *liramentum* pro eo quod est *deliramentum*

quoniam non oportet incidere hominem, unum uerbum dicens ipse laboranti et propriis eius uicit sophismata; uerbum autem fuit tale: ego **quidem recedo** ad praesens ut considerantes uos uerba istius et opera mea quae semper uidistis credatis cui placuerit uobis; et haec cum dixit recessit de domo. egressus est etiam et sophista necessario, quem delirare dimittentes proprii laborantis remiserunt ad illum qui operibus ostendebat artem et commiserunt ei curam. nedum enim ille, qui erat sophista, uerum etiam neque Demosthenes ipse, qui fuit peritissimus, suaderet unquam ut non committerent se homines his qui uere per opera ostenderunt hanc artem. et tamen p. 1229. aduersus illum qui ualde ornauit eam Hippocratem Serapio nouus Asclepius a ruptuose incidere ausus est, relinquens sicut primus medicorum in dogmatibus laudes mirabiles sui ipsius, aliorum autem antiquorum a quibus adhuc et nunc ars decoratur neque parum memorans.

Cap. XII et ultimum in quo improbat empiricos in eo quod dicebant quod ad artium omnium constitutionem sufficiunt sensus et memoria.

20 In tantum autem ego deficio dicere partem esse empiriae medicinalis sermonem epilyticum idest solutium et anticategoreticum idest contraloquentem (ita enim eos uocant), quare increpo illos qui eos scripserunt, et maxime anticateg-

positum inuenisse se testatur. Nic. fort. cum *ληρεῖν λῆρος* cet. illud composuit.

1 XIV 628 K *ἐν μόνον φθελγόμενος.*

2 *propriis*: ed. pr. *protinus*. in marg. *ad propriis*; cf. 653 (uos).

6 *etiam*: autem legendum uidetur.

11 cf. Therap. III 7 (X 208 K) *Θεσσαλὸς ὁ δεύτερος Ἀσκληπίος.*

13 a *ruptuose*: Inc. *tanta impudentia*. Cast. *impudenter*. ego frustra quaesiui.

14 *dogmatibus*: Inc. *commentarios*. (*Σεραπίωνος δόγματα*?)

15 *ars decoratur*: cf. X 1011 K *κοσμήσαι τὴν τέχνην.*

21 *idest solut.*, *idest contr.*: cf. 379 adnot.

23 *quare*: *ὥστε* (τοσοῦτον 65 20).

proculum. quoniam et ad inanes nominant. non enim po-
 tuit uicere ueritatem quae est in eis. uicere uolentes
 sensum ueritatem et non tam ad uerum uerum ueritatem
 ueritatem. ut ueritatem est ueritatem in ueris al-
 teram ueritatem ueritatem et ueritatem ueritatem
 et ueritatem. et quoniam non est aliquid aliquid in ipsis
 non ueritatem per se ad in eis ueritatem ueritatem
 ut in eis non ueritatem non ueritatem. si uero
 est aliquid aliquid in anima ueritatem. sicut Heraclides
 Tarentinus et alii quidem non ueritatem se empiri-
 ca ueritatem ueritatem sunt primo in illa ueritatem. ego nam-
 que puto esse ueritatem aliquid talem in hominibus: Taren-
 tine autem quoniam est quidem ueritatem. et ueritatem uti ea in
 ueritatem. Sicut autem qui permansit inuicetatus in ipsa
 tantum est deterior medicus Hippocrate quantum est melior
 eo Menodotus. multoties quidem introducens aliud tertium
 praeter memoriam et sensum. et uocans epillogismum hoc
 tertium. multoties autem et praeter memoriam nihil aliud
 ponens quam epillogismum, sicut in iudicatione eorum quae
 ad Senarium ab eo scripta sunt ostendi. scribere uero sophi-
 smata ad redargutionem ut ipse dicit aliorum empiricorum
 non est solum non curiale sed summe rude etiam. non
 enim est operatio artis empiricorum soluere sophismata, sed
 Aristotelis et Chrysippi et aliorum circa logicam theoriam
 exercitatorum. si uero oportet concedere ut adiciatur suae
 rationi empiria, hoc non solum fecit sufficienter Theudas in
 introductorio, immo et superflue in aliquibus. dictum est

1 ad haereseos: cf. de lib. prop. 9 (XIX 38K) *Σεραντινος πρὸς τὴν ἀληθείαν*.

2 ueritatem: legendum uidetur uirtutem, cf. 665. 9. 11. 12.

14 inuicetatus: ed. pr. ut exercitatus.

16 eo: Heraclide; tantum quantum (6615) non est premendum.

19 quam epillogismum: quam sensum puto.

19 in iudicatione: cf. 645 adnot.

22 curiale: cf. Ducang. (gall. courtois).

autem a me et de his sufficienter in monumentis scriptis in
 eius introductorio. et nunc demum scripsi hunc librum 15 F.
 ostendens quomodo possibile sit ei qui permittit substantiam
 totam inuenire constituere medicatuiam artem empirice abs-
 que quod coadsit usus rationis. quae autem conatus est
 dicere Asclepiades sophisticè quod empiria est inconsistibilis,
 per alium librum dudum a me factum soluta sunt. quantum
 autem iuuat in unaquaque arte uera ratio adiecta his quae
 per experientiam cognita sunt, in libris therapeuticae me-
 thodi scriptum est. demonstratum est etiam quoniam una
 est ratio quam naturaliter habemus omnes homines per
 aliud negotium in quo de communi ratione pertransiui,
 ostendens quod omnia de quibus enuntiamus alia quidem
 ex sensu cognita sunt solo, alia uero cum eo [quidem]
 quod aduenit eis aliqua logica seu rationalis notitia asse-
 quentis et repugnantis, et esse notitiae eorum quae asse-
 quuntur hanc quidem ex necessitate quam euidenter uident
 qui sunt natura syneti, aliam uero esse contingentem non
 tamen ex necessitate consistentem, et errare plurimos homi-
 num prae temeritate ponendo quod est contingens ut neces-
 sarium; in quo modo et dogmatica dissonantia habuit
 generationem, a qua si abstinuerimus a pluribus quidem

1 in monumentis cet.: de lib. prop. 9 (XIX 38 K).

3 qui permittit cet.: τῷ ἀριμενῶ τοῦ — — εὐλόγειν.

5 quae cet.: cf. de sect. 5 (I 75 K).

7 alium librum: fortasse eum quem de lib. prop. 8 (XIX 38 K)
 memorat ὅτι π. τ. Ἀσκληπ. δογμάτων.

9 ther. meth.: Therap. I 3 (X 28 ss. K) II 6 (X 122 ss. K) al.

10 una: fort. pro τις legit εἷς.

12 aliud negotium: cf. de lib. prop. 12 (XIX 44 K). (neg. πραγ-
 ματεία.)

14 quidem: ex superiore uersu delapsum, cf. 54 12 adnot.

15 seu rationalis: cf. 37 9 adnot.

16 notitiae: ed. pr. notie; de genet. cf. 51 9 adnot.

18 natura syneti: φύσει συνετοί cf. X 30. 944. XIX 53 K al.

superabimur, cunctabimur uero de aliquibus cunctatim
 p. 121. adinsecum sicut geometrae et rationales et arithmetici. con-
 tingit autem et empiricos medicos discordari abinsecum
 propter eandem causam, sicut in monumentis quae de disso-
 nantia eorum dictum est.

5

Explicit liber Galeni qui dicitur subfiguratio empirica
 translatus a magistro Nicolao de Regio de Calabria anno
 domini Mccccli de mense maii.

1 *superabimur*: Inc. recte ut uidetur interpretatus: *plura qui-
 dem erunt quae ignorabimus propter immensam difficultatem.*

1 *cunctabimur* cet.: Therap. I 4 (X 34 K) πάντως ἂν που συνε-
 φέρησαν ἀλλήλοις ὥςπερ οἱ ἀριθμητικοὶ τε καὶ γεωμέτραι καὶ οἱ λογι-
 στικοὶ (ἀρ. et λογιστ. etiam XIX 59 K).

2 *arithm.*: fort. de metris cogitavit Nic.

4 *in monumentis* cet.: cf. de lib. prop. 9 (XIX 38 K).

de: om. ed. pr.

Galenī de simplicium medicamentorum temperamentis
et facultatibus l. XI c. 1. (XII 312 ss. K) ὅτι δὲ καθαίρουσιν
(αἱ τῶν ἐχιδνῶν σάρκες) διὰ τοῦ δέρματος ἅπαν τὸ σῶμα
γινῶναι σοὶ πάρεστι ἀξ ὧν ἐπειράθην ἐγὼ ἔτι νέος γενό-
μενος ἐπὶ τῆς ἡμετέρας Ἀσίας· ὧν ἕκαστον ἐφεξῆς ἦδη 58 21 Nic.
δίδειμι. ἄνθρωπος νοσῶν τὸ καλούμενον πάθος ἐλέφαντα
μέχρι μὲν τινος ὁμοδίατος ἦν τοῖς συνήθεσιν, ἐπεὶ δ' ἐκ
τῆς πρὸς αὐτὸν κοινωνίας τε καὶ ὁμιλίας ἐκοινώνησαν μὲν 25
ἔτι τοῦ πάθους, αὐτὸς δὲ δυσώδης ἦν ἦδη καὶ εἰδεχθῆς,
10 καλύβην αὐτῷ πηξάμενοι πλησίον τῆς κώμης ἐπὶ χθαμαλοῦ
του λόφου παρὰ τινι πηγῇ ἰδρύουσιν ἐν αὐτῇ τὸν ἄνθρω- 59
πον φέροντες τροφὰς αὐτῷ ἐφ' ἡμέραν τοσαύτας ὅσον ἀπο-
ζῆν ἱκανῶς. περὶ δὲ κυνὸς ἐπιτολὴν θερισταῖς πλησίον
αὐτοῦ θερίζουσιν ἐκομίσθη τις οἶνος ἐν κεραμίῳ μάλ' εὐώ-
15 δης· ὃν ὁ μὲν κομίσας ἐγγὺς τῶν θερίζοντων καταθείς ἐχω- 5
ρίσθη· τοῖς δ' ὥς ἤκεν ὁ καιρὸς τοῦ πίνειν ἔθος μὲν ἦν
αὐτοῖς ἐκχεοῦσιν εἰς κρατῆρα μεθ' ὕδατος συμμέτρου κεραν-
νῆναι τὸν οἶνον· ὥς δὲ ἀνελομένου νεανίσκου τὸ κεράμιον
ἐξέχεον τότε τὸν οἶνον εἰς τὸν κρατῆρα συνεξέπεσεν ἔχιδνα
20 νεκρά· δείσαντες οὖν οἱ θερισταὶ μὴ τι πάθοιεν ἐκ τοῦ
πόματος αὐτοὶ μὲν ὕδατος ἔπιον, ὥς δ' ἀπηλλάττοντο χα- 10
ρίζονται δῆθεν ὑπὸ φιλανθρωπίας τῷ τὸν ἐλέφαντα νοσοῦντι
τὸν ὅλον οἶνον, ἄμεινον αὐτῷ κρίναντες εἶναι τεθνάναι μάλ-

11 του: τοῦ uolg.

12 ἡμέρας: ἡμέρας ed. Basil. a. 1538; ἡμέρας Kuehn.

15 ὃν: om. uolg.

17 εἰς: om. ed. Bas.; ἐκχεοῦσι κρατῆρα Charterius K.

19 ἐξέχεον τότε: ἐκαιροῦντά τε uolg.; accipiente puero urceum ac fundente unum in craterem ed. Bonardi Venet. a. 1490; cf. Subfig.

λον ἢ ζῆν τοιούτῳ. ὁ δ' ἐκ τούτου πίνων ὑγιῆς ἐγένετο
 θανμαστόν τινα τρόπον. ὅλον γὰρ αὐτοῦ τὸ τοῦ δέρματος
 15 ὀχθῶδες ἀπέπεσεν ὡς τῶν μαλακοστράκων ζώων τὸ σκέ-
 πασμα. ὅσον δ' ὑπόλοιπον ἦν ἔτι μαλακὸν ἱκανῶς ἐφαίνετο
 καθάπερ τὸ τῶν καράβων τε καὶ καρκίνων ὅταν ἀποπέσῃ 5
 τὸ πέριξ ὄστρακον. ἕτερον τοιοῦτον ἐξ ἑμοίας περιπτώσεως
 ἐγένετο κατὰ τὴν ἐν Ἀσίᾳ Μισίαν οὐ πόρρω τῆς ἡμετέρας
 πόλεως. ἄνθρωπος ἐλέφαντι κάμνων ἐπὶ χρῆσιν ὥρμησεν
 20 ὑδάτων θερμῶν αὐτοφυῶν ὠφελείας ἐλπιδί. παλλακίς δ' ἦν
 αὐτῷ δούλη νέα τε καὶ καλὴ πολλοὺς ἐραστὰς ἔχουσα· ταύτη 10
 καὶ ἄλλα μὲν τινα τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν ἀτὰρ οὖν καὶ τὰ
 κατὰ τὸ ταμιεῖον ἐπίστευεν ὁ κάμνων. ὥς δὲ καταχθέντων
 αὐτῶν ἡνίκ' ἐχρῆτο τοῖς ὑδασιν ἐν οἰκίᾳ παρὰκείμενον
 25 ἐχούσῃ χωρίον αὐχμηρὸν ἐχιδνῶν μεστὸν ἐμπεσοῦσά τις
 αὐτῶν εἰς οἴνου κεράμιον ἀμελῶς κείμενον ἐναπέθανεν, ἔρ- 15
 60 μαιον ἡγησάμενη τὸ κατὰ τύχην ἐκβὰν ἢ παλλακὴ τῷ δε-
 σπότη τὸν οἶνον ἐκ τούτου προσέφερεν. ὁ δὲ πίνων αὐτὸν
 τῷ κατὰ τὴν καλύβην ὥσαύτως ὑγιάσθη. δύο μὲν ἤδη σοι
 ταῦτα διδάγματα τῆς κατὰ [τὴν] περίπτωσιν πείρας· ἕτερον
 δ' ἐπ' αὐτοῖς τρίτον ἐξ ἡμετέρας μιμήσεως. ἐπειδὴ γάρ τις 20
 5 νοσῶν τοῦτο τὸ νόσημα φιλοσοφώτερος ἢ κατὰ τοὺς πολ-
 λούς ἐδυσχέραινέ τε δεινῶς καὶ τεθνάναι βέλτιον ἢ ζῆν
 ἔφασκεν εἶναι διακειμένῳ οὕτως ἀθλίως, ἐδήλωσα τὰς προει-
 ρημένας δύο περιπτώσεις αὐτῷ. ὁ δ' αὐτός τε γὰρ ἦν ἔμ-
 πειρος οἰωνῶν ἐχρῆτό τε φίλῳ θανμαστῶς κατορθοῦντι τὸ 25
 10 μάθημα καθίσας ἐπ' ὄρνεσις ἅμ' ἐκείνῳ προὔτράπη τε μι-
 μῆσασθαι τὰ διὰ τῆς πείρας ἐγνωσμένα καὶ πίνων οἶνον
 οὕτω φαρμαχθέντα λεπρώδης ἐγένετο. χρόνῳ δ' ὕστερον
 ἰασάμεθα καὶ τὴν λέπραν αὐτοῦ τοῖς συνήθεσι φαρμάκοις.
 τέταρτος ἐπὶ τούτῳ τέχνην πεποιημένος ἐχίδνας ζώσας συλ- 30

1 πίνων: non semel, cf. u. 17. 27. p. 71 u. 9 s. (17 προσέφερεν).

17 αὐτόν: αὐτό uolg.

19 τὴν: incl. Vsener.

23 male interpungunt uolg.

24 αὐτῷ: ed. Bas. αὐτῶν K.

λαμβάνειν ἐν ἀρχῇ μὲν ἦν τοῦ πάθους ἐκείνου προσέκειτο 15
 δ' ἡμῖν ὅπως ἰαθῇ τάχιστα. φλέβα τε οὖν αὐτοῦ τεμόντες
 καὶ καθήραντες ~~φαρμάκῳ~~ μέλαιναν κενοῦντι χρήσασθαι ταῖς
 ἀγρευομέναις ἐχίδναις συνεβουλεύσαμεν ἐν λοπάδι σκευάζοντι
 5 καθάπερ τὰς ἐγγέλεις. οὗτος μὲν οὖν οὕτως ἐθεραπεύθη
 διαπνεύσαντος αὐτῷ τοῦ πάθους. ἄλλος δέ τις ἀνὴρ πλού- 20
 σιος οὐχ ἡμεδαπὸς οὗτός γε ἀλλ' ἐκ μέσης Θοράκης ἦκεν
 ὁνείρωτος προτρέψαντος αὐτὸν εἰς τὸ Πέργαμον· εἴτα τοῦ
 θεοῦ προστάξαντος ὄναρ αὐτῷ πίνειν τε τοῦ διὰ τῶν ἐχι-
 10 δνῶν φαρμάκου καθ' ἐκάστην ἡμέραν καὶ χρίειν ἔξωθεν τὸ
 σῶμα μετέπεσεν τὸ πάθος οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας εἰς
 λέπραν, ἐθεραπεύθη τε πάλιν οἷς ὁ θεὸς ἐκέλευεν φαρμά- 25
 κους καὶ τοῦτο τὸ νόσημα.

1 προσέκειτο: προῦκειτο uolg. instabat autem nobis Bon. cf. in
 Subfig. Nic. quem secuti sunt Ino. (me pro salute consuluit) et Cast.
 (consulebat nos ut . . sanitati redderemus).

Subfigurationis 58₂₁—60²⁵. Incerto interprete, ed. Iunt.
 1550 Isag. libb. p. 33s. c. 12.

Sane illud commodissimum exemplum est, quod nunc 58²¹ N.
 mihi dicendum succurrit. Erat apud nos in Asia in pago
 quodam elephantiasi uir laborans, qui primo quidem reliquis
 conuiuebat, ac cum familiaribus uersabatur, ubi uero non-
 nulli ex consuetudine contagio maculari coeperunt, ipseque 25
 iam foetore, et horribili specie detestandus esset, in edito
 loco prope pagum iuxta aquae riuulum Pagani tabernaculum 59
 aegro habitandum struxere, cui deinceps diarium alimentum
 subministrarent. proxima aestate circa Canis ortum colonis
 uicinam metentibus segetem minister odorati uini lagenam,
 quam attulerat prope agri marginem dimittens, abiit. 5
 Coloni labore functi cum ad pocula accessissent, ac quidam
 eorum adolescens uinum in craterem funderet, ecce exani-
 mata uipera simul collapsa bibituros non minus abomina-
 tione quam metu consternauit, ac ipsi quidem aquam potantes, 10

operibus artis et eis intendenti. ita deposco empiricum facere responsionem. si enim temptauerit discordiam factam de fine medicatiuae iudicare, cogetur dialectica theoremata tangere quae ipse ait euitare. demonstratum autem fuit et hoc a me per unum totum librum in quo ostenditur quis sit finis medicatiuae. multo autem magis neque rationes aliquas ipse petet sicut Serapio et Menodotus. opere enim oportet magis quam ratione ostendere artem, fugiendo dialecticam sine qua non est possibile petere sermones conclusiuos et syllogisticos. fingetque hoc talis, neque si horum ipsorum quae dixi est aliqua differentia scire; neque temptabit soluere rationes quae contrarium aliquod uidentur ostendere eis quae sunt euidencia, quas rationes uocant sophismata, sed spernet eas, et ab omnibus aliis rationibus quaecunque sunt de rebus immanifestis abcedet, considerans quomodo singulum sophismatum ita habet suasiones reprehensibiles ut neque dialecticis sint promptae eorum solutiones. at uero neque multiloquus neque longiloquus erit empiricus, sed pauca loquetur et rara, sicut et Pyrrhon scepticus qui ueritatem quaerens et non inueniens ambigebat de omnibus immanifestis, in die operationibus sequens euidencia, de omnibus autem quae sunt extra haec ambigens. qualis autem est secundum totam uitam scepticus talis est circa medicatiuam empiricus, neque in gloria deficiens neque

p. 1227. empiricus, sed pauca loquetur et rara, sicut et Pyrrhon scepticus qui ueritatem quaerens et non inueniens ambigebat de omnibus immanifestis, in die operationibus sequens euidencia, de omnibus autem quae sunt extra haec ambigens. qualis autem est secundum totam uitam scepticus talis est circa medicatiuam empiricus, neque in gloria deficiens neque

4 *ait euitare*: cf. Serm. adu. Emp. p. 70 G ed. Frob. 1562 *quippe se tum alias disciplinas, tum dialecticen fugere concedent*. de sect. 5 (I 77 K.).

5 *librum*: cf. in Hipp. de acut. m. uict. comm. I 2 (XV 421 K). Ackermannus (p. CLXXXVIII K) inter eos posuit qui nondum typis uulgati tamen extent.

10 *hoc*: cf. 38¹⁴. adnot.

10 *talis*: ὁ τοιοῦτος.

16 *reprehensibiles*: num irreprehensibiles?

21 *die*: quid hoc sit »ambigo«. expungerem modo dicere habere unde natam sit. an uitae legendumst? cf. Laert. D. IX 62.

superbus existens et uir non plasmatus et absque uana gloria, sicut ait Timon fuisse Pyrrhonem. mirabuntur autem de arte eius homines, sicut de ea quae Hippocratis illi qui apud eum, si ostenderit per opera ipsam magnam, dearticulationes sanans melius aliis, et ea quae frequenter dearticulantur prohibens hoc pati, et sanans fracturas et plagas et ulcera et dispositiones quas non poterant alii curare, et praedicens ea quae futura sunt prouenire, et aliquando aliqua eorum quae sunt circa laborantem antequam interroget
 10 ab eo dicens ipse, et similiter aliqua eorum quae iam facta 14 r. sunt. omnia enim huiusmodi ostendens Hippocrates gloriam Asclepii habuit ab omnibus qui secundum eum, non utique per deum interrogans eum qui per tria sermonem, sicut Serapio, neque tripodem, sicut Glaucias, aut libros scribing
 15 decem milium uerborum, deinde ipse rursus diuidens eos bifariam ut alteruter sit per se, aut sicut Menodotus qui nunquam defecit ab iniuria et bomolochia aduersus medicos, uel manifeste latrans sicut canis uel simpliciter iniurians sicut homo qui est in platea aut uituperans bomolochice, dicens
 20 eos drimymoros et drimyleones et deauratos et multis aliis

1 uir: fort. a Nic. adiectum; cf. 379 adnot.

1 plasmatus: *plasmatis* an *plasmaticus*? in marg. al' *pusillanimus* quae uidetur coniectura esse. Inc. *non composite ambulans, neque fucatis gestibus*. Cast. *dissimulator*.

5 ea: ed. pr. *eas*.

14 tripodem: cf. Sprengel, Hist. med. I ind.

14 ed. pr. *glaucius*.

15 uerborum: Inc. *uersuum*, admodum probabiliter; cf. supra p. 9.11.

17 ed. pr. *bemolochia*.

18 simpliciter: ed. pr. *similiter*; in marg. al's *simpliciter* (*simpl. iniur. opp. manif. latr.*).

19 homo in platea: cf. supra p. 15.

20 ed. pr. *drimimoros* et *drimiliones*. Inc. *δριμυμάρους* et *δριμυλέοντας*. illud est in Steph. Thes. ed. Didot. ex Osanni symbola. qui cum c. 9. p. 65 (ed. Frob. 1562) idem legi dicit errat. *δριμυλέων* nescio cur non receptum sit.

20 deauratos: *χρυσούς*, cf. Laert. D. X 8 (*Πλάτωνα χρυσοῦν*).

talibus nominibus nuncupans dogmaticos qui ante ipsum medicos et philosophos. quoniam autem non est irreprehensibilis in empirica fallacia Menodotus, sed in dogmaticis ipsis est temerarioꝝ ad enuntiationem, licet tibi discere
 p. 1228. a nostris submemorationibus quas facimus de his quae in 5
 Seuerum ab eo dicta sunt; adhuc autem magis in illis in quibus contradicit Asclepiadi dicens quoniam certitudinaliter sciebat omnia eius dogmata esse falsa, quamuis infinities in multis suis conscriptionibus depoposcerit omnibus immanifestis accedere tanquam fortassis existentibus ueris fortassis 10
 autem non existentibus; sed in his in quibus redarguit Asclepiadem de ueritate, putat certitudinaliter interemisse uerba eius tanquam neque quod contingens habentia. sed Pyrrhon quem laudat non erat talis sed quietus quidem et mansuetus, uidelicet pauca uerba loquens, sicut conuenit, 15
 nisi aliqua necessitas adueniret; qualis aduenit quandoque medico uere empirico operibus magis et non uerborum multitudine gloriam sibi acquirenti; qui cum promisit dispositionem quandam magnam sanare, deinde deberet operari per chirurgiam et postea curare per pharmaca, sicut ostendit postea per opera; quare debente eo operari accessit quidam lirosus medicus et delirabat multa, euertens ratione 20

3 *fallacia*: Inc. *disciplina*. Cast. *facultate*. ego frustra quae-siui. eiusmodi aliquid qualia sunt ἐποχή uel εὐλάβεια requiritur (cf. in dogmaticis ipsis).

4 *temer.*: cf. XIX 52 (τολμηρότατοι — — ἀπομαίνεσθαι).

5 *submemor.*: de lib. prop. 9 (XIX 38 K).

5 *fecimus* legendum uidetur.

6 in *Seuerum*: ed. pr. *inseuere* (recte Inc.).

6 in *illis*: cf. de nat. fac. I 14 (II 52 K) τὰ μὲν Ἀσκληπιάδου Μηνόδοτος ὁ ἐμπειρικὸς ἀφύκτως ἐξελέγχει.

18 *promisit*: ed. pr. *promissit* ut 65s *commisserunt*.

21 *quare*: ὥστε ut uidetur pro ὡς δὲ ut 597 (ὅς ἐπαγγελάμενος — — εἰτ' ἐμελλε χειρουργεῖν — — δι' ἔργων ὡς δὲ μέλλοντος αὐτοῦ χ. προσῆλθε τις — — ἄνθρωπον, ἐν ῥῆμα λέγων — — ἐκράτησε. cf. 5922—602 graece).

22 *lirosus*: Ducang. *hiramentum* pro eo quod est *deliramentum*

quoniam non oportet incidere hominem, unum uerbum dicens ipse laboranti et propriis eius uicit sophismata; uerbum autem fuit tale: ego **quidem recedo ad praesens** ut considerantes uos uerba istius et opera mea quae semper uidistis credatis cui placuerit uobis; et haec cum dixit recessit de domo. egressus est etiam et sophista necessario, quem delirare dimittentes proprii laborantis remiserunt ad illum qui operibus ostendebat artem et commiserunt ei curam. nedum enim ille, qui erat sophista, uerum etiam neque Demosthenes ipse, qui fuit peritissimus, suaderet unquam ut non committerent se homines his qui uere per opera ostenderunt hanc artem. et tamen p. 1229. aduersus illum qui ualde ornauit eam Hippocratem Serapio nouus Asclepius a ruptuose incidere ausus est, relinquens sicut primus medicorum in dogmatibus laudes mirabiles sui ipsius, aliorum autem antiquorum a quibus adhuc et nunc ars decoratur neque parum memorans.

Cap. XII et ultimum in quo improbat empiricos in eo quod dicebant quod ad artium omnium constitutionem sufficiunt sensus et memoria.

20 In tantum autem ego deficio dicere partem esse empiriae medicinalis sermonem epilyticum idest solutium et anticategoreticum idest contraloquentem (ita enim eos uocant), quare increpo illos qui eos scripserunt, et maxime anticateg-

positum inuenisse se testatur. Nic. fort. cum *ληρεῖν λῆρος* cet. illud composuit.

1 XIV 628 K *ἐν μόνον φθεγγόμενος.*

2 *propriis*: ed. pr. *protinus*. in marg. *ap' propriis*; cf. 653 (uos).

6 *etiam*; *autem* legendum uidetur.

11 cf. Therap. III 7 (X 208 K) *Θεσσαλὸς ὁ δεύτερος Ἀσκληπιός.*

13 *a ruptuose*: Inc. *tanta impudentia*. Cast. *impudenter*. ego frustra quaesiui.

14 *dogmatibus*: Inc. *commentarios*. (*Σεραπίωνος δόγματα?*)

15 *ars decoratur*: cf. X 1011 K *κοσμηῆσαι τὴν τέχνην.*

21 *idest solut.*, *idest contr.*: cf. 379 adnot.

23 *quare*: *ὥστε* (τοσοῦτον 65 20).

goreticum, quem et ad haereses nominant. non enim putant iudicare ueritatem quae est in eis, sufficere credentes sensum ~~evidentem~~ ^{libit} et memoriam ad artium omnium constitutionem. sed necessarium est praesupponere in nobis aliquam uirtutem consideratiuam et iudicatiuam repugnantis ⁵ et assequentis. si igitur non est aliqua talis uirtus in ipsis, non temptabimus penitus uel ut nos interrogemus sermones uel ut eos qui male interrogati sunt redarguamus. si uero est aliqua talis uirtus in anima nostra, sicut Heraclides Tarentinus et alii quidam uiri qui nominauerunt se empiri- ¹⁰ cos aestimant, erudiendi sunt primo in illa uirtute. ego namque puto esse uirtutem aliquam talem in hominibus; Tarentinus autem quoniam est quidem nouit, et uidetur uti ea in multis, sicut autem qui permansit inexercitatus in ipsa ¹⁵ tantum est deterior medicus Hippocrate quantum est melior eo Menodotus, multotiens quidem introducens aliud tertium praeter memoriam et sensum, et uocans epilogismum hoc tertium, multotiens autem et praeter memoriam nihil aliud ponens quam epilogismum, sicut in iudicatione eorum quae ad Seuerum ab eo scripta sunt ostendi. scribere uero sophi- ²⁰

p. 1230. smata ad redargutionem ut ipse dicit aliorum empiricorum non est solum non curiale sed summe rude etiam. non enim est operatio artis empiricorum soluere sophismata, sed Aristotelis et Chrysippi et aliorum circa logicam theoriam exercitatorum. si uero oportet concedere ut adiciatur suae ²⁵ rationi empiria, hoc non solum fecit sufficienter Theudas in inductorio, immo et superflue in aliquibus. dictum est

1 ad haereses: cf. de lib. prop. 9 (XIX 38K) Σεραντωνος πρὸς τὰς αἰρέσεις.

2 ueritatem: legendum uidetur uirtutem, cf. 66 5. 9. 11. 12.

14 inexercitatus: ed. pr. ut exercitatus.

16 eo: Heraclide; tantum quantum (66 15) non est premendum.

19 quam epilogismum: quam sensum puto.

19 in iudicatione: cf. 64 5 adnot.

22 curiale: cf. Ducang. (gall. courtois).

autem a me et de his sufficienter in monumentis scriptis in
 eius introductorio. et nunc demum scripsi hunc librum 15 F.
 ostendens quomodo possibile sit ei qui permittit substantiam
 totam inuenire constituere medicatiuam artem empirice abs-
 5 que quod coadsit usus rationis. quae autem conatus est
 dicere Asclepiades sophistice quod empiria est inconsistentibilis,
 per alium librum dudum a me factum soluta sunt. quantum
 autem iuuat in unaquaque arte uera ratio adiecta his quae
 per experientiam cognita sunt, in libris therapeuticae me-
 10 thodi scriptum est. demonstratum est etiam quoniam una
 est ratio quam naturaliter habemus omnes homines per
 aliud negotium in quo de communi ratione pertransiui,
 ostendens quod omnia de quibus enuntiamus alia quidem
 ex sensu cognita sunt solo, alia uero cum eo [quidem]
 15 quod aduenit eis aliqua logica seu rationalis notitia asse-
 quentis et repugnantis, et esse notitiae eorum quae asse-
 quuntur hanc quidem ex necessitate quam euidenter uident
 qui sunt natura syneti, aliam uero esse contingentem non
 tamen ex necessitate consistentem, et errare plurimos homi-
 20 num prae temeritate ponendo quod est contingens ut neces-
 sarium; in quo modo et dogmatica dissonantia habuit
 generationem, a qua si abstinuerimus a pluribus quidem

1 in monumentis cet.: de lib. prop. 9 (XIX 38 K).

3 qui permittit cet.: τῷ ἀφιεμένῳ τοῦ — — εὐρίσκειν.

5 quae cet.: cf. de sect. 5 (I 75 K).

7 alium librum: fortasse eum quem de lib. prop. 8 (XIX 38 K)
 memorat ὁπὼ π. τ. Ἀσκλη. δογμαίων.

9 ther. meth.: Therap. I 3 (X 28ss. K) II 6 (X 122ss. K) al.

10 una: fort. pro τις legit εἷς.

12 aliud negotium: cf. de lib. prop. 12 (XIX 44 K). (neg. πραγ-
 ματετα.)

14 quidem: ex superiore uersu delapsum, cf. 54 is adnot.

15 seu rationalis: cf. 37, adnot.

16 notitiae: ed. pr. notie; de genet. cf. 51, adnot.

18 natura syneti: φύσει συνετοί cf. X 30. 944. XIX 53 K al.

superabimur, enuntiabimus uero de aliquibus consimiliter
 p. 1281. adinuicem sicut geometrae et rationales et arithmetrici. con-
 tingit autem *et empiricos* medicos discordari abinuicem
 propter eandem causam, sicut in monumentis quae de dissonantia eorum dictum est.

5

Explicit liber Galeni qui dicitur subfiguratio empirica
 translatus a magistro Nicolao de Regio de Calabria anno
 domini Mcccxli de mense maii.

1 *superabimur*: Inc. recte ut uidetur interpretatus: *plura quidem erunt quae ignorabimus propter immensam difficultatem.*

1 *enuntiabimus* cet.: Therap. I 4 (X 34 K) πάντως ἂν που συνεφώνησαν ἀλλήλοις ὥςπερ οἱ ἀριθμητικοί τε καὶ γεωμέτραι καὶ οἱ λογιστικοί (ἀρ. et λογιστ. etiam XIX 59 K).

2 *arithm.*: fort. de metris cogitauit Nic.

4 *in monumentis* cet.: cf. de lib. prop. 9 (XIX 38 K).

de: om. ed. pr.

Galenī de simplicium medicamentorum temperamentis
et facultatibus l. XI c. 1. (XII 312 ss. K) ὅτι δὲ καθαίρουσιν
(αἱ τῶν ἐχιδνῶν σάρκες) διὰ τοῦ δέρματος ἅπαν τὸ σῶμα
γινῶναι σοὶ πάρεστι καὶ ὧν ἐπειράθην ἐγὼ ἔτι νέος γενό-
μενος ἐπὶ τῆς ἡμετέρας Ἀσίας· ὧν ἕκαστον ἐφεξῆς ἦδη 58 21 Nic.
δίδειμι. ἄνθρωπος νοσῶν τὸ καλούμενον πάθος ἐλέφαντα
μέχρι μὲν τινος ὁμοδίαυτος ἦν τοῖς συνήθεσιν, ἐπεὶ δ' ἐκ
τῆς πρὸς αὐτὸν κοινωνίας τε καὶ ὁμιλίας ἐκοινώνησαν μὲν 25
ἐνιοὶ τοῦ πάθους, αὐτὸς δὲ δυσώδης ἦν ἦδη καὶ εἰδεχθῆς,
10 καλύβην αὐτῷ πηξάμενοι πλησίον τῆς κώμης ἐπὶ χθαμαλοῦ
του λόφου παρὰ τινι πηγῇ ἰδρύουσιν ἐν αὐτῇ τὸν ἄνθρω- 59
πον φέροντες τροφὰς αὐτῷ ἐφ' ἡμέραν τοσαύτας ὅσον ἀπο-
ζῆν ἱκανῶς. περὶ δὲ κυνὸς ἐπιτολὴν θερισταῖς πλησίον
αὐτοῦ θερίζουσιν ἐκομίσθη τις οἶνος ἐν κεραμῖφ μάλ' εὐώ-
15 δης· ὃν ὁ μὲν κομίσας ἐγγὺς τῶν θεριζόντων καταθεὶς ἐχω-
ρίσθη· τοῖς δ' ὥς ἤκεν ὁ καιρὸς τοῦ πίνειν ἔθος μὲν ἦν
αὐτοῖς ἐκχέουσιν εἰς κρατῆρα μεθ' ὕδατος συμμέτρον κεραν-
νῆναι τὸν οἶνον· ὥς δὲ ἀνελομένου νεανίσκου τὸ κεράμιον
ἐξέχεον τότε τὸν οἶνον εἰς τὸν κρατῆρα συνεξέπεσεν ἐχθὸν 5
20 νεκρά· δεισαντες οὖν οἱ θερισταὶ μὴ τι πάθοιεν ἐκ τοῦ
πόματος αὐτοὶ μὲν ὕδατος ἐπιον, ὥς δ' ἀπηλλάττοντο χα- 10
ρίζονται δῆθεν ὑπὸ φιλανθρωπίας τῷ τὸν ἐλέφαντα νοσοῦντι
τὸν ὅλον οἶνον, ἄμεινον αὐτῷ κρίναντες εἶναι τεθνάναι μάλ-

11 του: τοῦ uolg.

12 ἡμέραν: ἡμέρα ed. Basil. a. 1538; ἡμέρας Kuehn.

15 ὃν: om. uolg.

17 εἰς: om. ed. Bas.; ἐκχέουσι κρατῆρα Charterius K.

19 ἐξέχεον τότε: ἐξαγοῦντά τε uolg.; accipiente puero urceum ac fundente uinum in craterem ed. Bonardi Venet. a. 1490; cf. Subfig.

λον ἢ ζῆν τοιούτῳ. ὁ δ' ἐκ τούτου πίνων ὑγιῆς ἐγένετο
 θανμαστόν τινα τρόπον. ὅλον γὰρ αὐτοῦ τὸ τοῦ δέρματος
 15 ὀχθῶδες ἀπέπεσε, ὥς τῶν μαλακοστράκων ζώων τὸ σκέ-
 πασμα. ὅσον δ' ὑπόλοιπον ἦν ἔτι μαλακὸν ἱκανῶς ἐφαίνετο
 καθάπερ τὸ τῶν καράβων τε καὶ καρκίνων ὅταν ἀποπέσῃ
 τὸ πέριξ ὄστρακον. ἕτερον τοιοῦτον ἐξ ἑμοίας περιπτώσεως
 ἐγένετο κατὰ τὴν ἐν Ἀσίᾳ Μισίαν οὐ πόρρω τῆς ἡμετέρας
 πόλεως. ἄνθρωπος ἐλέφαντι κάμνων ἐπὶ χρῆσιν ὤρμησεν
 20 ὕδατων θερμῶν ἀντοφῶν ὠφελείας ἐλπιδί. παλλακίς δ' ἦν
 αὐτῷ δούλη νέα τε καὶ καλὴ πολλοὺς ἑραστὰς ἔχουσα· ταύτη
 καὶ ἄλλα μὲν τινα τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν ἀτὰρ οὖν καὶ τὰ
 κατὰ τὸ ταμειῖον ἐπίστευεν ὁ κάμνων. ὥς δὲ καταχθέντων
 αὐτῶν ἡνίκ' ἐχρῆτο τοῖς ὕδασι ἐν οἰκίᾳ παρὰκείμενον
 25 ἐχούσῃ χωρίον ἀχμηρὸν ἐχιδνῶν μεστὸν ἐμπεσοῦσά τις
 αὐτῶν εἰς οἴνου κεράμιον ἀμελῶς κείμενον ἐναπέθανεν, ἔρ-
 60 μαιον ἡγησαμένη τὸ κατὰ τύχην ἐκβαῖν ἢ παλλακὴ τῷ δε-
 σπότη τὸν οἶνον ἐκ τούτου προσέφερεν. ὁ δὲ πίνων αὐτὸν
 τῷ κατὰ τὴν καλύβην ὡσαύτως ὑγιάσθη. δύο μὲν ἤδη σοι
 ταῦτα διδάγματα τῆς κατὰ [τὴν] περίπτωσιν πείρας· ἕτερον
 δ' ἐπ' αὐτοῖς τρίτον ἐξ ἡμετέρας μιμήσεως. ἐπειδὴ γάρ τις
 5 νόσων τοῦτο τὸ νόσημα φιλοσοφώτερος ἢ κατὰ τοὺς πολ-
 λοὺς ἐδυσχραίνε τε δεινῶς καὶ τεθνάναι βέλτιον ἢ ζῆν
 ἔφασκεν εἶναι διακειμένῳ οὕτως ἀθλίως, ἐδήλωσα τὰς προει-
 ρημένας δύο περιπτώσεις αὐτῷ. ὁ δ' αὐτός τε γὰρ ἦν ἐμ-
 πειρος οἰωνῶν ἐχρῆτό τε φίλῳ θανμαστῶς κατορθοῦντι τὸ
 10 μάθημα καθίσας ἐπ' ὄρνισιν ἅμ' ἐκείνῳ προὔτράπη τε μι-
 μήσασθαι τὰ διὰ τῆς πείρας ἐγνωσμένα καὶ πίνων οἶνον
 οὕτω φαρμαχθέντα λεπρώδης ἐγένετο. χρόνῳ δ' ὕστερον
 ἰασάμεθα καὶ τὴν λέπραν αὐτοῦ τοῖς συνήθεσι φαρμάκοις.
 τέταρτος ἐπὶ τούτῳ τέχνην πεποιημένος ἐχίδνας ζώσας συλ- 30

1 πίνων: non semel, cf. u. 17. 27. p. 71 u. 9 s. (17 προσέφερεν).

17 αὐτόν: αὐτό uolg.

19 τὴν: incl. Vsener.

23 male interpungunt uolg.

24 αὐτῷ: ed. Bas. αὐτῶν K.

λαμβάνειν ἐν ἀρχῇ μὲν ἦν τοῦ πάθους ἐκείνου προσέκειτο ¹⁵
 δ' ἡμῖν ὅπως ἰαθῇ τάχιστα. φλέβα τε οὖν αὐτοῦ τεμόντες
 καὶ καθήραντες φαρμάκῳ μέλαιναν κενοῦντι χρήσασθαι ταῖς
 ἀγρευομέναις ἐχίδναις συνεβουλεύσαμεν ἐν λοπάδι σκευάζοντι
⁵ καθάπερ τὰς ἐγγέλεις. οὗτος μὲν οὖν οὕτως ἐθεραπεύθη
 διαπνεύσαντος αὐτῷ τοῦ πάθους. ἄλλος δέ τις ἀνὴρ πλού- ²⁰
 σιος οὐχ ἡμεδαπὸς οὗτός γε ἀλλ' ἐκ μέσης Θοράκης ἦκεν
 ἡνείκατος προτρέψαντος αὐτὸν εἰς τὸ Πέργαμον· εἶτα τοῦ
 Θεοῦ προστάξαντος ὄναρ αὐτῷ πίνειν τε τοῦ διὰ τῶν ἐχι-
¹⁰ δνῶν φαρμάκου καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ χρίειν ἔξωθεν τὸ
 σῶμα μετέπεσεν τὸ πάθος οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας εἰς
 λέπραν, ἐθεραπεύθη τε πάλιν οἷς ὁ Θεὸς ἐκέλευεν φαρμά- ²⁵
 κois καὶ τοῦτο τὸ νόσημα.

1 προσέκειτο: προῦκειτο uolg. instabat autem nobis Bon. cf. in
 Subfig. Nic. quem secuti sunt Ino. (me pro salute consuluit) et Cast.
 (consulebat nos ut . . sanitati redderemus).

Subfigurationis 58₂₁—60²⁵. Incerto interprete, ed. Iunt.
 1550 Isag. libb. p. 33s. c. 12.

Sane illud commodissimum exemplum est, quod nunc ^{58 21 N.}
 mihi dicendum succurrit. Erat apud nos in Asia in pago
 quodam elephantiasi uir laborans, qui primo quidem reliquis
 conuiuebat, ac cum familiaribus uersabatur, ubi uero non-
 nulli ex consuetudine contagio maculari coeperunt, ipseque ²⁵
 iam foetore, et horribili specie detestandus esset, in edito
 loco prope pagum iuxta aquae riuulum Pagani tabernaculum ⁵⁹
 aegro habitandum struxere, cui deinceps diarium alimentum
 subministrarent. proxima aestate circa Canis ortum colonis
 uicinam metentibus segetem minister odorati uini lagenam,
 quam attulerat prope agri marginem dimittens, abiit. ⁵
 Coloni labore functi cum ad pocula accessissent, ac quidam
 eorum adolescens uinum in craterem funderet, ecce exani-
 mata uipera simul collapsa bibituros non minus abomina-
 tione quam metu consternauit, ac ipsi quidem aquam potantes, ¹⁰

animi significare viderunt. Immane se acturis excruciantes,
 et vitam h. c. salutem morte redimerent. quam ex eo
 veneni hausti putae ducunt arduamque. ac ille non
 quidam probris, se ammirando euenit. ad hoc ipso pota sa-
 natus est. euenit enim tota eius iura et reit. lapidum,
 et non sicut ac si canis locustae. aut caeteris huiusmodi
 crustaceis animalibus testam. qua continguntur. abscederis.
 Nec dissimile in Mysia Asiae non proci a nostro municipio
 et contigit. Vt erat praesides elephantiacus. hic ancillam
 suam formosam deperibat. contra illa foedum hominem
 oculo habebat, alioque amantibus clandestine miscbatur.
 cuius dol. consilia duobus modis contubernalius utebatur,
 altera penni praerata. altera cellae uinariae. Accesserat
 aeger inde ubi promissa salutis spe ad quosdam calidarum
 et aquarum fontes. ubi multa uiperarum uis ob squalorem
 ariditatemque loci scatebat. In uini igitur lagenam parum
 diligenter seruatum uipera irrepsit. quam cum suffocatam
 deprehendisset ancilla. rata fore, ut odiosus dominus eo
 ueneno facile interiret, coenanti alacriter obtulit. euenereque
 omnino eadem, quae paulo supra de pagano retulimus.
 Atque haec quidem duo sunt experientiae monumenta, quae
 casus attulit. nunc uero tertium adiungam, quod imitatio
 et effecit. Philosopho cuidam multos antea annos hac ipsa
 aegritudine efflictim laboranti, ut iam illi mors uitae prae-
 ferenda uideretur, geminos hosce euentus cum forte recita-
 uissem, idem ipse etiam experiri cogitauit, ad quod obeun-
 dum augurio quoque confirmatus (erat enim augurandi pe-
 ritus) protinus uinum ita medicatum, quod parari iusserat,
 intrepide hausit: nec multo inde postea ex elephantiasi ad
 lepram deuenit. Quartus etiam praeter hos omnes uipera-
 rum uenator, dum primis adhuc huius morbi incommodis
 et teneretur, me pro salute consuluit, quem ego admonui,
 uiperas, quas uenaretur frustatim incisas, et anguillarum
 more decoctas esitaret. atque ita per halitum aegritudo
 et discussa est. Alium praeterea diuitem uirum non nostra-
 tem, sed e media Thracia Pergamum, somnio ita iubente,

profectum Aesculapius admonuit, ut medicamentum e uiperis
quotidie potaret, atque exterius corpus illineret, ac non
multo postea **transiuit in lepram**, deinde hac medicina, quam
deus docuerat, exquisitè sanatus est. 25

Subfigurationis 58²⁰—60²⁵ Dominico Castello interprete,
ed. Farrea 1544 sect. VI. p. 1223¹⁰ ss.

Referam nunc tibi exemplum oportunum, uixit cum 58²¹ N.
suis familiaribus in quodam nostrati Asiae pago per aliquod
tempus elephantiasi uir male affectus, qui cum domesticis
malum iam communicare uideretur, ipseque et foetore ²⁵
plenus, et quasi horrendus ab omnibus fugeretur, affines non
procul a pago in excelso quodam loco casam prope fontem
aedificant, ibique hominem collocant. Huic ea cibaria quot- 59
tidie apportabant, quae ad uictum sibi sufficerent, dum hic
ibi uitam traducit, ad canis ortum messoribus, qui in pro-
ximo messem faciebant, lagena odorati uini affertur, ibique
non longe a ipsis deposita relinquitur, cum igitur bibendi
esset tempus, ac effuso a quodam adolescente uino in cra-
terem, ut de more aqua dilueretur, forte uisa est uipera
enecata, unde ueriti ne quid ex huiusmodi uini potu pateren-
tur, aquam bibunt, indeque profecti homini turpi elephan- 10
tiasi uexato uinum benigne tribuunt, rati illi melius esse,
quamprimum mori, quam diutius ita uiuere, qui cum bibisset
admirabili quadam ratione ex illo potu sanatus est, eius
enim cutis, quae prae duritie quasi erat testacea facta,
persimilisque animalibus, qui crusta obtecti sunt, tota pror- 15
sus decisa abiit eiusdemque caro aequè mollis reddita est,
atque cancrorum, et locustarum fit, ubi obductam testam
exueris. Sic ille euasit, consimile uero huic contingit in
Misias, quae et ipsa Asiae pars est, non procul a nostro
oppido posita. Elephantiasi similiter quidam laborabat, hic
cum ad balnearum aquas sponte salientes spe commodi ²⁰
esset profectus, perpulchram ancillam, quam perditè amabat,
secum adduxit, haec et aliis amatoribus sui copiam faciebat.
cuius rei et conseruae, quarum custodiae penu et caella

uinaria committebatur erant consciae, dum igitur herus in
 25 domo quadam loco arido et uiperis scatente diuertitur (ibi
 enim hospites, qui beneficio aquarum utebantur esse oportebat),
 forte fortuna in uini lagena negligenter a suis adseruata
 mortua uipera, quae deciderat, ab amata adolescentula
 est inuenta, quam cum uidisset, peropportunam necandi herum
 sibi datam esse occasionem existimauit. Itaque eidem uinum
 60 propinat, quo exhausto ab eo incolumis redditus est, non
 secus ac pagano euenisse supra retulimus. Haec igitur sint
 duo illius experientiae monimenta, quae ex casu habet ortum.
 Tertium uero a nostra imitatione accipies. Eodem morbo
 5 per multos annos afflictus philosophus cum miser ita iaceret,
 et mortem uitae anteponeret, praedictos euentus eidem
 recensui, qui cum in augurandi arte esset expertus, seque
 10 longe peritiori amico uteretur, aues cum illo obseruat, a
 quo cum esset persuasus, ut quae experientia probata essent
 eadem et ipse in seipso experiretur, uinum tali medicamento
 paratum bibit, sicque ex elephantiasi ad lepram malum de-
 clinauit, quam nos postea consuetis medicamentis curauimus.
 Quartus praeterea uiperarum uenator cum hac peste uexari
 15 coepisset, consulebat nos, ut eum pristinae sanitati quam-
 citissime redderemus. Nos igitur sanguinem mittere quam-
 primum iussimus, et deinde atram bilem mouente pharmaco
 corpore expurgato, uiperis, quas uenabatur, in olla anguilla-
 rum more praeparatis eum uti praecepimus, qui quidem
 excusso per transpirationem morbo sanus effectus est. Adhaec
 20 bene numatus uir Thracius somno admonitus Pergamum se
 recepit, et deinde iussu dei, quem acceperat quotidie ex-
 hausto medicamento, quod ex uiperis conficitur, et extrinse-
 cus corpore peruncto non multo post leprosus euasit, ac
 25 rursus medicamentis a deo traditis perfectae uoletudini est
 restitutus.

Subfigurationis 58²¹—60²⁵ ex editione Io. Baptistae Rarsarii, Venet. 1562, extr. ord. cl. ll. p. 30.

... quod exemplo hanc ad rem accommodato, quale sit, 58²¹ N.
ostendam. laborabat uir apud nos in Asia quodam in pago
elephantiasi: is primis diebus suis cum familiaribus uiuebat,
eorumque consuetudine utebatur: sed cum ea contagio ma- 25
nare ad domesticos caepisset, ipseque foetidus iam, horri-
bilibus specie uideretur, casam ei non procul a pago edito
quodam in loco prope fontem sui aedificant: ibique aegrum 59
collocant: ac quotidie alimentum, quod esset ad uitam satis,
comportandum curant. sub canis ortum messoribus, qui in
proxima metebant, odorati uini lagena affertur. qui eam
attulerat, non procul ab illis eam collocat, ipseque discedit. 5
cum bibendi tempus aduenisset, puerque messoribus propi-
naret, ut primum in cratera uinum effudit, ut de more
aqua dilueretur, forte simul effusa est exanimata uipera. illi
ueriti ne quid eis uini illius potus mali importaret, aquam 10
solam biberunt, indeque profecti uinum ad eum, quem ele-
phantiasis obsidebat, pertulerunt. existimabant enim se
humanitatis fungi officio, si auctores fuissent, ut ille ex
uini haustu e uita migraret potius, quam in ea calamitate
hac lucis usura frueretur. at ille mirifico euentu quodam ex
eo potu seruatus est: siquidem eius cutis, quae dura, et quasi
testacea erat reddita, iisque animantibus persimilis, quae
crusta obiectae sunt, tota prorsus excidit: atque eius caro 15
non secus est facta mollis, quam cancrorum, locustarumque,
ubi obductam testam detraxeris, efficitur. tale quidpiam
usu uenit in Mysia, quae ipsa quoque Asiae pars est, idque
non procul ab oppido nostro. elephantiasis alium correperat.
hic ad balneas aquarum sponte scaturientium spe salutis 20
profectus ancillam formosam, quam deperibat, secum ad-
duxit. haec herum perosa, aliis amatoribus sui copiam
faciebat. eius rei duae aliae consciae erant ancillae, quarum
alteri penu, alteri cella uinaria commissa erat. itaque interim
dum herus in arido quodam, uiperarumque pleno loco di- 25
uertit, ibi forte in uini lagenam negligenter adseruatam

uipera decedit, eamque mortuam amata adolescentula com-
 perit. quam cum uidisset, opportunam necandi odiosi heri
 60 occasionem sibi oblatam rata, uinum illi potui dat: quo
 hausto, non secus atque illè, quo de supra memorauì, in-
 columis euasit. atque haec duo sunt illius experientiae,
 quae ex casu profecta est, monumenta. tertium modo ab
 imitatione ductum subiungam. cum philosopho cuidam mul-
 5 tos annos hoc eodem morbo conflictato ut ei mors uitae
 anteferenda uideretur, hos duos euentus recitassem idem
 ipse experiri animum induxit. quod ad agendum est etiam
 augurio, siquidem augur erat, confirmatus. erat autem ei
 cum alio peritiore eius artis familiaritas. itaque uterque
 10 simul aues obseruat. augurio persuasus, ut quae essent
 experientia comprobata, eadem ipse quoque in se experire-
 tur, uinum tali medicamento paratum bibit: et ex elephan-
 tiasi in lepram morbi uis conuersa est. quam nos postea
 medicamentis ad lepram accommodatis sustulimus. prae-
 terea uero quartus, qui uiperas uenabatur, cum hoc uexari
 15 morbo cepisset, a nobis petiit, ut eum quamprimum inco-
 lumem redderemus. nos ilico secari uenam iussimus, cor-
 pusque medicamento, quod atram bilem duceret, expurgau-
 mus: tum iussimus, ut uiperas, quas uenabatur, anguillarum
 modo in olla apparatus esitaret. itaque per halitum discus-
 20 sus morbus est. alium quoque fortunatum hominem, non
 nostratem sed Thracem, in somnis admonitum Pergamum
 ut peteret, deus esse adhortatus perhibetur, ut quotidie
 medicamentum ex uiperis biberet corpusque extrinsecus
 25 ungeret, quae res fecit, ut non ita multo post, morbus in
 lepram sit commutatus: deinde medicina a deo commonstrata
 utens integram ualeitudinem recuperàuit.

Index.

- acernare 395 501. ἀθροίζειν I 67 K.
acernatio 459. ἄθροισμα I 67 K.
Acron 359. 11. Acronii 359.
adinnenire 49¹⁶ cf. inuenire.
aeger 42¹². νοσερός I 307 K. aegri-
tudo 44²¹. 28. 45⁷ cet. aegro-
tare 60⁵. aegrotatius 42¹⁰. 44⁴.
νοσώδης I 307 K.
aequipollens 514.
aggregatio 44²⁷. ἄθροισμα I 72 K.
ambigere 62²⁰. 22. ἐπέχειν uel
ἀπορεῖν (Sext. E. Hyp. I 7) am-
biguus 38¹⁵ (a. ratio ἀπορία
Sext. E. Hyp. III 80).
analogismus 49¹ 113¹. 155 K. ana-
logisticus 52²⁸.
Andreas 53¹¹.
annuntiatio 40⁴ cf. nuntiatio.
anticategoreticus 65²². 28.
apparere 37⁵. 6. 8. 12. 19. 21. 39⁴. 14.
49⁹. 50³⁰. 53⁸. 55²⁸. φαίνεσθαι
I 78. 84 K.
Arabia 52⁵.
Aristoteles 66²⁴.
ars 36¹. 11. 42¹⁷. 43¹⁰. 44²⁰. 46¹⁸.
49²⁷. 31. 50¹⁹. 62¹. 63⁸. 65⁷.
τέχνη I 67 K. artifex 37⁹. 44¹⁹.
τεχνίτης I 124 K.
Asclepiades 64⁷. 12. 67⁶. Ascle-
piadici 35⁷.
Asclepius 63¹². 65¹⁸.
Asia 58²⁸. 59¹⁸.
assequi 66⁶. 67¹⁵. 16. assecutio
36¹⁴. 49¹⁸. 24. ἀκολουθία I 113 K.
assignatio 46²².
automaticus 36¹⁹. automatica 36¹⁷.
ἀπὸ ταῦτομάτου I 66 K. αὐτο-
μάτως I 92 K.
autoschedia 36²⁴. αὐτοσχέδιον
I 66 K. autoschediare 36¹⁸.
Cassius 40¹⁴.
casus 59¹⁸. 60⁸. 8. 61⁷. 8. 9. πε-
ρίπτωσις XII 313 K.
causa 42¹⁰. 13. (43¹⁵) 48¹⁹. (68⁴)
αἴτιον, αἰτία I 66. 69 K.
Chrysippus 66³⁴.
circumincidentia 36¹⁷. περίπτω-
σις I 66 K. cf. σύμβασις X 164 K.
cognitio 46²¹. γνώρισμα I 108 K.
cf. cognosci 35⁶ (γνωρίζεσθαι).
coinuadens 45²². συνεισβάλλον
XVII B 390 K.
communis 46¹⁵. 20. 24. 47². 5. 14. 24.
48¹⁵. 67¹². κοινός XV 449 K. com-
muniter 35¹².
concordare 52⁸. 18. 19. 53⁴. συμ-
φωνεῖν I 148 K. concordantia
52⁸. concordia 52⁹. 13. 14. 28.
53¹. 6. 55⁸. 58¹⁶.
concursum 45⁸. 14. 23. 46⁸. 47⁴.
6. 27. 48². 20. συνδρομή I 72
XIV 679 K.
conseruatio 39¹⁵ cf. adnot. aliud
est συντήρησις I 115 s. K. et
συμπαρεῖ. I 109 K.
consistere 52¹². συνίστασθαι XIX
16 K. consistentia 36¹² 52¹⁰ 55²⁸.
οὐστάσις I 69 V 788 K.
constituere 36². 39²². 41²². 67⁴.
συνίστασθαι I 66 s. K. constitutio
46¹⁸. 14. 66⁸. οὐστάσις I 69 K.
constitutus 40¹¹. 41²². 24.
43⁷.
contrarius 37¹⁷. 18. 20. 55¹. 2. 4.
62¹² ἐναντίος I 154 K.
conueniens 40²⁵ ἀνάλογον? an
ἑκατός (I 160 K)? conuenientia
39¹¹.
Creta 52¹⁶.
Crito cf. p. 9. 11 s. 16. 19.

uinum aegrotanti attulerunt, humane se acturos existimantes, si tantam uiri calamitatem morte redimerent, quam ex eo ueneni haustu plane futuram arbitrabantur. at ille nouo quodam prorsusque admirando euentu, ab hoc ipso potu sanatus est. excidit enim tota cutis dura et ueluti lapidosa, 15 non secus ac si cancris locustisue, aut caeteris huiusmodi crustaceis animalibus testam, qua conteguntur, abscideris. Nec dissimile in Mysia Asiae non procul a nostro municipio 20 contigit. Vir erat praediues elephantiacus, hic ancillam suam formosam deperibat. contra, illa foedum hominem odio habebat, aliisque amantibus clandestine miscebatur. cuius doli consciis duabus ancillis contubernalibus utebatur, altera penui praeerat, altera cellae uinariae. Accesserat aeger inde sibi promissa salutis spe ad quosdam calidarum 25 aquarum fontes, ubi multa uiperarum uis ob squalorem ariditatemque loci scatebat. In uini igitur lagenam parum diligenter seruatum uipera irrepsit, quam cum suffocatam deprehendisset ancilla, rata fore, ut odiosus dominus eo 60 ueneno facile interiret, coenanti alacriter obtulit, euenereque omnino eadem, quae paulo supra de pagano retulimus. Atque haec quidem duo sunt experientiae monumenta, quae casus attulit. nunc uero tertium adiungam, quod imitatio 5 effecit. Philosopho cuidam multos antea annos hac ipsa aegritudine efflictim laboranti, ut iam illi mors uitae praeferenda uideretur, geminos hosce euentus cum forte recitauiissem, idem ipse etiam experiri cogitauit, ad quod obeundum 10 augurio quoque confirmatus (erat enim augurandi peritus) protinus uinum ita medicatum, quod parari iusserat, intrepide hausit: nec multo inde postea ex elephantiasi ad lepram deuenit. Quartus etiam praeter hos omnes uiperarum uenator, dum primis adhuc huius morbi incommodis 15 teneretur, me pro salute consuluit, quem ego admonui, uiperas, quas uenaretur frustatim incisas, et anguillarum more decoctas esitaret. atque ita per halitum aegritudo 20 discussa est. Alium praeterea diuitem uirum non nostratem, sed e media Thracia Pergamum, somnio ita iubente,

profectum Aesculapius admonuit, ut medicamentum e uiperis
quotidie potaret, atque exterius corpus illineret, ac non
multo postea transiit in lepram, deinde hac medicina, quam
deus docuerat, exquisite sanatus est.

25

Subfigurationis 58²⁰—60²⁵ Dominico Castello interprete,
ed. Farrea 1544 sect. VI. p. 1223¹⁰ ss.

Referam nunc tibi exemplum oportunum, uixit cum 58²¹ N.
suis familiaribus in quodam nostrati Asiae pago per aliquod
tempus elephantiasi uir male affectus, qui cum domesticis
malum iam communicare uideretur, ipseque et foetore 25
plenus, et quasi horrendus ab omnibus fugeretur, affines non
procul a pago in excelso quodam loco casam prope fontem
aedificant, ibique hominem collocant. Huic ea cibaria quot- 59
tidie apportabant, quae ad uictum sibi sufficerent, dum hic
ibi uitam traducit, ad canis ortum messoribus, qui in pro-
ximo messem faciebant, lagena odorati uini affertur, ibique
non longe a ipsis deposita relinquitur, cum igitur bibendi 5
esset tempus, ac effuso a quodam adolescente uino in cra-
terem, ut de more aqua dilueretur, forte uisa est uipera
enecata, unde ueriti ne quid ex huiusmodi uini potu pateren-
tur, aquam bibunt, indeque profecti homini turpi elephan- 10
tiasi uexato uinum benigne tribuunt, rati illi melius esse,
quamprimum mori, quam diutius ita uiuere, qui cum bibisset
admirabili quadam ratione ex illo potu sanatus est, eius
enim cutis, quae prae duritie quasi erat testacea facta,
persimilisque animalibus, qui crusta obtecti sunt, tota pror- 15
sus decisa abiit eiusdemque caro aequae mollis reddita est,
atque cancrorum, et locustarum fit, ubi obductam testam
exueris. Sic ille euasit, consimile uero huic contingit in
Misia, quae et ipsa Asiae pars est, non procul a nostro
oppido posita. Elephantiasi similiter quidam laborabat, hic
cum ad balnearum aquas sponte salientes spe commodi 20
esset profectus, perpulchram ancillam, quam perditae amabat,
secum adduxit, haec et aliis amatoribus sui copiam faciebat.
cuius rei et conseruae, quarum custodiae penu et caella

uinaria committebatur erant consciae, dum igitur herus in
25 domo quadam loco arido et uiperis scatente diuertitur (ibi
enim hospites, qui beneficio aquarum utebantur esse oportebat), forte fortuna in uini lagena negligenter a suis adseruata mortua uipera, quae deciderat, ab amata adolescentula
est inuenta, quam cum uidisset, peroportunam necandi herum
sibi datam esse occasionem existimauit. Itaque eidem uinum
60 propinat, quo exhausto ab eo incolumis redditus est, non
secus ac pagano euenisse supra retulimus. Haec igitur sint
duo illius experientiae monimenta, quae ex casu habet ortum.
Tertium uero a nostra imitatione accipies. Eodem morbo
5 per multos annos afflictus philosophus cum miser ita iaceret,
et mortem uitae anteponeret, praedictos euentus eidem
recensui, qui cum in augurandi arte esset expertus, seque
10 longe peritiori amico uteretur, aues cum illo obseruat, a
quo cum esset persuasus, ut quae experientia probata essent
eadem et ipse in seipso experiretur, uinum tali medicamento
paratum bibit, sicque ex elephantiasi ad lepram malum de-
clinauit, quam nos postea consuetis medicamentis curauimus.
Quartus praeterea uiperarum uenator cum hac peste uexari
15 coepisset, consulebat nos, ut eum pristinae sanitati quam-
citissime redderemus. Nos igitur sanguinem mittere quam-
primum iussimus, et deinde atram bilem mouente pharmaco
corpore expurgato, uiperis, quas uenabatur, in olla anguilla-
rum more praeparatis eum uti praecepimus, qui quidem
excusso per transpirationem morbo sanus effectus est. Adhaec
20 bene numatus uir Thracius somno admonitus Pergamum se
recepit, et deinde iussu dei, quem acceperat quottidie ex-
hausto medicamento, quod ex uiperis conficitur, et extrinse-
cus corpore peruncto non multo post leprosus euasit, ac
25 rursus medicamentis a deo traditis perfectae ualetudini est
restitutus.

Subfigurationis 58²¹—60²⁶ ex editione Io. Baptistae Rasarii, Venet. 1562, extr. ord. cl. ll. p. 30.

. . . quod exemplo hanc ad rem accommodato, quale sit, 58²¹ N.
ostendam. laborabat uir apud nos in Asia quodam in pago
elephantiasi: is primis diebus suis cum familiaribus uiuebat,
eorumque consuetudine utebatur: sed cum ea contagio ma- 25
nare ad domesticos caepisset, ipseque foetidus iam, horri-
bilibus specie uideretur, casam ei non procul a pago edito
quodam in loco prope fontem sui aedificant: ibique aegrum 59
collocant: ac quotidie alimentum, quod esset ad uitam satis,
comportandum curant. sub canis ortum messoribus, qui in
proxima metebant, odorati uini lagena affertur. qui eam
attulerat, non procul ab illis eam collocat, ipseque discedit. 5
cum bibendi tempus aduenisset, puerque messoribus propi-
naret, ut primum in cratera uinum effudit, ut de more
aqua dilueretur, forte simul effusa est exanimata uipera. illi
ueriti ne quid eis uini illius potus mali importaret, aquam 10
solam biberunt, indeque profecti uinum ad eum, quem ele-
phantiasis obsidebat, pertulerunt. existimabant enim se
humanitatis fungi officio, si auctores fuissent, ut ille ex
uini haustu e uita migraret potius, quam in ea calamitate
hac lucis usura frueretur. at ille mirifico euentu quodam ex
eo potu seruatus est: siquidem eius cutis, quae dura, et quasi
testacea erat reddita, iisque animantibus persimilis, quae
crusta obtectae sunt, tota prorsus excidit: atque eius caro 15
non secus est facta mollis, quam cancrorum, locustarumque,
ubi obductam testam detraxeris, efficitur. tale quidpiam
usu uenit in Mysia, quae ipsa quoque Asiae pars est, idque
non procul ab oppido nostro. elephantiasis alium correperat.
hic ad balneas aquarum sponte scaturientium spe salutis 20
profectus ancillam formosam, quam deperibat, secum ad-
duxit. haec herum perosa, aliis amatoribus sui copiam
faciebat. eius rei duae aliae consciae erant ancillae, quarum
alteri penu, alteri cella uinaria commissa erat. itaque interim
dum herus in arido quodam, uiperarumque pleno loco di- 25
uertit, ibi forte in uini lagenam negligenter adseruatam

uipera decedit, eamque mortuam amata adolescentula com-
 perit. quam cum uidisset, opportunam necandi odiosi heri
 60 occasionem sibi oblatam rata, uinum illi potui dat: quo
 hausto, non secus atque illè, quo de supra memorauì, in-
 columis euasit. atque haec duo sunt illius experientiae,
 quae ex casu profecta est, monumenta. tertium modo ab
 imitatione ductum subiungam. cum philosopho cuidam mul-
 15 tos annos hoc eodem morbo confictato ut ei mors uitae
 anteferenda uideretur, hos duos euentus recitassem idem
 ipse experiri animum induxit. quod ad agendum est etiam
 augurio, siquidem augur erat, confirmatus. erat autem ei
 cum alio peritiore eius artis familiaritas. itaque uterque
 10 simul aues obseruat. augurio persuasus, ut quae essent
 experientia comprobata, eadem ipse quoque in se experire-
 tur, uinum tali medicamento paratum bibit: et ex elephan-
 tiasi in lepram morbi uis conuersa est. quam nos postea
 medicamentis ad lepram accommodatis sustulimus. prae-
 terea uero quartus, qui uiperas uenabatur, cum hoc uexari
 15 morbo cepisset, a nobis petiit, ut eum quamprimum inco-
 lumem redderemus. nos ilico secari uenam iussimus, cor-
 pusque medicamento, quod atram bilem duceret, expurgaui-
 mus: tum iussimus, ut uiperas, quas uenabatur, anguillarum
 modo in olla apparatus esitaret. itaque per halitum discus-
 20 sus morbus est. alium quoque fortunatum hominem, non
 nostratem sed Thracem, in somnis admonitum Pergamum
 ut peteret, deus esse adhortatus perhibetur, ut quotidie
 medicamentum ex uiperis biberet corpusque extrinsecus
 25 lepram sit commutatus: deinde medicina a deo commonstrata
 utens integram ualeitudinem recuperauit.

Index.

- acernare 39⁵ 50¹. ἀθροίζειν I 67 K.
acernatio 45⁹. ἄθροισμα I 67 K.
Acron 35⁹. 11. Acronii 35⁹.
adinuenire 49¹⁶ cf. inuenire.
aeger 42¹². νοσερός I 307 K. aegri-
tudo 44²¹. 28. 45⁷ cet. aegro-
tare 60⁵. aegrotatius 42¹⁰. 44⁴.
νοσώδης I 307 K.
aequipollens 51⁴.
aggregatio 44²⁷. ἄθροισμα I 72 K.
ambigere 62²⁰. 22. ἐπέχειν vel
ἀπορεῖν (Sext. E. Hyp. I 7) am-
biguus 38¹⁵ (a. ratio ἀπορία
Sext. E. Hyp. III 80).
analogismus 49¹ I 131. 155 K. ana-
logisticus 52²⁶.
Andreas 53¹¹.
annuntiatio 40⁴ cf. nuntiatio.
anticategoreticus 65²². 23.
apparere 37⁵. 6. 8. 12. 19. 21. 39⁴. 14.
49⁹. 50²⁰. 53⁸. 55²⁸. φαίνεσθαι
I 78. 84 K.
Arabia 52⁵.
Aristoteles 66²⁴.
ars 36¹. 11. 42¹⁷. 43¹⁰. 44²⁰. 46¹³.
49²⁷. 31. 50¹⁹. 62¹. 63⁸. 65⁷.
τέχνη I 67 K. artifex 37⁹. 44¹⁹.
τεχνίτης I 124 K.
Asclepiades 64⁷. 12. 67⁶. Ascle-
piadici 35⁷.
Asclepius 63¹². 65¹⁸.
Asia 58²⁸. 59¹⁸.
assequi 66⁶. 67¹⁵. 16. assecutio
36¹⁴. 49¹⁸. 24. ἀκολουθεῖν I 113 K.
assignatio 46²².
automaticus 36¹⁹. automaticus 36¹⁷.
ἀπὸ ταῦτομάσου I 66 K. αὐτο-
μάτως I 92 K.
autoschedia 36²⁴. αὐτοσχέδιον
I 66 K. autoschediare 36¹⁸.
Cassius 40¹⁴.
casus 59¹⁸. 60⁸. 8. 61⁷. 8. 9. πε-
ρίπτωσις XII 313 K.
causa 42¹⁰. 13. (43¹⁵) 48¹⁹. (68⁴)
αἰτιον, αἰτία I 66. 69 K.
Chrysippus 66³⁴.
circumcincidentia 36¹⁷. περίπτω-
σις I 66 K. cf. σύμβασις X 164 K.
cognitio 46²¹. γνώρισμα I 108 K.
cf. cognosci 35⁶ (γνωρίζεσθαι).
coinuadens 45²². συνεισβάλλον
XVII B 390 K.
communis 46¹⁵. 20. 24. 47². 5. 14. 24.
48¹⁵. 67¹². κοινός XV 449 K. com-
muniter 35¹².
concordare 52⁸. 13. 19. 53⁴. συμ-
φωνεῖν I 148 K. concordantia
52⁸. concordia 52⁹. 13. 14. 23.
53¹. 6. 55⁸. 58¹⁶.
concurus 45². 14. 23. 46³. 47⁴.
6. 27. 48². 20. συνδρομή I 72
XIV 679 K.
conseruatio 39¹⁵ cf. adnot. aliud
est συντήρησις I 115 s. K. et
συμπαρεῖ. I 109 K.
consistere 52¹². συνίστασθαι XIX
16 K. consistentia 36¹² 52¹⁰ 55²³.
σύστασις I 69 V 788 K.
constituere 36². 39²². 41²². 67⁴.
συνίστασθαι I 66 s. K. constitutio
46¹³. 14. 66³. σύστασις I 69 K.
constitutiuus 40¹¹. 41²². 24.
43⁷.
contrarius 37¹⁷. 18. 20. 55¹. 2. 4.
62¹² ἐναντίος I 154 K.
conueniens 40²² ἀνάλογον? an
ἐοικός (I 160 K)? conuenientia
39¹¹.
Creta 52¹⁶.
Crito cf. p. 9. 11 s. 16. 19.

εύρεσις X 168 K.

- irrationalis 49^{ss.} 50^{13.} *ἄλογος*
 XIV 676 K. irrationabiliter 50^{19.}
 iudicare 36^{5.} 50^{21.} 51^{15.} 24. 55^{5.}
 56^{1.} 59^{12.} 62^{3.} 66^{2.} *κρίνειν*
 I 145 K. iudicatio 51^{11.} 53^{7.}
 66^{19.} iudicatus 66^{5.} iudicato-
 rium 51^{23.} 27. 52^{2.} 53^{8.} 14. 22. 24.
 54^{3.} *κριτήριον* I 144 K. iudicium
 54^{4.} 58^{8.}
- liber 36^{8.} 50^{2.} 51^{35.} 52^{1.} 23. 63^{14.}
 Galeni 38^{16.} 62^{5.} 64^{5.} 66^{19.}
 67^{1.} 9. 12. 68^{4.} Cassii 40^{14.} Me-
 nodoti 64^{5.} 66^{19.} Serapionis
 65^{14(?)} Theudae 40^{21.} 42^{18.} 66^{26.}
 logicus 49^{25.} 50^{3.} 53^{8.} 54^{5.} 55^{3.}
 66^{24.} 67^{15.} *λογικός* I 65 K.
- magis et minus 55^{11.} 13. 57^{11.}
 58^{1.} 9.
- manifestus 56^{19.} 57. 57^{6.} 58^{11.} 61^{16.}
πρόδηλος cf. immanif. et Sext.
 E. Hyp. I 138. manifeste 63^{18.}
 mansio 41^{6.} *μονή* (Arist. Anal. post.
 II 19 p. 99 b^{38.})
- medicus 35^{3.} 43^{10.} 64^{2.} cet. me-
 dicina 41^{16.} medicinalis 38^{17.}
 65^{21.} medicatus 36^{2.} 11. 43^{7.} cet.
 memorari 41^{10.} 42^{1.} 46^{6.} 50^{27.}
 65^{16.} memoratio 39^{7.} 14. 17.
 40^{27.} 41^{8.} 9. 49^{14.} *ὑπόμνησις*
 I 72 K. memoria 41^{1.} 3. 5. 46^{4.} 13.
 49^{25.} 66^{3.} 17. 18. *μνήμη* I 67 K.
 Menodotus 38^{4.} 40^{12.} 50^{14.} 53^{22.}
 62^{7.} 63^{16.} 64^{3.} 66^{16.}
- metaphora 57^{10.} cf. *μεταφέρειν*
 I 68. 151 K.
- Mysia 59^{18.}
- natura 36^{20.} 23. 44^{27.} 45^{5.} 53^{8.}
 54^{5.} 6. 61^{21.} 25. 67^{18.} naturalis
 49^{16.} *φυσικός* I 66 K. natura-
 liter 36^{23.} 67^{11.}
- neuter 42^{9.} 12. 13. 44^{7.} 14. 17. *οὐ-
δέτερος* I 307 K.
- notio 39^{4.} notitia 36^{13.} 14. 16.
 37^{11.} 16. 38^{2.} 21. 39^{1.} 7. 14. 17.
 40^{1.} 41^{26.} 44^{19.} 54^{6.} 67^{15.} 16.
γνώσις I 65 K.
- nuntiatio 50^{25.} 30. 51^{1.} 8. cf. an-
 nuntiatio *ἀπαγγελία* (I 67 K.
 corrigend.)
- observare 39^{16.} 43^{14.} 15. 16. 21.
 44^{2.} 46^{5.} 49^{22.} 54^{18.} 55^{17.} 56^{23.}
- τηρεῖν* I 67 K. observatio 39^{6.}
 14. 15. 40^{20.} 41^{2.} 4. 4. 8. 10. 11.
 43^{11.} 46^{3.} 13. 49^{17.} 25. 53^{6.} *τη-
ρησις* I 131 K. observatius 43^{9.}
τηρητικός I 65 K.
- operari 42^{3.} 44^{13.} 64^{19.} 21. *ἐνε-
γεῖν* I 233 K. operatio 39^{21.} 22.
 39^{19.} 40^{20.} 41^{5.} 26. 42^{2.} 55^{17.}
 (24?) 62^{21.} 66^{23.} *ἐνέργεια* I 114.
 VII 47^{ss.} K.
- organum 40^{18.} 19. *ὄργανον* I 68.
 X 163 K.
- pars 39^{8.} 40^{11.} 55. cet. *μέρος* I 67 K.
 particula 38^{5.} 41^{22.} 42^{8.} 17.
 45^{16.} 54^{14.} 57^{15.} 15. *μόριον* I 92 K.
 sed I 68. 151 *τόπος*. particula-
 ris 38^{5.}
- passio 43^{17.} 44^{1.} 21. 23. 45^{7.} 20. 24.
 47^{8.} 10. 13. 54^{11.} 14. 16. 55^{24.}
 56^{23.} 25. 27. 57^{10.} 11. 12. 58^{26.}
 60^{15.} 19. 23. 24. 61^{5.} *πάθος* VII
 43^{ss.} I 68 K.
- Pergamum 60^{21.}
- per se inspectio 38^{19.} 20. 39^{1.} 3.
 10. 13. 40^{3.} 5. 24. 41^{18.} 43^{16.}
 51^{1.} 24. 25. 52^{22.} 53^{15.} *αὐτοψία*
 I 67 per se inspector 38^{18.} 21.
 52^{17.} per se inspectivus 36^{13.}
 16. 40^{2.}
- Philinus 35^{10.} cf. p. 9. 11 s.
- Philistio cf. p. 9. 11 s. 16. 19.
- philosophi 35^{3.} 60^{5.} 64^{2.}
- Plato 46^{25.}
- possibilis 53^{23.} 54^{3.} 55^{7.} 56^{9.} 23. 23.
 57^{3.} 6. 58^{10.} 62^{9.} 67^{3.} possibi-
 litas 51^{18.}
- praeses 35^{9.} 61^{15.} *ἀρχηγός* Sext.
 E. adu. Math. IX 4.
- Praxagorici 35^{7.}
- proprius 46^{15.} 20. 25. 47^{2.} 14. 24.
 48^{16.} 25. 49^{6.} 3. 61^{18.} (65^{2.} 6)
ἴδιος XV 449 K. proprie 39^{17.}
- Pyrrhon 62^{19.} 63^{2.} 64^{14.} Pyrrho-
 nius 40^{14.}
- raro 37^{8.} 14. 20. 21. 46^{9.} 11 *σπα-
νίως, σπανιάκις* I 273 K.
- ratio 36^{15.} 38^{15.} 42^{22.} 43^{2.} 47^{1.}
 48^{23.} 23. 49^{1.} 6. 16. 51^{9.} 62^{6.} 8.
 12. 13. 14. 64^{22.} 66^{26.} 67^{5.} 8. 11.
λόγος I 65 X 163 K. rationalis
 36^{14.} 68^{2.} rationabilis 40^{16.}
- redditio (causae) 49^{19.} cf. *αἰτίαν
ἀποδιδόναι* La. D. X 113 a.

- commemoratio 462. 4 ἀνάμνησις I 92
 cf. 313 K.
- sanus 412. 4212. sanitas 612. 20. 53. 2. 12.
 sanare 5912. 692. 12. sanatus
 4117. 24. 31. 422. 4. 10. 20. 44. 17
 ὡς αὐτός XIV 689 K.
- Sardinia 5212.
- scepticus 354. 622. 22.
- scientia 422. 12. 4412. 20. 532. 12.
 (6124) ἐπιστήμη I 307 K. scitor
 4420. ἐπιστήμων I 69 K.
- Scythia 484.
- semper 377. 12. 12. 467. 8. ἀεὶ
 XIV 679 K. nam ἐξ ἀνάγκης I 273
 Galeni est, non empiricorum.
- sensibilis 529. 14. 20. αἰσθητός
 I 66. 78 K. sensus 3614. 4914. 20.
 662. 17. 6714.
- Serapio 3511. 4010. 627. 6314. 6512.
- Severus 646. 6020.
- Sicilia 5210.
- signum 4210. 12. 4412. 531. 6 ση-
 μείον I 77 s. K. signare 4127.
 σημειοῦσθαι VII 555 K. signatio
 4712. σημείωσις VII 555. XIV
 679 K. signativus 4117. 22. 20. 21.
 4220. σημειωτικός XIV 689 K.
- significatum 4622. 22. 5112.
- similia 547—10. 5512—25. 571—11.
 5812. 5917 ὁμοίος I 68 K.; cf.
 transitio. similiter 864. (893.
 4020) 418. 11 cet. similitudo
3712. 406. 17. 4512. 552. 12. 12.
 561. 572. 12 ὁμοίως I 152 K.
- Simo cf. p. 9. 112.
- superdeterminatio 4912. ἐπιδιορε-
 σμός cf. ἐπιδιορίζεσθαι IX 721 K.
- symptoma 441. 454—17 (20).
- synhedreuma 4522 cf. XIII B 390 K.
- Tarentinus 6610. 12.
- Theodes 398. Theudas 4016. 21.
 4116. 4212. 6622.
- theoremata 3715. 401. 622. I 67 K.
- theorematicus 3712. 14.
- Thracia 6020.
- Timon 3510. 632; cf. p. 9. 112.
- transire 551. 4. 567. 9. 12. 24. 27
 μεταβαίνειν I 152 K. transitio
 4014. 545. 552. 5621. 572. 15.
 μετάβασις I 68 K. sim. tr. 404.
 5. 11. 4119. 5322. 541. 554 ad
 sim. 559. sec. conu. 3911. 4024.
 ad contr. 552.
- tribe 3919. 20. 5322. tribicus 379.
 406. 558. 10. 578. τριβικός I 68 K.
- tribon 5015. 17. tribonicus 5019.
- tribax 5015.
- tripus 6314.
- ut plurimum 364. 378. 12. 12. 381.
 399. 467. 5512 ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ,
 πλειστάκις I 67. 273 K.
- utrolibet 378. sec. utr. 3712. 20.
 468. 10. ἀμφιδόξως I 273 K.

Vita Alfredi Maximiliani Bonnet.

www.libtool.com.cn

Natus sum Francofurti ad Moenum anno h. s. XLI patre Ioanne Ludouico matre Iulia. Litterarum elementa domi mihi tradita sunt, dein quinquennium et sex menses in gymnasio Francofurtano disciplina usus sum Classeni Fleck-eiseni aliorum uirorum doctorum quorum semper gratissimo animo meminerō. Anno LVIII dimissus theologiae studiosus Heidelbergam petii. post biennium adii Gottingam, dein Erlangam, postremo Berolini annum unum degi, ibique a Consistorio summe uenerando licentiam contionandi rite impetraui anno LXIII. Sequenti anno aliquot menses Londini in (pueris ludo) erudiendis operam nauaui, dein Parisiis unius adulescentuli praeceptor factus quantum otii restabat in uaria studia impendi. Anno LXVI litterarum latinarum in Academia Lausannensi docendarum munus certamine legitimo inter candidatos instituto in me conlatum est. Inde commeatu annuo impetrato anno LXX Bonnam me contuli ubi Bergkii Bernaysii Buecheleri Delii Diezii Diltheii Heimsoethi Hilleri Schaeferi Vseneri scholis interfui utque seminarii regii sodalis ordinarius per bis sex menses essem Buecheleri Heimsoethi Vseneri eximia beneuolentia mihi contigit. denique Bernaysius Aristoteliarum, Buecheler epigraphicarum exercitationum socium summam per humanitatem et benignitatem me receperunt. quibus uiris omnibus pro uariis multisque erga me meritis gratias nunc ago maximas, etiam maiores semper habebo.

R
126
G9S9
1872
LAME
HIST

Sententiae controuersae.

www.libtool.com.cn

I. Lucretii l. II post u. 856 intercidit uersiculus cuius haec fuit sententia: quin res ad nilum redigantur funditus omnes.

II. Non solum animum sed totam animam quartae illius nomine carentis naturae participem facit Lucretius l. III.

III. Munro (Journ. of Philol. 1868 fasc. 1 p. 144) non debebat dubitare quin Epicurus et Lucretius intermittere atomorum motum in rebus creatis negarent.

IV. In Parmenidis philosophia quaerenti quae ratio intercedat inter τὰ πρὸς ἀλήθειαν et τὰ πρὸς δόξαν proficiscendum est ab Aristotelis Met. A 5 (986 b 33 — 987 a 2) coll. de gen. et corr. I 3 (318 b 6 s.).

V. Dion. Hal. de uet. scr. cens. II 4 (Πανύσις δὲ τὰς τ' αἰγῶν ἀρετὴς ἡρέγκατο) reponendum est εἰσηρέγκατο.

VI. Philologia quae quidem classica dicitur non est historiae una pars sed multis diuersisque constat artibus quarum congregandarum et una disciplina complectendarum nulla alia fuit causa quam quod litteris graecis latinisque ad homines erudiendos uti solemus.

VII. Epicuri rat. sent. 26 (Laert. Diog. X 147) legendum est οὐκ ἐκλείψας (uolg. ἐκλείψας).

VIII. Idem ep. ad Herod. (L. D. X 82) τοῖς πάσας προεργάζον scripsit (uolg. τοῖς πᾶσι, Cobet [τοῖς] πᾶσι).

IX. Cicero p. S. Roscio 8 ita scripsit: quod antea ipsi scelere et ferro adsequi constituerant (uolg. consueuerunt, Ernesti consueuerant).

X. Idem ib. 100 sic scripsit: non hanc suspitionem nunc primam in Capitonem conferri (uolg. primum).

XI. Eiusdem uerba de imp. Cn. Pompei 7 sic emendanda sunt: ciues R. omnes (uolg. ciues Romanos).

XII. Iure iurando homines adigere nefas.

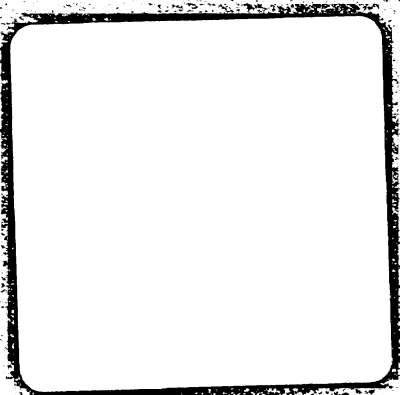
Photomount
Pamphlet
Binder
Gaylord Bros.
Makers
Stockton, Calif.
PAT. JAN. 21, 1908

LANE MEDICAL
STANFORD UNIV.

APR 8

STANFORD, CA

www.libtool.com.cn

R
126
G9S9
-1872
LANE
HIST

Sententiae controuersae.

www.libtool.com.cn

I. Lucretii l. II post u. 856 intercidit uersiculus cuius haec fuit sententia: quin res ad nilum redigantur funditus omnes.

II. Non solum animum sed totam animam quartae illius nomine carentis naturae participem facit Lucretius l. III.

III. Munro (Journ. of Philol. 1868 fasc. 1 p. 144) non debebat dubitare quin Epicurus et Lucretius intermittere atomorum motum in rebus creatis negarent.

IV. In Parmenidis philosophia quaerenti quae ratio intercedat inter τὰ πρὸς ἀλήθειαν et τὰ πρὸς δόξαν proficiscendum est ab Aristotelis Met. A 5 (986 b 33 — 987 a 2) coll. de gen. et corr. I 3 (318 b 6 s.).

V. Dion. Hal. de uet. scr. cens. II 4 (Πανύσιος δὲ τίς τ' ἀμφοῖν ἀρετὰς ἡνέγκατο) reponendum est εἰς ἡνέγκατο.

VI. Philologia quae quidem classica dicitur non est historiae una pars sed multis diuersisque constat artibus quarum congregandarum et una disciplina complectendarum nulla alia fuit causa quam quod litteris graecis latinisque ad homines erudiendos uti solemus.

VII. Epicuri rat. sent. 26 (Laert. Diog. X 147) legendum est οὐκ ἐκλείπει (uolg. ἐκλείπεις).

VIII. Idem ep. ad Herod. (L. D. X 82) τοῖς πάθεσι προσεκτεόν scripsit (uolg. τοῖς πᾶσι, Cobet [τοῖς] πᾶσι).

IX. Cicero p. S. Roscio 8 ita scripsit: quod antea ipsi scelere et ferro adsequi constituerant (uolg. consueuerunt, Ernesti consueuerant).

X. Idem ib. 100 sic scripsit: non hanc suspitionem nunc primam in Capitonem conferri (uolg. primum).

XI. Eiusdem uerba de imp. Cn. Pompei 7 sic emendanda sunt: ciues R. omnes (uolg. ciues Romanos).

XII. Iure iurando homines adigere nefas.

Photomount
Pamphlet
Binder
Gaylord Bros.
Makers
Stockton, Calif.
PAT. JAN. 21, 1908

LANE MEDICAL LIBRARY
STANFORD UNIV. MED. CTR.

APR 8 1998

STANFORD, CA 94305

www.libtool.com.cn